

ગાયકવાડી આયપ્રકાશ

અંક ૧ લો

૧૪૪૦

ગાયકવાડી આયપ્રકાશ.

અંક ૧ લો.

સંમહ કરી પ્રસિદ્ધ કરવાની પરવાનગી મેળવનાર

રાવસાહેબ પરમાનંદ ભાગ્યાભાઈ પારખ.

ફર્દ કલાસ યુનસફ, પેટલાઈ, ખાત વડોદરા.

છપાવી પ્રગટ કરનાર.

વાઠાલાલ લલુભાઈ.

અમદાવાદ મળ્યે.

આસ્તોદિપની સરકાર અમદાવાદ સમાચાર પ્રેસમાં છાપ્યો.

સંવત ૧૯૩૭.

સન ૧૮૮૧.

સન ૧૮૪૭ ના આકટ ૬૦ તથા સન ૧૮૬૭ ના આકટ

૨૫ મા પ્રમાણે ૧૯૪૨ કરી હકક રાખ્યો છે.

કિંમત. રૂ ૧)

સુચના.

—❦—

ન્યાયના કામને ઉપયોગી, મદદ કરતા અને સર્વને જાણવા લાવના સરક્યુલર, નિયમો અને ઠરાવોનો આ સંગ્રહ છે તેમાં મરાઠીમાં જે હતું તેનું બાષ્પાંતર મારા તરફથી કરવામાં આવ્યું છે.

મેં “ ન્યાય પ્રકાશ ” નામથી માસીક નહીં તે પણ માસીક પુસ્તક કાઢાડવા પરવાનગી મળવા અને તે સાથે સરક્યુલર, ઠરાવ અને નિયમ અને મજે તેવો ખાતાખસ્ત ધવા અરજ કરેલી લગત ત્રણ માસીક પુસ્તક કાઢાડવા પરવાનગી મળી, તેપણ ત્રણ માસીક પુસ્તક કાઢાડવાનું ખતી નહીં આવ્યાથી આ પુસ્તક લગભગ સવા વર્ષના સરક્યુલરો, ઠરાવો અને નિયમોનું એકઠું કરવામાં આવ્યું છે.

ન્યાય માગનાર અને આપનાર તથા જાહેરને ઉપયોગી આવા પુસ્તકની અગત્ય લોકોની સમજમાં આવી છે, એ થોડી ખુશીની વાત નથી.

હવેથી જો ત્રણ માસીક પુસ્તક કાઢાડી શકાય તેટલો સંગ્રહ થતો જશે તો તે દર ત્રણ મહીને જાહેરની શેવા બજાવવામાં ઢોલ ધવાતી નથી. આ ચાલુ જન્યુએરી સન ૧૮૮૧ સુધીનો ત્રણ માસીક અંક માર્ચની શરૂઆતમાં બહાર આવશે.

ન્યાય પ્રકાશ નામથી પુસ્તક કાઢાડવાના મારા શુભ વિચારને સઘળા આધિકારી માણેખાએ ટેકા આપ્યો છે, તેથી હું તેજસાહેબનો આભાર આ જગ્યાએ ન માનું તો મારી ફરજ ચુક્યો એમ કરે.

સરક્યુલર સંગ્રહ ભાગ ૧, ૨, ૩, ૪ મારા તરફથી પ્રસિદ્ધ થયેલા છે તેમાં ન આવેલા આમાં છે.

લખવાના કામમાં મેં માની લીધેલા ચોરાજીવી ભાઈ સુનીલાલ તથા જીવજીલાલ ઉરફે મગનલાલ એઓએ મારી મેહનત લીધેલી હોવાથી તે આ જગ્યાએ જણાવવું બાજી પાડે છું.

તા. ૩ જી જન્યુએરી સન ૧૮૮૧. } પરમાજીદાસ ભોળાભાઈ, પારેખ.
ગુરુવાર મું. પેટલાદ.

અનુકરમસિકા.

ખાખત.	પાનું.
ન્યુની કારકાદિના કમીશનને અવેજ વસુલ થાય ને કાઢે શી ખાતે જમાં થવો.	૧
વાંઠાદાર અને ગરાશીયા લોકાના દાવા જલદી ફેસલ કરવા.	૧
રેવાકાંઠા, મણિકાંઠા, પાલાણપુર વિગરના આસ, વાંટા વિગરના હક્કદારો ખાંહે- ધરીવાળાના કામોના જલદી નીકાલ થવું.	૧
૨૦. ૨૧. ગંગાધર પસવંતને ફરી છ માસની મુદત તા. ૨૬-૧-૮૦ ની પ્રથમની શરત પ્રમાણ આપી.	૩
કોર્ટમાં ખચ મનુરીયા કરવું ને કાંઠીજામાં સીલક વધે તે ત્રીજેરીમાં જમે કરાવવી.	૪
રાજમી હરી ભકાનાં છ માસની ફરી મુદત પ્રથમની શરત પ્રમાણ આપી.	૪
કોલદારી કામમાં સાક્ષિદારને ભથ્થુ આપવું.	૫
ગામના ધારાળા, બીજ વિગરે કાવરીયા લોકાના નવાન એક વખત હાજરી લેવી. પરહાજાકામાં નાશી ગમ્મલા ગુન્હેગારને ખાલાવવાનું ખાખમા પુલાસેવાર હકિકત લખતાં હાવી.	૬
પ્રાઈમાફેસી કેસમાં આરોપીનું વર્ણન લખનાં હાવ.	૮
પરરાજ્યમાંથી સોંપતા ગુન્હેગારપરના ચાર્જ ને હાકલથી મંગાવ્યા હશે તે હાલ- કતપરથી તે ચાર્જ ફરપેલો હોવા જોઈએ.	૮
પરહદના ગુન્હેગાર આપવા લેવા ખાખત સન ૧૮૭૨ નો ૧૧ મો આક્ટ ૨૬ થઈ સન ૧૮૭૬ નો ૨૧ મો આક્ટ પચ્ચેસો છ તેની ખમલ.	૯
આપઘાત કરે કૈયત થએલાની તપારનું કામ તાલુકાના કોલદારે પ્રથમ નજરદીકના માજીસ્ટ્રેટ તરફ મોકલતાં હાવું.	૧૦
અમદાવાદ અને પાલાણપુર વચ્ચેની રેલવેના નોકરો ગુન્હે કરે તેા ફરી રીતે અ- જલદારીએ વર્તવું તે.	૧૧
ચોરીનેા માલ પકડનારને કમીશન આપવા.	૧૧
અમદાવાદ અને પાલાણપુર દરમિયાનની આગગાડીના રસ્તે જાં પે થઈ જવા આવવા નો ખાંદાખરત.	૧૨
વગર પરવાને હરીપાર લઈ નહીં જવા ખાખત.	૧૩
પરહદના અધિકારીને ગુન્હેગાર સોંપી વખતસર ખખર આપવા.	૧૩
પરહદમાંથી પ્રાઈમાફેસી કેસ આવે તેમાં આરોપીનેા જુવાબ એકસો ન તેનાં પુ- રાવો તપાસી લખવા.	૧૪
પરહદમાં ગુન્હેગાર સાથે મુદાનો માલ સોંપવા.	૧૪
જાગીદ, હમીદ, ખાલાધર અને મીયાગામ રેલવે દરમિયાન ગુન્હે થાય તે હમીદ અને વોદરાના ફર્ડ અને સેકન કલાસ માજીસ્ટ્રેટ અધિકાર પ્રમાણ ચલાવશે.	૧૫
કાપદા વિરૂદ્ધ વસ્તુ તુરંજમાં ન લઈ જવા અને લઈ જાય તેને સજા.	૧૫
હન્નર આસીસ્ટન્ટ મેજિસ્ટ્રેટ તાખાના ખાતાં, એક ખાતાના કાગળ ખીલત ખાતાના	

કામમાં નહીં જીડવા.	૧૬
મોકલવાની રીત.	૧૭
કબજ સમયથી કામો માળજેટ તરફ ચાલવા ચુલકી રાહે નહીં.	૧૮
શીકાઈ અને પોહોળીયાં વસુલ કેવે ભાવે બાબાસાહથી ગણવાં.	૧૯
કુઝી, વડોદરા અને નવસારી પ્રાંત માંહે મીઠાનો બંદોબસ્ત.	૨૦
શીકારનો બંદોબસ્ત અને જગાની ચુકરતા.	૨૧
સરવીસ સ્ટાંપના નિયમો પછીથી નીશાનીના નિયમનો ફરફેર.	૨૪
સરવીસ સ્ટાંપ વિશે નિયમ.	૨૫
એક અધિકારી એક અધિકાર તરફ જુદા જુદા દફતરના કાગળો મોકલે તે એ-	
કા મોકલવા.	૪૧
દેશી રવસ્થાનમાં રવાન પતના જીપ્પાબ લેવાનું કમીશન તે રવસ્થાનના ન્યાયાધિશ	
નાં નામ કાઢાડવાં.	૪૨
પક્ષકારની અરજ કામ મંગાવવા મોકલવાનું હોય તે બદલ પોસ્ટ ખર્ચ તેમનાથી	
લેવો અને અપીલો થવાથી કામ મંગાવવા મોકલવાને સરવીસ સ્ટાંપ લગાડીને	
મોકલવાં.	૪૨
જુનસેફ કોર્ટના ચાલના કામમાં દરમિયાન હુકમોપરની અપીલ બંધ પાણ તે	
હુકમો બદલ કામપર અપીલ થાય તેમાં તકરાર બતાવવા.	૪૩
શીવાનો દાડ વગર પરવાનગીએ વેચનારને સજા.	૪૩
પ્રાઈમાફેસી કેસથી આરોપી આવ્યો હોય તેવી રીતે પ્રથમ થયેલ સાક્ષી ન-	
વેસરથી તપાસવા.	૪૪
નવીન નિયમ બાબ પ ની કલમ ૧૩ માં જ્ઞાન કરેલી ફરીયાદ સાદા કાગળપર	
નહીં લેતાં રૂ. ૧૦ ના કાગળપર લેવી.	૪૪
અપ્રાધનું અગર ગેરવર્તણુંક અગર કોઈ માલ અગર એકાદ કામતી દસ્તાવેજ	
પરત આપવા માટે અગર શિવાય કારણના સમયે સજા આપવા.	૪૫
દિવાની અને ફોજદારી શાખાનું ઉત્પન્ન અને ખર્ચનાં પત્રક દરસાલ મોકલતાં જવાં.	૪૫
ફોજદારી દંડ બદલ રજીસ્ટર નંબર. ૪ પ્રમાણે રાખવું.	૪૬
નંબર. ૪ નો ફોજદારી રજીસ્ટરનો નમુનો.	૪૭
નિવારણી મરી જાય તેનું લેહેણું વસુલ ન આવે તો હાથાની રીઠાએ દિવાનીમાં	
દાવા કરવા.	૪૮
પેહેલ અને ખીજન વર્ગના માળજેટ અધિકારના કામ ચુકવવા વધુ સજા થવા	
કમીટ કરે છે તે ન થવા.	૪૮
લાશની તપાસ દવાખાનાના કામદાર અને આસીસ્ટન્ટોએ કેવી રીતે કરવી અને	
તેમને તપાસવાનો નિયમ.	૪૯.
વકીલો વખતે હાજર ન થાય તો નવીન રૂલમાં કોર્ટની બંધબાંધી કરી તેથી તે	
અધિકાર પ્રમાણે થવા.	૫૫

- કેલાશવાણી પામનાં પાણીસાથે તથા લલુ રાજીદાસ એમની પેઠીનું લેણું તેને મુદત
 ન માગતી એક વર્ષ મુદત આપીને ખરેખર શામેલ હાવા સામાવાળાથી લેવા. ૬૬
- શ્રીમંત મહારાજ તથા શ્રીમંત તારાભાઈસાહેબના વિવાહ સમયે રત્નનો ઠરાવ. ૬૬
- મીંદગી સમયે વીસ દિવસ ભર પગારે રત્ન આપવા એ ડીસેમ્બર આખર સુધી
 નિયમ બલાવવો. ૬૭
- જનલાલ ભવાનીશંકરનું લેણું લોકા તરફ તેને મુદતની હરકતથી ફરીયાદ થઈ
 શકી નહીં માટે વધુ મુદત આપી, અને સ્ટાંપ વિગતે બદલ પ્રથમ પ્રમાણે. ૬૮
- પારેખ મંગળ સંખીદાસની વારસ પાઈ ખીરજને છ માસ મુદત પ્રથમના નિયમ
 પ્રમાણે લેણું વસુલ લેવાની ફરીયાદ માટે આપી. ૬૯
- પારેખ મંગળલાલ બાપાભાઈએ જમાન આપેથી-સાદા કાગળ પર ફરીયાદ લેવા વિશે. ૬૯
- નાદરીના કામમાં સરકારી સ્ટાંપ વિગતે છ વર્ષ સુધીમાં વસુલ લેવા. ૭૦
- રત્ન, નોકરેને આપવા બદલ નિયમ. ૭૧
- સરકારી ત્રીજેરીમાં કોઈ અમલદારે ખાનગી નાણું નહીં રાખવું અને નાખ્યું સુધા
 એ અગાઉ ખાખર આપ્યા શિવાય ત્રીજેરી તપાસવી. ૭૪
- હસેરા, દિવાળીના તેજવારે પર સરકારે કિંવા ખાલ નોકરેને પાઘડી અગર ખીલ
 રીતે અપાય છે તે બંધ. ૭૪
- સરવીસ પોષ્ટ ટીકટના સમયમાં આ નીગાનીનો નિયમ કરેલો તેમાં ફેરફાર. ૭૫
- ત્રણ પાઈના પોષ્ટકોડો મંગાવવા વિશે. ૭૬

ગાયકવાડી ન્યાયપ્રકાશ.

અંક. ૧

હુ. ક. સર. નંબર. ૧.

સરકચુલર.

હુનુરથી સરકચુલર નંબર. ૨૧ તા ૦૫-૬-૭૬ નો જીડીશીયલ ખાતામાંથી પ્રસિદ્ધ થયો છે તેમાં જીન્ટી કારકાદિનો કમીશનનો અવેજ વસુલ થતો જયો, તે કોર્ટશી સ્ટાંપ ખાતે જમ્મે કરતાં જવા વિશે લખેલું છે, હાલમાં એવું ડરાબું છે કે, એવા રકમો વસુલ થશે, તે કોર્ટશી સ્ટાંપના સદરમાં જમ્મે કરતાં સ્ટાંપ ખાતે પરચુરાણના સદરમાં જમ્મે કરતાં જમ્મનો વહિવટ રાખવો. તા ૦ ૬ ઠી માહે અગષ્ટ સન ૧૮૭૬.

વિનાયક જનારધન કીરતને.

હુનુર આસીસ્ટંટ.

હુ. ક. સર. નંબર. ૬.

સરકચુલર.

વાંઠાદાર અને ગીરાશીયા ભોડાના દિવાની કોર્ટમાં જે દાવા હશે, તેનો જલદી નીક્કાલ થતો જન્ય એ વિશે તજવીજ રહેવી. ગાયકવાડ સરકારની હદની કોર્ટો અને કામ દાર ભોડા આપણાપર રહેમ અને ચોગ્ય નજર રાખે છે એવું તેમને લાગે, એવી રીતે તેમની સાથે વર્તણુંક રાખતાં જવી. તા ૦ ૩૧ મી અક્ટોબર સન ૧૮૭૬.

વિનાયક જનારધન કીરતને.

હુનુર આસીસ્ટંટ.

હુ. ક. સર. નંબર. ૭.

સરકચુલર.

રેવાકાંઠા, મહીકાંઠા, પાણાણપુર વિગરે ઠેકાણાના ભોડાને ગીરાસ, વાંઠા વિગરે હક્ક ગાયકવાડ સરકારના ખાસ અમલમાં છે તે પછી જીને ઇંગ્લેન્ડ સરકારની ખાંડેપરી છે એવા ભોડાના ગીરાસ, વાંઠા વિગરે હક્ક સંબંધી અરજીઓની ખાખતમાં જે તે પ્રાંતના પોલીસીકાલ એજન્ટ સાહેબની દરખાસ્તગીરી ચાલતી હતી તે હાલ ઇંગ્લેન્ડ સરકાર અને ઇસરકારની વચ્ચે ડરાવ થયો છે તે અવયે ખંધ પછીને એવું કહેલું છે કે, એવી અરજીઓ હવે ગાયકવાડ સરકારના અધિકારીઓ તરફ જાય. માત્ર ગીરાશીયાઓના હક્કના

સંખંધના જીના કમોનો નિકાલ કરવા ગીરાસ રૂપિયલ સેટલમેન્ટ આશીસર નીમેલા છે તેમને કરાવી આપેલ અધિકારના સંખંધની ને અરજીઓ હશે તે તેમના તરફથી થશે.

વડોદરા મધે હુનુર સેટલમેન્ટ ખાતામાં એક ગીરાસ ખાતુ કાહડવામાં આવ્યું છે ત્યાંહા ઉપર લખેલા વાંટા, ગિાસ વિગેરે સંખંધી ખાંદેધરી હુાય તેવા અને ખીલ ગિરાશિયા લોકોને કાંઈ અરજી વિગેરે કરવીહુાય તો તે કરશે, અને ત્યાંહાંથી તેનો નિકાલ થશે, પરંતુ એ સંખંધી કાંઈ રેવાકાંકા વિગેરેના ગિરાશિયા, વહિવટદાર, નાયબ સુખા અગર સુખાના તરફ અરજી કરે તો તે અરજી હુનુર સેટલમેન્ટ ખાત માં નિકાલને મટિ હકીકત સુધાં તાકીદે મોકલી દેવી.

આ શિવાય રેવાકાંકા વિગેરેના કાંઈ ગિરાશિયાએ કાંઈ જુદાં કામ કે જોનો સંખંધ માહાલમાંન હશે તે બદલ મુલકી, જુડીશીઆલ (દિવાની ફેજદારી) અથવા પોલીસ અમલદાર આગળ અરજી કરે તો, તે અરજીનો તપાસ કરી તાકીદે નિકાલ કરવો જોઈએ. સારાંશ કાંઈ ગિરાશિયા વાંટા, ગિરામ વિગેરે હક બદલ અરજી કરે તો તે અરજી હુનુર સેટલમેન્ટ ખાતામાં હકીકત સાથે મોકલી દેવી, અને કાંઈ ઈતર કામ સંખંધી તે અરજી હુાય કે, જોનો નિકાલ માહાલમાંથીન થવાનો તેવી અરજી લેઈને ગિરાશિયાને વિના કારણ આદી અગર હરકત ન કરતાં જલદી દાદ આપવી.

સદરહુ પ્રકારની બાબતમાં હુનુરથી માહાલ વિગેરેના અધિકારીઓ તરફ જો હુકમો જશે તે જોવા પાંડુંએ તેવા તેવોએ તાખડોખ અમલમાં લાવવા.

જમીનદાર અને ગિરાશિયા લોકો સાથે તેઓની ચોખ્ખતા પ્રમાણે વર્તવું.

કાંઈ જમીનદાર અથવા ગિરાશીયો જ્હાની ઉમરનો હોવાથી અથવા ખીલ કાંઈ કારણથી તેની ઈસ્ટેટનો વહિવટ કાંઈ કરતા હશે અને તેઓએ તે કામને સારૂ નામેલા કામદાર અરજી વિગેરે કરે તો તે કામદાર, જમીનદાર તથા ગિરાશીયાનો મુખતપાર છે એવું સમજવું.

જમીનદાર તથા ગીરાશિયા લોકોએ જો અરજીઓ કરવાની તે જાતે અગર તેના મુખતપાર અગર કામદાર કરવી જોઈએ. સરકારી અધિકારીએ જમીનદાર અને ગીરાશિયા અગર તેના કામદાર તરફ લખાણ કિંવા પુછપાછ કરવી હુાય તો કાંઈની દરમ્યાનગીરી શિવાય કરવી.

રેવાકાંકા તથા મહીકાંકા તથા પ્રમણપુર ઈલાકાના જો જમીનદાર અને ગિરાશિયાના ઈસરકારના ખાસ અમલમાંના વાંટામાં અગર જમીનમાં કાંઈ વહિવટ કરનારા હશે તો ઘણુંકરી તેના તરફ ગાયકવાડ સરકારના અધિકારીઓએ લખાણ કરવાનો વહિવટ રાખવો, જમીનદાર વિગેરેને પત્ર લખજી વખતે તેના મરાતમ પ્રમાણે લખતાં જવું.

મુળ ધોરણ એ છે કે, ખાંદેધરીવાળા જમીનદાર અને ગીરાશિયાના વાંટા, જમીન અને ખીલ હકો જો આ સરકારની ખાસ હદમાં છે તે ઉપર મેટુરખાન પોલીટીકલ એજન્ટ સાહેબની દેખરેખ આજ સુધી હતી તે હવે પછી નહી રહે તો, મેટુરખાન એજન્ટ ગવરનર જનરલ સાહેબ વડોદરાની દેખરેખ થઈ છે.

સદરહુ ખાંદેધરીવાળા જમીનદાર અને ગિરાશિયાના સદરહુ વાંટા, જમીન તથા

ખીજી હક્ક સંબંધી તમામ ફરીયાદોની પ્રથમ ઓફીસી કરી નિકાલ ઈસરકારના કામદાર કરશે. પરંતુ બાંહેધરીવાળા લોકો બદલ ઈનસાફ ખરાબર થવા સારૂ વડોદરાના એન્ટ ગવરનર જનરલ સાહેબ દેખરેખ રાખશે. માટે દરએક અધિકારીએ એ લોકોના કામમાં ખબરદારીથી તજવીજ રાખવી જોઈએ. એકાદ કામના કાગળ મેહુરબાન એન્ટ ગવરનર જનરલ જોવા માગે તે તપાસમાં તે કામમાં દોષ ચુકવા જોઈ કાંઈ હુકમ જોઈએ નહીં.

ઉપર લખ્યું છે તે ઉપરથી કામના નિકાલ સંબંધી તત્પરતા રાખવા વિશે વિગેરે જ પ્રકાર ખતાવ્યો છે તે ફક્ત બાંહેધરીવાળા લોકોને જ લાગુ છે એમ કાંઈએ સમજવું નહીં. સરકારનો હેતુ સર્વેને દાદ મળવા વિષેનો છે. તથાપી બાંહેધરીવાળા વિશે મેહુરબાન એન્ટ ગવરનર જનરલ સાહેબની દેખરેખ રહેવાની, સખખ ખસુસ તે લોકોને સારૂ ઉપર લખ્યું છે. તા. ૩૧-૧૦-૮૯.

ગાંધીજી કરશાણ ભાટવડેકર.

હુમ્મર આસીસ્ટન્ટ.

હુમ્મર. ડી. જી. નંબર. ૭૦.

યાદી મેહુરબાન વરીષ્ટ કાર્ટના આધિકારી સાહેબ તરફ.

લખાઈ જવાની એવી કે,

નામદાર રાજ દિવાનસાહેબ બાહાદુરને રા. રા. ગંગાધર એસવંતે પોતાનું લોકો તરફ લેણું કાપદાસર બાહાર ગએલું તેની ફરીયાદ કાર્ટમાં દાખલ થવા અમને સરકાર થી બે વખત મુદત મળેલી તે પુરી થવા આવી. અમારી કુટલીએક ફરીયાદ દાખલ થવી રહેલી છે સખખ ખીજી મુદત મળવા વિશે રૂબરૂ વિનવી કરવા ઉપરથી નામદાર રાજ દિવાનસાહેબ બાહાદુરે ખીજી છ મહિનાની મુદત, પ્રથમ આપેલી મુદત ને તારીખ પુરી થશે તે તારીખથી આ છ મહિનાની મુદત વધારી, અને આ મુદતમાં જ લેણું કાપદા બાહાર ગએલું હશે એવા લેણુજાની ફરીયાદો ચોગ્ય કાર્ટમાં આજીવી જોઈએ, હવે પછી ફરી મુદત વધારવામાં આવનાર નથી. અને કાર્ટના સ્ટાંપ ખરચ વિશે વિગેરે પ્રથમ નં. ૧૦૫ તા. ૧૪-૧-૭૮ ની યાદીમાં જ નિયમ છે તે જ કરેલા નિયમ આવધારેલી મુદતમાં જ ફરીયાદો થશે તેને લાગુ પડશે એમ હુકમ કરેલો છે, તેથી આ અવધ તાબાની કાર્ટો તરફ લખાઈ જવાનું થતાં આ વધારેલી મુદત કઈ તારીખથી શરૂ થવામાં આવી તે મેહુરબાનીથી લખાઈ આવવું. નામદાર રાજ દિવાનસાહેબ બાહાદુરના હુકમની ખબર આપવા માટે રા. રા. ગંગાધર એસવંત નંબર. ૯૯ તા. ૨૧-૧-૮૦ ની યાદ લખેલી તેમના તરફ રવાના કરવા માટે આ સાથે મોકલેલી છે. તા. ૨૧ મી જાન્યુઆરી સન ૧૮૮૦

ગાંધીજી કરશાણ ભાટવડેકર.

હુ. આ. ની વતી.

વ. અ. દિ. જા. નં. ૭૫૪.

મેહુરખાન વડોદરા પ્રાંતના ન્યાયાધિશ સાહેબ.

સદરજુ પાઠીની નકલ કરી આપની પાસે મોકલી છે તો તામાની કોર્ટો સુધાંત માં તબવીબમાં આજુવાનું થવું જોઈએ. આગળ છ મહીનાની મુદત ગણવી. તે તા. ૨૬-૧-૮૦ થી ગણવી તે મેહુરખાને જાણવું. તા. ૨૩-૧-૮૦

ખરસોદજી ફરતસજી.

ચીફ જસ્ટીસ.

હુ. ક. દી. જા. નં. ૫૨. ૧૪૩.

પાઠી મેહુરખાન વરિષ્ઠ કોર્ટના અધિકારી સાહેબ તરફ લખવાની કે.

દરેક કોર્ટમાં જે નેમલુંકો કરેલી છે તે શિવાય જે કોર્ટમાં જે ખર્ચ કરવું જરૂર હશે તે બદલ પ્રથમ મંજુરી લેઈ બાદ ખર્ચ કરવાનું, તેમજ પ્રત્યેક કોર્ટમાં કંટીલ નટની નેમલુંક કરેલી છે તેમાં શીલક રહેથી તે પૈશા ત્રીજેરીમાં જમે થવાના. એવું છતાં તે પ્રમાણે થતું નહીં હોવા વિશે આપના તરફથી કેટલાએક આવેલા પ્રકરણ ઉપરથી માલુમ પડી આવ્યું છે. માટે આપને એવું ન થતાં જે કોર્ટમાં જે નેમલુંકો શિવાય જે ખર્ચ કરવું જરૂર હશે તે વખતે પ્રથમ તે કોર્ટે મંજુરી મેળવી, બાદ તે પ્રમાણે ખર્ચ કરતાં જવું, અને કંટીલ નટ ખર્ચની નેમલુંક પછી ખર્ચ ન થતાં જે શીલક રહેશે તે ત્રીજેરીમાં જમે કરતાં જવી; તે. શીલકમાંથી મુકરર થએલા ખર્ચ શિવાય બીજા ખર્ચ કરવો નહીં. એ વિશે આપના તરફથી એકસરખા વહિવટ રહેવા વિશેનો બંદોબસ્ત થશે. તા. ૨૬ મી માઈ મે સન ૧૮૮૦.

વિનાયક જનારધન કીરતને

હુજુર આસીસ્ટન્ટ.

હુ. ક. દી. જા. નં. ૫૨. ૧૪૭.

પાઠી મેહુરખાન વરિષ્ઠ કોર્ટના અધિકારી સાહેબ તરફ લખાઈ જવાની કે.

રાજશ્રી હરીભક્તી પારખનું લેહેણું લોકો તરફ છતાં તે મુદા બાહાર મથું હોવાથી તેમની ફરિયાદો કોર્ટમાં દાખલ કરવા વિશે તેમને જે વખત એક એક વર્ષની મુદત આપવામાં આવી હતી.

હાલમાં સદરની મુદતમાં લોકોની મંદગી હોવાથી અને પારખ મસારનીલે એમના ગુમાસ્તા મૈયત થવાથી કાર્ધિક ફરીયાદો દાખલ થવી રહેલી છે. માટે ફરી છ મહીનાની મુદત મળવા પારખ હરીભક્તીની પાઠી જગત આપના તરફથી નં. ૫૭૬ તા. ૨૧ મી મે સન ૧૮૮૦ નું લખાઈ આવ્યાથી પાછી છ મહીનાની મુદત વધારવા વિશે અને એ મુદતની અંદર જે લેહેણું કાયદા બાહાર મથું હશે એવા લેહેણાંની સર્વ ફરીયાદો ચોખ કોર્ટમાં દાખલ થઈ. એ છ મહીનાની મુદત વધારી છે. હવે પછી

મુદત વધારવામાં આવશે નહીં, એ પ્રમાણે ઠરાવ કરવામાં આવ્યો છે. કોર્ટના સ્ટાંપ ખર્ચ વિગતે વિશેષ પ્રથમ નંબર. ૧૦૫ તા. ૧૪ મી જાન્યુઆરી સન ૧૮૭૮ ની પાંક્તિ થી નિયમ હરેલા છે, તેજ નિયમ આ વધારેથી મુદતમાં જે ફરીપાંક્તિઓ થશે તેને લાગુ પડશે તેા, એ પ્રમાણે તાખાની કોર્ટો તરફ લખાઈ જવાનું થતાં એ વધારેથી મુદત કઈ નારીખા ॥ શીરૂ પવામાં આવી તે મેટ્રેપોલીટી લખાઈ આવશે, આ ઠરાવની ખખર પવા માટે સભાની હરીખક્તી પારખના નામની પાંક્તિ નંબર. ૧૪૮ તા. ૩૧-૫-૮૦ ની લખેલી આપના તરફ તેમના તરફ રવાને પવા માટે આ સાથે મોકલવામાં આવી છે. તા. ૩૧ મી મે સન ૧૮૮૦.

વિભાગિક જનારખન કીરતને.

હુનુર આસીસ્ટન્ટ.

વ. અ. દી. આ. નંબર. ૧૧૨૨. વ. અ. દી. જા. રોરો, નંબર. ૧૨૬૩.

મેટ્રેપોલીટ વડોદા પ્રાંતના આપાખિશસાહેબ તરફ.

સરહુ પ્રમાણે પાદ હુનુરમાંથી આવ્યાની આ નકલ મોકલી છે તે ઉપરથી જાણશે. પાંક્તિવાળાને ૭ મહીનાની મુદત હુનુરમાંથી વધારવામાં આવી, તે તા. ૧૩ મી સન ૧૮૮૦ થી જાણવાની છે તેા, તે પ્રમાણે આપની કોર્ટમાં તબવીબ રાખી તાખાની કોર્ટો તરફ લખી જાણાવવું, તા. ૧૫ મી જુન સન ૧૮૮૦.

રામરાવ હરી.

જનારખન સખારામ ઝાકઝોલ.

જાજન વચીટ કોર્ટ.

હુ. ક. સર. નંબર. ૨.

સરકચુલર.

ફોજદારી મુકદમામાં સાક્ષીદાર લોકાને ભથ્થુ આપવાની ખાખતમાં હુનુરથી સરકચુલર નંબર. ૧૩ તા. ૧૪-૧-૭૮ નો પ્રસિદ્ધ થએલામાં “જે મુકદમામાં સરકાર તરફથી પ્રાંતીકચુલરન આજશે, એટલે જે મુકદમા મ્હોટા મુન્હાના હશે, કિંવા જે સાક્ષીદારો ને કોર્ટથી ખાલાવ્યા હશે તેમને ભથ્થુ આપવું એવું લખ્યું છે.”

મ્હોટા મુન્હા કયા કયા જાણવા એ વિશે સ્પષ્ટ ખુલાસો નહીં હોવાથી ભથ્થુ આપવા ની ખાખતમાં અડચણ આવતી નજરે આવવાથી એવું ઠરાવવામાં આવે છે કે, જે મુન્હા ની એકથી સેશનકોર્ટમાં જઈ શકે છે તેવા, અને જે મુન્હાની એકથી સેશનકોર્ટમાં જઈ શકતી છતાં માલુમ્મોને પણ નિકાલ કરવાનો અધિકાર હોય તેવા પ્રસંગે તેમણે નીકાલ કર્યો, તેપણ એવા કામમાં સર્વે સાક્ષીદારોને સરકારમાંથી ભથ્થુ આપવાની હરકત નથી.

સરહુ સરકચુલરમાં “જે સાક્ષીને કોર્ટના ખાલાવેલા હશે તેમને ભથ્થુ આપવું” એવું લખ્યું છે, તેના હુતુ એવો છે કે એકોઈ મુકદમા હલકા હોય તેપણ સાક્ષીદારને હરખાસ્ત શિવાય કોર્ટ ખાલાવ્યા હશે ત્યારે સરકારથી ભથ્થુ આપતા જવું.

જે ગુન્હાના કામમાં સરક્યુલર પ્રમાણે સાક્ષીને ભથ્થુ કુટુંબમાંથી મળવાનું નથી તેવા કામમાં પક્ષકાર, સાક્ષીદારને રજુ ન કરતાં સરકારથી સમન કરાવી ખાલાવરાવશે તો, સાક્ષીદારને ભથ્થુ આપવું પડશે તે હું આપીશ એવું દરખાસ્તમાં લખી લઈ તે સાક્ષીને ભથ્થુ આપવું પડે તે પક્ષકાર પાસેથી અપાવવું. કુટુંબી સમન કર્યા એવું સમજી કુટુંબી ભથ્થુ આપવું નહીં, પરંતુ પક્ષકાર નાદાર છે, અને તે ભથ્થુ નહીં આપે તો ગુન્હા ની ચોકાશી થઈ શકતી નથી એવું કુટુંબને લાગે તો, કુટુંબ પાતા તરફ સાક્ષીને ખાલાવી ભથ્થુ આપવું.

જે ઠેકાણે કુટુંબ હશે, ત્યાંહાંના સાક્ષીદાર એક અથવા વધારે દીવસ સાક્ષી આપવા આવશે તો તેમને ભથ્થુ આપવું નહીં, પરંતુ રોજને રોજ મંજુરી કરી પાતાનો ઉદર નિર્વાહ કરે છે એવા ધંધાના લોક સાક્ષી આપવાને કુટુંબમાં હાજર થશે તો, તેમને સરક્યુલર મુજબ ૦)≡ ત્રણ આના પ્રમાણે દરરોજનું ખોરાકી ભથ્થુ આપવું. શિવાય ધંધા ના વેપારી વિગરે લોક સાક્ષીમાં આવેથી તેમને ભથ્થુ આપવું નહીં.

પરહુના લોકોને ભથ્થુ નિયમી કળદાર આપવું, અને તે મુંબાઈ હાયકુર્ટના સરક્યુલર મુકામાં જે નેટીવ સાક્ષીદારને ભથ્થુ આપવાના નિયમ છે, તે નિયમ પ્રમાણે આપવું. તા. ૧૧ મી અગષ્ટ સન ૧૮૭૯.

વિનાયક જનારધન કીરતને.

હુનુર આસીસ્ટન્ટ.

હુ. ક. સર. નંબર. ૩.

સરક્યુલર.

૧. ફોજદારી નીયંધ. ૧ ના પ્રકરણ ૧ ની કલમ ૩ માં ગામના ધારાળાં તથા બીજાં તેવીજ રીતના ખીલ કાવસીયા લોકોની હાજરી લેવાખતીથી કે પ્રાતઃકાળ થતાં સુધી ત્રણ વખતે લેવી એવું લખ્યું છે, પરંતુ પ્રાંતના સુબાને યોગ્ય લાગશે તેટલી વખત હાજરી લેવી, કેટલી વખત હાજરી લેવી એ તે ગામની સ્થિતી ઉપર ધોરાણ રાખી તેટલી વખત હાજરી લેવી, એક વખત તો હાજરી લેવીજ જોઈએ.

૨. ગામમાં કોઈ ગુન્હા વિગરે ખન્યો હશે તો તે વખતે હાજરી લેવી લાગેથી તે વખતે હાજરી લેવી.

૩. દરેક ગામમાં જે લોકોની હાજરી વેવામાં આવવાની તેમાં કોઈ લોક સારા આખરદાર હાજરીમાં ન આવવા સરખા હશે તો, તેમણે ફોજદારને અથવા ખીલ યોગ્ય અધિકારીને દરરોજ હાજરીમાં ન આવવાનો પાવાનો લેવો જોઈએ. પરંતુ કોઈ ગુન્હા ખન્યાના પ્રસંગમાં એવા લોકોને હાજરી આપવા ખાલાવેથી, તેવી વખતે તેમણે હાજરીમાં આવવું જોઈએ.

૪. હાજરી લેવાનો વખત એવો રાખવો કે તેણે કરી તે લોકોની ખીલ વિગરે કામને હરકત આવે નહીં.

૫. હાજરીમાં હથિયારો વિગરે લેઈ આવવું નહીં.

૬. હાજરીમાં તે લોકોને વિનાકારણ જાણી કરવા નહીં.

૭. હાજરીમાં ન જ લોકો ગેરહાજર થશે તેમના દાખલો હાજરી પુકમાં લખતો જવો, અને તે ન જ વખતે જોવા મંગાવવામાં આવશે, તે તે વખતે તૈયાર જોઈએ.

૮. હાજરીમાં લોકો ગેરહાજર થાય છે તે ખાખત ન જ સંક્રાંતિ ઉપજશે તે વિષે પાલીસ વિગરે અમલદારે તપાસ કરી ગેરહાજરીના કારણની ખાત્રી કરી લેવી.

૯. ગામમાં હાજર છતાં, વિનાકારણ હાજર નહીં થશે તો, તેને ફોજદારી નિર્ણય ત્રીજીની કલમ ૧૭ માં લખ્યા પ્રમાણે શિક્ષા થશે.

૧૦. સદરહુ કલમ ૧૭ માં લખ્યા પ્રમાણે, શિક્ષા આપવી તે ખતથી આપવી જોઈએ, ધણીક પ્રસંગમાં એવા ગુ-હાનો થોડો દંડ કરવાથી ખસ થનાર છે.

૧૧. એ પ્રમાણે શિક્ષા અને દંડ કરવામાં આવશે એમ સર્વે હાજરી લેનાર અમલદારોએ પ્રથમની હાજરી લેતી વખતે સર્વે લોકોને રૂપરૂ જણાવી દેવું. અને જણાવ્યા બાદ ઉપર લખ્યા પ્રમાણે ગુ-હો ખનેથી શિક્ષા કરવી. તા. ૧૪ મી અગષ્ટ સન ૧૮૭૯.

વિનાયક જનારધન કીરતને.

હુન્નુર આસીસ્ટન્ટ.

હુ. ક. અ. ખાતુ. સર. નંબર. ૨. સન ૧૮૭૯-૮૦ પર્વકી

સરકચુલર.

પરહલાકામાં ગુ-હો કરી નાશી ગએલા લોકો શ્રીમંત સરકારની હદમાં પકડાય જ્યારે તેમને અટકાવમાં અગર જમીન ઉપર રાખી તેમના ઉપરના પ્રાપ્તમાફેસી કેસ પરહલાકામાંથી મંગાવવા માટે માહાલમાંથી હુન્નુર લખાણો આવે છે, તે લખાણમાં કેટલીક વખત સંઘળી માછીતી નહીં હોવાથી પાછું લખાણ થઈને દિવસ ગત થાય છે, માટે આપને સદરહુ પ્રમાણે લખાણો કરનાર સર્વે અધિકારીઓએ નીચે લખેલી ખાખતોના ખુલાસા પોતાના લખાણમાં આપતા જવા.

૧. આરોપીનું નામ અને રહેવાનું ઠેકાણું.

૨. કોહોના કહા ઉપરથી પકડ્યો, એટલે પરહદની પાલીસના કહેવા ઉપરથી, અગર ફરીપાલીના કહેવા ઉપરથી, અગર શખ ઉપરથી.

૩. આરોપી ક્યારે પકડ્યો, તે કેદમાં છે કે હિંવા જમીન ઉપર છે, જમીનપર હશે તો ક્યારે છોડ્યો.

૪. આરોપીને કયા ગુ-હાથી પકડ્યો છે, તેની યોગ્યકમાં માછીવી.

૫. આરોપી પાસેથી કોઈ મુદ્દાનો માલ જડ્યો છે કે શું, અને તેની શું બવરૂપા કરી છે.

એ પ્રમાણે સર્વે હકીકતનો ખુલાસો ન અધિકારી હુન્નુર તરફ લખાણ કરશે, તેમજ પોતાની માછીમાં, અગર રિપોર્ટમાં આપવો, અને કામના કાગળ પણ પોતાના લખાણ સાથે જોવા મોકલવા.

પુન વિગરે મોટા કામના ગુ-હેગર અતરેની હદમાં અટકાવમાં રાખવામાં આવે છે, ત્યારે તે કુદમાંથી છુટી ન જાય એ વિશે વધારે ખબરદારી અતરેના અમલદારોએ રાખવી. તા. ૮ મી સપ્ટેમ્બર સન ૧૮૭૬.

વિનાયક જનારૂંબન કીરતને.

હુન્નુર આસીસ્ટંટ.

હુ. ક. એ. ખાતુ. સર. નંબર. ૧. સન ૧૮૭૬-૮૦ પર્ષદી

સરકચુલર.

શ્રીમંત ગાયકવાડ સરકારની હદમાં ગુ-હા કરી પરહદમાં ગુ-હેગર નાથી જાય છે, તેમની માગણી કરવા માટે માહાજમાંથી હુન્નુરમાં પ્રાધિકારની કુસ આવે છે, તેમાં કુટલાક કુસમાં આરોપી લોકો વિશે પુરતી માહિતી આપેલી નહીં હોવાથી આ-રોપી લોકોને પકડવાને હરકત પડે છે, અને વખતપર નીરપ્રાધી માણસો પકડાયાં જાય છે માટે સર્વ પ્રાધિકારી કુસમાં નીચે લખેલી હકીકત પેકી નેટલી હકીકતની માહિતી સાક્ષીદારો તરફથી મળશે, તેટલી કામમાં હાખલ કરવી.

૧ આરોપીનું નામ. ૧ ખાપનું નામ. ૧ રહેવાનું ઠેકાણું. ૧ અટક.

૧ જાત. ૧ ઉમર. ૧ શરીરની ખીજ કાંઈ પ્રાસદ નીચાની હશે તેા તે લખવી.

એ પ્રમાણે ખુલાસેવાર હોવું જોઈએ. ને કામમાં સાક્ષીદારોએ આરોપી લોકોને ગુ-હાની વખતે ઓળખેલા નસતો ખાદ આરોપીના કામમાં જઈ, તેમને ઓળખી કાઢ્યા હશે તે વખતે, સાક્ષીદાર લોકો સાથે ને પોલીસ અમલદાર જશે તેમણે સદરહુ લખેલી હકીકત પેકી નેટલી હકીકતની માહિતી મળશે તેટલી ટીપી લેવી, અને તે હકીકત વિશે તેમની જુખાનીમાં માહિતી આપેલી જોઈએ. તા. ૧૦ મી સપ્ટેમ્બર સન ૧૮૭૬.

વિનાયક જનારૂંબન કીરતને.

હુન્નુર આસીસ્ટંટ.

હુ. ક. એ. ખાતુ. સર. નંબર. ૪. સન ૧૮૭૬-૮૦ પર્ષદી

સરકચુલર.

૧. શ્રીમંત ગાયકવાડ સરકારની હદમાં કાંઈપણ ગુ-હો કરેલા બદલ ખીટીશ સરકારની હદમાંથી આરોપી મંગાવવામાં આવે છે, અને તે પર્ષદી કાંઈ ગાયકવાડ સરકારની હદમાં ખીજી કાંઈ ગુ-હો નિ બદલ માગણી કરી નથી એવું કહેલાનું જણાઈ આવેથી, કાંઈ કાંઈ વખત આ હદના માળખેટ એવી ન માગણી કરેલા ગુ-હો બદલ આક્રમી કરી ગુ-હેગરને સીલ પણ આપે છે, એવું નજરે જણાઈ આવ્યાથી આ સર-કચુલર કરવામાં આવે છે કે,

૨. જ્યારે કાંઈ ખીટીશ સરકારની રક્ષિત અગર ગાયકવાડ સરકારની રક્ષિત

અગર બીજા કોઈપણ સરકારની રહિયત હશે, તે આરોપી બ્રિટીશ મુલકમાંથી વડોદરા સરકાર તરફ સોંપી દેવામાં આવે છે, ત્યાર ને બનેલી હકીકત પર તેને સોંપી દીધો હશે તે હકીકત શિવાય બીજી જુદી હકીકત પર ચારજ રાખી તેની ચોકશી કરવી નહીં. તે જુદી હકીકત બદલ એવા આરોપીની ચોકશી કરવાની હશે તો જુદો પ્રાઈમાફેસી કેસ મોકલવો જોઈએ. અને તે પ્રાઈમાફેસી કેસમાં ચાર્જ બદલ આરોપીનો રૂબરૂમાં જુખાની લઈ મેજિસ્ટ્રેશન એન્ટ ગવર્નર નનરલ સાહેબ ચોકશી કરવાનું મંજૂરી આપ્યા બાદ ચોકશી થવી જોઈએ.

૩. પરંતુ જે ચાર્જ ઉપર કોઈપણ આરોપીને બ્રિટીશ મુલકમાંથી સોંપી આપવામાં આવ્યો હશે, તે ચાર્જ ચોકશી વખતે કીમીનાલ પ્રોસીયરકોડના બાબ ૩૩ પ્રમાણે ફેરવવા હરકત નથી. (એટલું જ નહીં, તે ફેરવેલો ચાર્જ જે હકીકત ઉપરથી આરોપીને સોંપ્યો હશે તે હકીકત ઉપરથી જ રાખવો ચાર્જ હોવો જોઈએ).

૪. સદરની બીજી કલમ પ્રમાણે દરએક જુદા કામ બદલ ગુનહેગારની જુખાની મેજિસ્ટ્રેશન એન્ટ ગવર્નર નનરલ સાહેબ તરફથી થવી જોઈએ. માટે પ્રાઈમાફેસી કેસ મોકલતી વખતે આરોપીને પણ હુજુર માંડવી દેવો. પ્રથમના કામમાં આરોપી છુટો હશે તોપણ પ્રાઈમાફેસી કેસ સાથે તેનું હુજુર માંડવી દેવો. પરંતુ બ્યારે એક જ કામમાં આરોપી છુટતાં સુધા બીજા કામ માં તે સામીલ છે એવો પુરાવો મળ્યો નહીં હશે તો, પુરાવ મળનાં સુધા તેને છુટા બાદ અટકાવમાં રાખવો નહીં. આ બાબતમાં પ્રથમ આ તરફથી હુ. ક. એ. ખાતુ. રા. રકુજર નંબર. ૨ સન ૧૮૭૮-૭૯ નો ધંધો છે તે પર લક્ષ રાખવું. તા. ૧૮ મી સપ્ટેમ્બર સન ૧૮૭૯.

વિનાયક જનારધન હીરતને.

હુજુર આસીરટ.

હુ. ક. એ. ખાતુ. સર. નંબર. ૫. સન ૧૮૭૯-૮૦ પછી.

સરકચુલર.

બ્રિટીશ હિલાકામાંથી ગુનહેગાર લેવા આપવાની બાબતમાં આજ સુધી સન ૧૮૭૨ નો આક્ટ ૧૧ માં શીર હતા. તે ૨૬ ધર્મ ઇંગ્લેન્ડ સરકારમાંથી સન ૧૮૭૯ નો આક્ટ ૨૧ માં થયો છે. એનો અમલ તારીખ ૧૪ મી નવેમ્બર સન ૧૮૭૯ થી શીર થયો છે. એ કાયદામાં સદરના પ્રથમના કાયદાની કલમો છતાં કેટલીક કલમો જોડે છે, તેના સારાઈશની અહીંના સર્વ માજીસ્ટ્રેટ અને પોલીસ આફીસરોને માહિતી આપવામાં આવે છે તે નીચે લખ્યા પ્રમાણે.

૧. કોઈ માજીસ્ટ્રેટ પર આ હદમાં ગુનહે કરવાનો આરોપ અગર સૌંશય હોય તે માજીસ્ટ્રેટ ઇંગ્લેન્ડ સરકારની હદમાં હશે, ત્યારે એવા માજીસ્ટ્રેટના આરોપ અગર સૌંશય બદલ જે માજીસ્ટ્રેટની હદમાં તે માજીસ્ટ્રેટ હશે તે માજીસ્ટ્રેટ તરફ જાહેર કરેથી અને તાંત્રિક પુરાવો રજુ કરેથી તેમના તરફથી તે માજીસ્ટ્રેટને પકડવા વારંટ કાઢાવામાં આવશે.

૨. પરંતુ ઉપર ફરમાવ્યા પ્રમાણે માજીસ્ટ્રેટના વારંટથી પકડેલો કોઈપણ મા-

ભૂમિ કોઈપણ જુના ખેતલ માં મહીના કરતાં વધારે દિવસ બિટીસં છલોકામાં અટકાવમાં રાખવામાં આવશે નહીં; પરંતુ જે મહીના પહેલાં દેખાતો છોકો દેવો સદરહું માંજીએટની નલરમાં આવેથી તેમ કરવાને તેમનો અધિકાર છે. એ મુદતની અંદર અહીંથી પ્રાયમાફેસી કેસ બંધ મેજેસ્ટ્રેટને જવરનર જનરલ સાહેબ બાહાદુર તરફથી સદર માજીસને સોંપી દેવા બદલ સદર માજીએટ તરફ વારંટ નહોતો થયો તે, યદી તે માજીસને છોકો દેવામાં આવશે.

૩. ત્રિટીથ છલોકામાંથી આરોપાની માગણી કરવાની કલમ પ્રથમના આકટમાં ફેરવી હતી. તે હાલના આકટમાં કાયમ રહેલી છતાં આગળ લખેલી (૩) તાજી કલમો જાહેર દાખલ કરી છે. ઈ. ઈ. પ. કો. કલમ. ૨૦૧-૨૦૮-૧૨૪.

સદર કલમ. ૧ અને ૨ બદલ અહીંના સવ માજીએટ અને પોલીસ અમલદારને સુમના આપવામાં આવે છે કે જ્યારે કપર લખ્યા પ્રમાણે કોઈ પણ માજીસ ઇંગ્લેન્ડ હદમાં અટકાવમાં રાખવામાં આવ્યો હશે તો, તે માજીસની માગણી કરવા માટે પ્રથમ દર્શનિક (પ્રાયમાફેસી) પુરાવો ધણી જાલદીથી તૈયાર કરી હુન્નર મોકલવો. અને એ પુરાવો તૈયાર કરવામાં તે અપુણ્ય નહીં રાખવો. વિશે માજીએટ તજવીજ રાખવી જોઈએ. કારણ પુરાવો અપુણ્ય હોવાને લીધે કરી ખુલાસા માટે પાછું લખવું પડે છે. અને તેવું કરવાને અર્થે સવર રહેશે નહીં.

પ્રથમ દર્શનિક પુરાવો ચોગ્ય વખતસર નહીં આવેથી ઇંગ્લેન્ડ સરકારની હદમાં અટકાવમાં રાખ્યો ગુન્હેગાર છોકો દેવામાં આવશે તો, જોની કસુરથી પુરાવો ચોગ્ય વખત સર આવ્યો નહીં હશે તેમના વિષે ચોગ્ય વિચર કરવામાં આવશે.

કલમ ૩ માં ન. નવીન કલમો દાખલ કરી છે તે ગુન્હા બદલ આપદે ઇંગ્લેન્ડ હદમાંથી આરોપાની માગણી કરવી.

ગવનન કરસાણ ભાટવડેકર.

હું. આ. ની વતી.

હું. અ. ફે. સર. તાંબર. ૩.

સરકયુલર.

કોઈ માજીસ આપવાન કરે, મૈત ધમ્યેથી, તેની ચોકશી પ્રથમ નાપખ ફોજદાર લોક કરે છે. અને યદી તે તમામ કામ તાલુકાના ફોજદાર મારફત માજીએટ તરફ મોકલવામાં આવતું હોવાનું જાણવામાં આવ્યાથી આપદે એવા અપકૃત્ય મટતુનાં કામો તાલુકાના ફોજદાર એ લોખા પડલા ઉપર તાલુકામાં વિગરે ઠોકાણે હશે, ત્યારે નાપખ ફોજદારે ફોજદાર મારફત ન મોકલતાં પરભારના નજીકના માજીએટ તરફ મોકલતાં જવાં, એ બદલની ખખર તાલુકાના ફોજદારને તુરત આપતાં જાય, એટલે વિશેષ કારણ હશે તો ફોજદાર તે ઠોકાણે જનથી પણ તપાસમાં જાય. તાંબર મી માહે નવેમ્બર સન ૧૮૭૬.

ગવનન કરસાણ ભાટવડેકર.

હું. આ. ની વતી.

હુ. આ. પો. દી. સર. નંબર. ૪.

સરકયુલર.

અમદાવાદ અને પાલણપુરના વચમાં આગ ગાડી સ્થિત થઈ છે. તે સંબંધથી કડી પ્રાંતના સર્વે અમલદાર અને નોકરોને જાણાવવામાં આવે છે કે, તેમણે રેલવેની પોલીસને હરેક તરેહથી ચોગ્ય અને મનથી મદત કરવી. રેલવેની હદમાં ગુન્હા થયે તેના ગુન્હેગાર શોધી કાઢાડવા અને માલનો પત્તો લગાડવાને સર્વે પ્રકારે ચોગ્ય મદત આપતાં જવી. સારાંશ અહીંની પોલીસે એવા કામમાં રેલવે પોલીસ, એ અહીંની પોલીસના ભાગ છે. એમ સમજી એક ચીતથી વર્તવું, એટલે ખંભે તરફમાં હરકત પડશે નહીં.

૧. કાંઈ રેલવેમાંના નોકરે ગુન્હો કર્યો છે એવું માનવાને ચોગ્ય આધાર હશે, તોપણ તેને ઘણુંકરી એક ખીલ્લે પકડી કેદ કરવો નહીં. કારણ તેમ કરવાથી આગગાડીના કામને હરકત આવી લોટાના જીવેલી હાલી થવાનો સંભવ છે. માટે રેલવેનો નોકર ગુન્હેગાર હોવાથી પકડવો હશે તો, રેલવેના સ્થાનિક અધિકારી એટલે જ્યાંહાં રેલવે સ્ટેશન હશે તેના રેલ્વેના અધિકારી ને આશીર્વાદ ઉપરી હશે તેમના મારફત માગણી કરવી, એટલે તે કામનો ખર્ચાખર્ચ વિગરે કરી તે માણસને મોકલતા જશે. કાંઈ ભયંકર ગુન્હો કર્યો અસ્તાં એકાએક રેલવેનો નોકર પકડાઈ ગયો તો, અગર ખીલ્લે એવો કાંઈ ગુન્હો કરતો હશે કે તેને તત્કાળ પકડવો જોઈએ એવું હશે તો, તે પ્રસંગે તેને પકડી તત્કાળ તે વિશેની ખબર રેલવેના ઉપર લખેલા અધિકારીને આપવી, એટલે બદલી વિગેરેની વ્યવસ્થા કરી કાનને હરકત ન આવે એવો ખર્ચાખર્ચ કરવાને તેમને ઠીક પડે. તેથી ઉપરના મજબૂર તરફ સર્વ અમલદારોએ અને તેમાં વિશેષ કરી પોલીસ અમલદારોએ પુર્ણપણે લક્ષ આપવું જોઈએ. તા. ૨૧ મી જાન્યુઆરી સન ૧૮૮૦.

અખાલસ કરશણ હાટવડેકર.

હુ. આ. ની વતી.

હુ. ક. સર. નંબર. ૯.

સરકયુલર.

ચીનીના કામમાં પોલીસે માલ પકડવાથી તેમને જોલા માલ ઉપર સંકેતે પાંચ ટકા પ્રમાણે કમીશન આપવા વિશે હુજુરે સરકયુલર નંબર. ૨ તા. ૮ મી માર્ચ સન ૧૮૭૬ નો થયેલો છે, તે સંબંધે કેટલાએક અદેશો ઉત્પન્ન થયા ઉપરથી તે ખાખત કરી વિચાર કરી હરાવવામાં આવે છે કે,

ચીનીના ગુન્હાના દરેક કામમાં કામના સ્વરૂપ ઉપર નજર રાખી અથવા તે કામમાં પોલીસની મેહેનત ઉપર અથવા કુશળતા ઉપર નજર રાખી કમીશન આપવા વિશે હરાવ કરવો, અને તે હરાવનો અમલ અખીલની મુદત ગયા પછે કરવો.

અખીલના અધિકારીએ કમીશન બપોરની છે કે નહીં તેનો વિચાર કરી તે પ્રમાણે હરાવ કરવો.

સદરહુ કમીશન ફક્ત ચોરીના કામમાં અપાવાનું છે. વિસ્વાસિધાત વિગરે ગુન્હા-
માં અપાવવું નહીં.

જુલો માત્ર રૂ. ૫૦) થી ઓછી કિંમતનો હોય તો, કમીશન અપાવવું નહીં.

કમીશન અપાવવું તે સર્વે પાસે અપાવવું, પરંતુ ફરીયાદી પરહદનો હોય તો તે
કામના સ્વરૂપ ઉપર કમીશન અપાવવું બાજબી હોય. માછીએ કમીશનનો કરાવ ન
કરતાં પોતાનો અભિપ્રાય વરીષ્ટ કોર્ટ મારફત હુન્નુર જાહેર કરવો. જેમ હુકમ થાય તે
પ્રમાણે અમલમાં લાવવું. તા. ૪ થી ડીસેમ્બર સન ૧૮૭૯.

ગજાનન કરશણ ભાટવડેકર.

હુ. આ. ની વતી.

હુ. આ. પો. નંબર. ૧૦.

જાહેરનામું.

શ્રીમંત સરકાર ગાયકવાડ સેનાપ્તાસન્નિત સમતાર ખાણદુર

વિદ્યમાન હુન્નુર આસીસ્ટન્ટ પોલીસ ડીપાર્ટમેન્ટ.

સર્વે લોકોને આ જાહેરનામાથી ખબર આપવામાં આવે છે કે, અમદાવાદ અને
પાલાગુપુર દરમ્યાન આગ ગાડી શરૂ થઈ છે તે સંડકના મારગ નજીક તથા આસપાસ આ
રાજ્યની હદમાં જ ને ગામે આવે છે તે ગામેના સર્વે લોકોએ, તથા હર કોઈ ખીલ
લોકોએ આગ ગાડીની સંડકની હદમાં જવા આવવા સાડ કાટકો (ઝાંપા) ને ને ઠેકાણે
નહીં કરવા હશે ત્યાંથી જવું નહીં, તથા ઢોરાં લેઈ જવાં નહીં, તથા પોતાનાં ઢોરાં જવા
દેવાં નહીં, તથા મારવા સાડ છોડવાં નહીં.

આગ ગાડીની સંડકની હદમાં જવાના ઝાંપા ખંધ કરવા હોય ને આગ ગાડી આવવાની
વખત નજીક આવી હોય તો, તે ઝાંપા ઉઘાડીને અંદર જવું નહીં, તેમજ ઝાંપા પાસે ર-
ખવાળદાર હાજર નહીં હોય ને ઝાંપા ઉઘાડવાની જરૂર પડે તો ફરી ખરખર લગાડી લેવો,
તેવુંજ કોઈ પ્રકારે આગ ગાડીને દરકત થાય એવો પથર કે ખીલે કોઈ પાણુ પદાર્થ આ-
ગ ગાડીની સંડક ઉપર મુકવો નહીં, તથા ખાર વર્ષની અંદરના છેકરાઓને આગ ગાડીની
સંડક ઉપર પથર અગર ખીલ કોઈ પાણુ પદાર્થ મુકવા તથા ફેંકવા સાડ આગ ગાડીની
સંડક ભરૂં જવા દેવા નહીં.

સારાંશ કે સદરહુ ગામવાળા લોકોએ તથા હરએક ખીલ લોકોએ આગ ગાડીને
કોઈ પાણુ પ્રકારે દરકત થાય એવું કરવું નહીં.

ઉપર લખેલા હુકમ વિરુદ્ધ ને કોઈ કરશે તે કાયદા પ્રમાણે સજાને પાત્ર થશે.
તા. ૨૧ મી જાન્યુઆરી સન ૧૮૮૦.

ગજાનન કરશણ ભાટવડેકર.

હુન્નુર આસીસ્ટન્ટ.

હુ. અ. પો. હી. જી. નંબર. ૧૧.

જાહેરનામું.

શ્રીમંત સરકાર ગાયકવાડ સેના ખાસજીલ સમયેર ખાહાદુર વિદમાન.

હુંનુર આસિસ્ટન્ટ પોલીસ ટિપાર્ડમેન્ટ.

નામદાર ઈંગ્લેન્ડ સરકારના રાજ્યમાં હથિપારો, દારૂ, ગાળા વિગેરે સંબંધી સન ૧૮૭૮ નો આક્ટ ૧૧ મા પ્રસિદ્ધ થયેલી છે, અને તેના ઉપર ઈંગ્લેન્ડ સરકારની જાહેરાત તા. ૧ ઠી માહે માર્ચ સન ૧૮૭૯ ની થયેલી છે. તે ઉપરથી સર્વ લોકોને આ જાહેરનામી ખબર આપવામાં આવે છે કે,

૧. કોઈપણ માણસને ઈંગ્લેન્ડ સરકારની હદમાં જવું હોય તો તેણે તીરકામઠા શિવાયના હથિપારો અને દારૂગોળા વિગેરે જાણીશ તથા ખંગાળી દસથેર કરતાં વધારે ગંધક પોતાની પાસે રાખીને જવું નહીં. જો હથિપારો વિગેરે જાણીશો બધા જવાની જગ્યાએ તેણે તેણે પેટુલો પરવાનો મેળવવો જોઈએ. આ પરવાનો મેળવવાનો તે વરોદરામાં મેજિસ્ટ્રાલ એજન્ટ ગવરનર જનરલ સાહેબ ખાહાદુર અગર તેમના આસિસ્ટન્ટ સાહેબ અગર આમરાજી તથા આખા મંડળના આસિસ્ટન્ટ સાહેબ અગર ઈંગ્લેન્ડ હદમાંના મેજિસ્ટ્રેટ મેજિસ્ટ્રેટ સાહેબ પાસેથી મેળવવો જોઈએ.

૨. વગર પરવાને જો કોઈ હથિપાર અગર દારૂનો સામાન ઈંગ્લેન્ડ હદમાં લેઈ જશે તો, તેના હથિપાર તથા સામાન છીનાવી લેવામાં આવતાં તેને કાયદા પ્રમાણે સજા થશે.

૩. પરવાનો મેળવવાની ઈચ્છા રાખનારા આ રાજ્યમાંની રહિયત હશે તો, તેણે આ હદના તાલુકાના વહિવટદારો વિગેરે છે તેઓને અરજ આપવી, એટલે તેઓને ચોખ્ખા જાણાય તો પોતાના ઉપરી માફત પરવાનો મંગાવરાવી તેને આપશે, અથવા તે લોકોએ અરજીમાં આવે તો સાહેબ મેજિસ્ટ્રેટ તરફ પરભારી અરજ કરી પરવાનો મેળવવો.

૪. આ રાજ્યના નોકરલોકો સરકારી કામ સાથે ઈંગ્લેન્ડ હદમાંથી જશે અગર આવશે તો, તેને પરવાનાની જરૂર નથી.

૫. આગ ગાડીની સડક તથા તે ઉપરનાં સ્ટેશનો આ કામના સંબંધમાં ઈંગ્લેન્ડ હદ છે એમ સમજવું. તા. ૨૧ મી માહે જન્યુઆરી સન ૧૮૮૦.

અખાનન કરશણ, ભાટવડેકર.

હુ. આ. ની વતી.

હુ. ક. એ. લ. સર. નંબર. ૫. સન ૧૮૭૯-૮૦ પર્ષદી.

સરકારી.

પરહદના અધિકારીને ગુન્હેગાર સોંપવા બદલ આ તરફથી હુકમ થાય છે, તેમાં આરોપી સોંપી દીધા બદલ જાહેર કરવા માટે લખેલું છે. પરંતુ ગુન્હેગાર સોંપી દીધા ની ખબર વખતે વખતે આ તરફ જાણાવતા નથી. ઘણુંકરીને ગુન્હેગાર સોંપ્યાની ખ-

ખરે પરહદથી તેનો હવેટ નીકાલ આ તરફ જાણાયા પછી આવે છે. એ માટે આ સં-
રક્ષુલર કરવાની જરૂર થઈ, સખ્ય સંઘળા માજીએને જાણાવવામાં આવે છે કે ગુ-
નહેગર પરહદ તરફ સોંપ્યો એટલે સોંપ્યા બદલ તાપડતોય આ તરફ લખી જાણાવતા
રહે જવું, અને તેમાં ગુનહેગરને કેઈ તારીખે સોંપ્યો એ રપજ રીતે લખેલું હોવું જો-
ઈએ. આ સંરક્ષુલરનો અમલ ખરોખર રીતે થયો જાય તે વિશે માજીએને નજર રા-
ખવી જોઈએ. તા. ૨૪ મી માઈ ફેબ્રુઆરી સન ૧૮૮૦.

વિનાયક જનારૂંધન, કીરતને.

હુનુર આસિરંટ.

હુ. ક. એ. ખાતુ. સર. નંબર. ૬. સન ૧૮૭૯-૮૦ પૃષ્ઠી.

સરક્ષુલર.

પરહદમાંથી પ્રાપ્તમાંફેસી કેસ આરોપીની માગણી થવા માટે રેસીડેન્ટસી તરફથી
આ તરફ આવે છે; તથા કેટલાએક કામમાં પ્રાપ્તમાંફેસી કેસ મોકલવા પહેલે આરોપા-
પર પુરાવો હા કિવા નથી, એ જાણવા માટે આરોપીનો જીવાળ લેઈ મોકલવા માટે
રેસીડેન્ટસી તરફથી લખાઈ આવે છે. તે ઉપરથી જ માજીએની હદમાં આરોપી હોય છે,
તે માજીએ તરફ આરોપીનો જીવાળ લેવા માટે લખી મોકલવામાં આવે છે, અને
તે ઉપરથી માજીએ આરોપીનો જીવાળ લેઈ મોકલે છે. તે જીવાળમાં આરોપી જ
પુરાવો જાહેર કરે છે તેની પુરી આકળી ન કરતાં તેવું જ પ્રકારણ હુનુર મોકલે છે, તેથી
ફેર પુરી તબવીબ કરવા માટે માજીએ તરફ લખી મોકલવાની ફરજ પડે છે, અને એવું
થવાથી દીવન ગત થઈ રેસીડેન્ટસી તરફ જીવાળ જવાને દર થઈ જાય છે. માજી
આ સંરક્ષુલર કરવામાં આવે છે જે સદરહુ પ્રમાણે આરોપીનો જીવાળ લેવા માટે
મોકલેલા કામમાં માજીએ આરોપીનો જીવાળ લીધા બાદ, તે જીવાળમાં આરોપી જ
મોકલુર જાહેર કરશે તે ખરો છે કિવા ખરો એની ખાતરી થવા જરૂરી જોડેલા પુરાવો
લેઈ, બાદ તાપડતોય તે પ્રકારણ હુનુર મોકલતાં જવું. તા. ૯ મી જુન સન ૧૮૮૦

ગજાનન કરશણ, ભાટવડેકર.

હુ. આ. ની વતી.

હુ. ક. એ. ખાતુ. સર. નંબર. ૭. સન ૧૮૭૯-૮૦ પૃષ્ઠી.

સરક્ષુલર.

પરહદમાં ગુનહેગર સોંપી આપવાના કોઈ કામમાં એવું જાણાઈ આવ્યું છે કે ગુ-
નહેગર સોંપી આપવાનો હુકમ થયા પ્રમાણે ગુનહેગર પરહદમાં સોંપી આપ્યા. પરંતુ
તે મુકદ્દમામાં માલ હસ્તગત થયેલો તે વખતે સોંપી આપેલો નથી, માટે હાલ આ
સંરક્ષુલર કરવામાં આવે છે જે મુકદ્દમામાં પરહદમાં ગુનહેગર સોંપવામાં આવશે તે

મુકદમામાં તે ગુન્હેગાર સોંપતી વખતે જ મુદ્દેમાલ સોંપ્યો હશે તે પણ સોંપતાં જવો, અને એ પ્રમાણે જ મુદ્દેમાલ આપવામાં આવશે તેની તપશીલવાર પાવતી લેતાં જાતી. એ પ્રમાણે સર્વ માળખેટ અને પોલીસ અમલદારોએ વહિવટ રાખવો. તા. ૯-૬-૮૦.

ગળનન કરશણ, લાટવડેકર.

હુ. આ. ની વતી.

હુ. ક. સર. નંબર. ૧૬.

સરકયુલર.

ગાયકવાડ સરકારની રેલવે લાઈન છે તે રેલવે લાઈન તરફ જ હદા સોંપી આપી છે. તે હદમાં કિંવા ને રેલવે લાઈન ઉપરથી આગ ગાડી જતી છતાં, તે આગ ગાડીમાં ગુન્હે થયો હશે તો તે ગુન્હાની ચાકશી કોણે કરવી એ વિશે નામદાર રાજ દિવાનસાહેબ ખાહાદુરની આજ્ઞાથી નીચે લખેલો સરકયુલર કરવામાં આવે છે.

૧ ચણદાદ અને ઉભાઈ, તેમ ખાદરપુર અને ઉભાઈ, તેમજ મીયાંગામ અને ઉભાઈ એના હરમ્યાન, ઉપર લખ્યા પ્રમાણે આગ ગાડીની રેલવે લાઈનની હદમાં કોઈ પણ ગુન્હે થયો હશે તો, તે ગુન્હાની ચાકશી ઉભાઈના ફરરટ કલાસ અને સેકંડ કલાસ માળખેટ પાન પોતાના અધિકાર પ્રમાણે કરશે. આ કલમમાં લખેલા ગુન્હાની ફરીયાદ ઉભાઈના ફરરટ કલાસ અને સેકંડ કલાસ માળખેટ શિવાય ખીલન માળખેટ તરફ ચાલશે નહીં.

ઉભાઈ અને વણદાદની હરમ્યાન આગ ગાડીમાં કિંવા રેલવે લાઈનની હદમાં કોઈ પણ ગુન્હે થયો હશે તો, એ ગુન્હાની ચાકશી ઉભાઈના ફરરટ કલાસ અને સેકંડ કલાસ માળખેટ, કિંવા વણદાદના ફરરટ કલાસ અને સેકંડ કલાસ માળખેટ પાન પોતાના અધિકાર પ્રમાણે કરશે.

સદરહુ પ્રમાણે ઉભાઈ અને વણદાદના હરમ્યાન થયેલા ગુન્હાની ફરીયાદો ઉભાઈના ફરરટ કલાસ અને સેકંડ કલાસ માળખેટ કિંવા વણદાદના ફરરટ કલાસ કિંવા સેકંડ કલાસ માળખેટ, એમના પદકી કોઈ તરફ પણ કરી હશે તો ચાલશે. પરંતુ એ શિવાય ખીલન કોઈ પણ માળખેટ તરફ ચાલશે નહીં. તા. ૭ મી જુલાઈ સન ૧૮૮૦.

વિનાયક જનારધન, કીરતને.

હુન્તુર આસીસ્ટન્ટ.

હુ. ક. સર. નંબર. ૫.

સરકયુલર.

જ્યારે કોઈ માણસ તુરંગ સંબંધી કાયદા વિરૂદ્ધ કોઈપણ પ્રકારનો દારૂ, અથવા તાડી, અથવા અમંલી, કિંવા કેરી (વીસારી) પદાર્થ તુરંગમાં લાવશે કિંવા નાંખશે,

અગર કોઈપણ પ્રકારે કોઈપણ તુરંગમાં પોઆડવા વિશે પ્રયત્ન કરશે, અને

જ્યારે કોઈ તુરંગ ઉપરનો અમલદાર સદરહુ કાયદા વિરુદ્ધ જનજાગૃત્ત ઉપર ક-
લા પ્રમાણે દારૂ, તાડી, અમલી અગર ઝેરી પદાર્થ તુરંગમાં વેચાવા દેશે, અગર વા-
પરવા દેશે, અગર પોઆતો કરશે, અને

જ્યારે કોઈ માણસ સદરહુ કાયદા વિરુદ્ધ એકાદ પાંચ અગર ખીજી વસ્તુ ને
સદરહુ કાયદાથી ભેવા, લાવવાની છુટી નથી, તે ખાહારથી તુરંગમાં અગર તુરંગ ખા-
હારથી ભેશે અગર ભેવા લાવવાને પ્રયત્ન કરશે

ત્યારે તેના ઉપર કોઈપણ માજીસ્ટ્રેટ સામે સદર પ્રમાણે ગુન્હો કરવાની શાખેલી
થએથી તેને છ મહિનાસુધીની, સખત મનુગીની અગર સાદી કેદ, અગર ખસો રૂપીયા
સુધી દંડ અથવા સદરહુ ખર્ચે શિક્ષા થશે. તાં ૮ મી સપ્ટેમ્બર સન ૧૮૭૯..

વિનાયક જનારધન, કીરતને.

હુનુર આસીસ્ટન્ટ.

હુ. ક. સર. નંબર. ૯.

સરકયુલર.

રાવખાહાદુર હુનુર આસીસ્ટન્ટ તરફ વડોદરા હુનુર કચેરીમાંના માજનમાં લખિ-
લા ખાતાનું કામ આવે છે. એ સર્વે ખાતામાંથી હુનુર આસીસ્ટન્ટ તરફ હમેશ ને જ-

૧ નુડીશીયલ. ૧ પોલીસ.
૧ ખાનગી. ૧ એક્સ્ટ્રાડીશન.
૧ એજ્યુકેશન. ૧ જલ.
૧ જનરલ.

જાણ આવે છે, તે કયા ખાતાના છે એ તે જાણાતા ઉ-
પર લખેલું નહી હોવાથી સદરહુ જાણાતા આપના ભેવાના
કામમાં ઘણાજ નકામો વાસ અને દેર થાય છે. માટે ને
જે કામદારો તરફથી હુનુર આસીસ્ટન્ટ કચેરીમાં જાણાતા

મોકલવામાં આવે છે, તેમણે સદરહુ જાણાતા ઉપર હમેશ સ્પષ્ટ અને મોટા અક્ષરોથી
તે કયા ખાતાના સખંધના છે એ લખતાં જવા વિશે આપની કચેરીમાં તાકીદ આપવા
ની તજવીજ કરી. હમેશ તે પ્રમાણે થાય છે કિંવા નહી, એ જોવાની જુવાખદારી આ-
પની કચેરીના શીરસ્તેદાર અગર તેવાજ દરજ્જાના ખીજા ફરકુનપર રાખવી. એકથી વ-
ધારે ખાતાના કાગળ એકજ જાણાતામાં ધાલવા નહી.

આ બાબતમાં પ્રથમ હુનુર કુઝીસ કચેરીમાંથી સરકયુલર નંબર. ૧૨ તાં ૨૪
મી માહે મે સન ૧૮૭૫ નો થએલો છતાં તે પ્રમાણે પુરા અમલ થતો નહી હોવાથી,
હાલનો સરકયુલર કરવાની જરૂર પડી છે, તાં ૫ મી માહે નવેમ્બર સન ૧૮૭૯.

અજાનન કરશાણ, ભાટવડેકર.

હુનુર આસીસ્ટન્ટની વતી.

આ. રોરો. બા. નંબર. ૪૫૨.

યાદી મેટ્રેસિયન શવખાલાદુર વરેહકા પ્રાંતના સુખાસાહેબ તરફ.

હુનુર આડીટર તરફથી લખવાની કે,

આપણા તરફથી જે આડીટ થવા ખીલો આવે છે તે સખાધીનીચે લખેલી વાતો અવશ્ય જોઈએ.

૧ ખીલોના મથાળે સાંજશન હુકમનો નંબર તારીખ સન લખી જે મહીનામાં ખર્ચ થયો હશે તે મહીના દાખલ કરવો. કદાચીત પબ્લીકવર્ક્સ સખાધીમાં જે કામે થયેલા તેના ખર્ચે એક મહીનામાં થાય છે એમ નહીં. એ બાબત કોઈ સંકા લેશે, પરંતુ નરફયુર નંબર. ૨૨ પ્રમાણે કલેક્શન સર્ટિફિકેટ આપનાનો નમુનો કરેલો છે તેમાં કામ શરૂ થયાની અને પુરૂ થયાની તારીખ લખવામાં આવે છે તે મેળથી ખીલોનાં મથાળાં દાખલ કરવાં.

૨ ખીલોના ખર્ચે જોના જમાં થયા હશે, તેના રપટ ઉલેખ કોષ્ટકમાં દાખલ થવો.

૩ ખીલોની નીચે તપની જોઈએ તે એવી કે, ખર હુકમ સાંજશન પધકી ખર્ચ ખાત્રી સર્વિંગ પ્રતિસાના રાતો.

૪ જે સાંજશનના આધારથી ખર્ચ થયું હશે તેના નંબર. તા. આ તરફ આવનારા તુમારમાં રપટ રીતે લખી, જે સાંજશન આ તરફથી દાખલ રાખી આપના તરફ રવાના થયાં હશે, તે બદલના પાણ આ તરફના નંબર. તારીખ લખેલી જોઈએ. કારણ તેનું ન વળાથી મંજુરીના દાખલા મંજાવવામાં લખાવડા ચાલી જલદી નીકાલ થવાને હકત પડે છે. તમજ ટપાલ ખર્ચ પાણ જઈ થાય છે. આંહીના દાખલો નહીં હશે તો નકલ પાણ એ ખરાખર મોકલના બવી.

૫ ખયાના ખીલોમાં ડાયરી પ્રમાણે તપસીલ હોવો જોઈએ, એનું કારણ જે ડાયરી ખીલો સાથે આ તરફ આવે છે તે આંહીના દફતરે ન રહેતાં જ જે ડીપાર્ટમેન્ટના તાખાની હશે તે તરફ રહેવા બંધ છે, અને કારણ વખતે મંજુર થયેલા પાસ્ટ આડીટ દફતરે પરન આવેથી જોવાને સાધન રહેતું નથી, માટ તેવું થવું અવશ્ય છે.

૬ જે કામમાં કલેક્શન સર્ટિફિકેટ આપવું જોઈએ એવા કામના ખીલમાં કલેક્શન સર્ટિફિકેટ ખીલ સાથે આવવું જોઈએ.

૭ જનરલ, ગાદીચો, તજીયા અને સીપાઈ લોકોના ખનાતી પટા, ડગલા વિગરે એવા સખાધના ખીલમાં દરેક નંબરની લાંબી, પોહોળી અને ખનાત કિંવા ખીનું જે કાપડ લેવામાં આવ્યું હશે તેના પોહોળાણું વિગરેનો ખુલાસો જોઈએ.

૮ સર્વ સાર્વજનિક કામે સરકાર અને રહયતની મદદથી થાય છે, તે સંબળા ખર્ચ નું એક ખીલ કરવા વિશે મેટ્રેસિયન સર સુખાસાહેબ તરફથી સરકુલર નંબર. ૨૪૨ તા. ૧૦ માં મે સન ૧૮૭૯ નો થયા પ્રમાણે ખીલો આવતાં બવાં, માત્ર તેમાં રેયતની મદદ શકડ જમે ધઈ હશે, (ખીલ નીચે રેલ કિંદપાન જમે તારીખ લખવી) જનત મેટ્રેસિયન ધઈ હશે તો સાફ લખવું, અને પાવતીએ જોડે આવવી જોઈએ.

૯ કલમ ૮ માં લખેલા પ્રકારનાં કામે કેટલાંએક ખીલો ઉપરથી એવું માલમ પડે

જે કે, કામ કરવાનું કંટાટ આપી રેપતની મદદની શક્ય વસુલ જમ ન થતાં, કંટાટ દારને પરભારવા વસુલ કરના વિશે છુટ આપવામાં આવે છે એ બરાબર નથી એવું લાગે છે. કદાચોત તે વહિવટ હુન્નુરના ખાસ હુકમથી હશે તો આ તરફની હરકત નથી. પરંતુ ઈસ્ટમેન્ટમાં કિંવા મંજુરીમાં હરલી મદદ કરતાં જનદે વસુલ કરેથી તે જવાબદારી કંપીશન સર્ટિફિકેટ આપનાર અધિકારીસાહેબ ઉપર રહે છે, માટે તે બદલ બીલ નીચે રૂપિય રીતે શેરો થતો જવો, તેમજ સર્ટિફિકેટમાં પણ જોઈએ.

એ પ્રમાણે કલમવાર હકિકત અન્વે આપના પ્રાંતમાં વહિવટ રહેવાની તબવીબ થતી, અને એનો દાખલો પ્રાંત મહકુરના કિશાબી દફતરે લેવો, અને આ યાદ પાંડું-ચપા યાદ ન બોલો આ તરફ આવે તે, ઉપર લખ્યા પ્રમાણે પુરી તબવીબથી આપવાં, એટલે એવા જુન કારણે બીલ બદલ લખાપડી ન ચાલતાં કામનો જલદી નીકાલ થશે, અને વિનાકારણે ટપાલ ખર્ચ પણ જનદે પડશે નહીં, માટે આ યાદ દાખલ થયા બાદ જો પ્રથમ પ્રમાણે કામો રાખ્યાં હશે અને તે ઉપરથી લખાપડી ચાલશે તો, તેમાં જ ટપાલ ખર્ચ થશે તેનો ખર્ચ જોની કસુર તેના ઉપર પડશે. એ બાબતમાં આપના તરફથી મુનાસબ ખંદાબસ્ત થઈ, એનો દાખલો પ્રાંતના મેજિસ્ટ્રેટના જહાજસાહેબ તરફ આવવાની મેજિસ્ટ્રેટની થતી. તા. ૨૨ મી માર્ચ સન ૧૮૮૦.

આપાજી રામચંદર.

હુન્નુર આડીટર.

મા. સરકુબા જા. તા. ૨૨. ૪.

સરકુબર મુબાસાહેબ તરફ.

વરીષ્ટ કુર્ટીથી થએલા નવીન નિયમ બાબ. ૫ ની કલમ ૧૩ કમ્બળ સંબંધી કામ ચલાવવા માછેલો સા. મુનસફ અને માહલોના વહિવટદારને અખત્યાર છે.

૨ આ સરકુબરથી હુકમ કરવામાં આવે છે જો, હવે પછી કમ્બળ બાબતફરી-યાદીઓ માહલમાં આવે તે મુલકીરાહે વહિવટદારે દાખલ નહીં કરતાં, પેટેલી કલમ માં લખ્યા આધારે માછેલો દફતરે દાખલ કરવી, જો તો જાતામાં તેને ફેંસલો થશે અને તે ફેંસલા ઉપર છેવટ સુધી આવીલ પણ ફેંસલો કાપદા અન્વે થશે.

૩, ઉપર પ્રમાણે થવાથી કમ્બળ સંબંધી કામમાં વહિવટદારના ફેંસલા ઉપર ઉપરી અધિકારીઓ તરફ કિંવા ઉપરી અધિકારીના ફેંસલા ઉપર હુન્નુરમાં મુલકીરાહે આવીલ થવા સંભવ રહેશે નહીં.

૪. કમ્બળ સંબંધી કામોની અપીલોનાં કામો જો અમારે આંહી બાકીમાં છે તે વરીષ્ટ કુર્ટીમાં મોકલવામાં આવશે, માટે આપને ત્યાં કિંવા આપના તામાના અધિકારીઓ તરફ કમ્બળ સંબંધી કામમાં મુલકી દફતરે બાકી હોય, તે ફેંસલો જાતા તરફ મોકલવામાં આવે.

૫. કમ્બળ સંબંધી કામો ચલાવવા સંબંધી જો સરકુબર કિંવા હુકમો આંહીથી આવે સુધી થયા છે, તેનો અમલ આ સરકુબરથી થાં થશે.

૬. સરકયુલર મેટ્રેપોલીટન રાવબાહાદુર હુન્નુર આસીસ્ટન્ટ સાહેબ તથા મેટ્રેપોલીટન આનબાહાદુર ઓફીસર સાહેબની સમતીથી કાહાડ્યો છે, સંવત ૧૯૩૬ ના બાદરવા વદ ૪ તાં ૪-૯-૩૬.

લક્ષ્મણ જગનનાથ.

આ. મા. સરસુખા.

સરકયુલર. નંબર. ૬.

ધારી મેટ્રેપોલીટન આનબાહાદુર વરીટ ડાઈના અધિકારી સાહેબ તરફ મોકલવાની. માહાલોના હાથ સરસુખા તરફથી એવી ન,

૧ આ રાજ્યમાં એકથી વધારે શીક્ષાનાં નાણાં જુદા જુદા ભાગમાં ચાલુ છે. ફોજદારી કામે ને ભાગમાં ને નાણું ચાલુ છે તે નાણાંમાં દંડ થાય છે. દંડની રકમ ખીલ શીક્ષાનું નાણું ચાલુ છે તે ભાગમાં વસુલ લેવાની કિંવા પરત આપવાની હોય, ત્યારે નાણું વસુલ કરનાર કિંવા પાછું આપનાર અધિકારીએ નીચે લખ્યા હિસાબથી નાણાં ફેર રકમ નક્કી કરવી જોઈએ.

૧. એક રૂપિયા બાબાસાઈના શીક્ષાઈ ૦૥૥ = ૥૦ સાડાચઉદ આના.

૧. એક રૂપિયા શીક્ષાઈના બરોબર કંપની રૂ. ૦૥૥ = ૬૦ સાડાચઉદ આના.

૧. એક રૂપિયા બાબાસાઈના બરોબર કંપની રૂ. ૦૥૥ = ચઉદ આના.

૨. ને નાણાંમાં દંડ હોય તેજ નાણું ખીલ ટેકાણે જ્યાં હાં તે નાણું ચાલતું નહી હોય ત્યાં હાં દંડની રકમ ભરનાર માણસ રજુ કરે તો, તે લેઈ બજારમાં વટાવી ચાલતું નાણું ફરી કેદમાંથી છોડનાર અધિકારીએ ત્રીજેરીમાં ભરવું જોઈએ.

૩. ઉપર લખેલી બંને કલમો પ્રમાણે નાણાં ફેર ધઈ ને શીક્ષો ત્રીજેરીમાં આવશે તે પાકુ ખાતે જમાં થશે. ત્રીજેરીના હિસાબમાં વટાવના કિંવા અમુક ટેકાણેના દંડ અમુક ટેકાણે વસુલ આવે તેનું કાંઈ પણ જમાં ખરચ થશે નહી. માટે તે જમાં ખરચ આપ ના ખાતા સંબંધી ને હિસાબ રાખવાના તેમાં રહેવું જોઈએ.

૪. વિશેષ ખુલાસા સારૂ દ્રષ્ટાંતની પાદ જુદી છે. તાં ૯-૨-૮૦.

રવાના મેટ્રેપોલીટન રાવબાહાદુર હુન્નુર આ }
સીસ્ટન્ટ સાહેબની મારફત. તાં ૧૭-૨-૮૦. }
દા. લાલબાઈ કાળીદાસ.

કાજ શહાબુદ્દીન.

સરસુખા.

મેટ્રેપોલીટન વરીટ ડાઈના અધિકારી સાહેબને,

નંબર. તાં ૯-૨-૮૦ની પાદ લખી તેની કલમ ૪ માં લખેલા દ્રષ્ટાંતની પાદી.

૧. દંડ રૂ. ૧૦) શીક્ષાઈ લેવાના હોય તે જતના વસુલ ન આવતાં નીચે લખેલા શીક્ષાના વસુલ આવે તો લેવા તે.

૧૧-૦-૬ બાબાસાઈ.

૯-૧૧-૦ કળદાર.

૨. દંડ રૂ. ૧૦) કળદાર લેવાના હોય તે જતના વસુલ ન આવતાં નીચે લખેલા શીક્ષાના આવે તો લેવા તે.

૧૧-૬-૬ બાબતસાથ.

૧૦-૫-૩ શ્રીકાંઈ.

૩. હંડા ૩. ૧૦) બાબતસાથ લેવાના હાય તે ન આવતાં નીચે લખેલા શ્રીકાંઈ આવે તો સેવા તે.

૬-૧-૦ શ્રીકાંઈ,

૮-૧૨-૦ કળદાર.

તા. ૬-૫-૨૦૨૧ સન ૧૮૮૦.

લાલબાઈ કાળીદાસ.

મો. ગો.

માહાલોના હાય સરસુખા જી. નંબર. ૬.

જાહેરનામું.

શ્રીમંત સરકાર ગાયકવાડ વિદ્યમાન માહાલોના હાય સરસુખા.

આ જાહેરનામાથી અખર આપવામાં આવે છે કે, આ રાજ્યમાંના કુટુંબપ્રાંત તથા વડોદરા પ્રાંત અને નવસારીપ્રાંત આ ત્રણ પ્રાંતોમાં સુકનીને અગર ઉકાળીને અથવા બીજા કાઈ પણ રીતથી મીઠું પકવવું અથવા એ ત્રણ પ્રાંતોમાં જે કોઈએ ગુરૂની મીઠું બનાવું હશે ત્યાંહાથી મીઠું લેઈ જવું આ જાહેર નામાથી બંધ કરવામાં આવ્યું છે.

૨. ઉપરની મનાઈ વિરૂદ્ધ જે કાઈ સખસ ચાલશે તે રાજ કરવા લાયક ગુરૂગાર થશે, અને તેને આરાત અથવા સકત મળુરી સાથે આ બંધમાંથી મને તે પ્રકારની રાજત ૬ મહીના સુધીની કેદની અથવા રૂ. ૫૦૦) પાંચસો સુધા દંડની અથવા કેદ અને દંડ એ બંને સજા થશે.

૩. જે મીઠા સંબંધો આ જાહેરનામા વિરૂદ્ધ ગુરૂ બનશે તે સર્વે મનાઈનું મીઠું સખજ સરકારમાં જપ્ત કરવામાં આવશે.

૪. આ જાહેરનામા વિરૂદ્ધ જે ગુરૂ બનશે તે બધા ગુરૂની ચોકશી કાઈ પણ માળખેટ જોનો અખત્યાર બીજા વગના માળખેટના અખત્યારથી એછા નહી હશે તે કુરી શકશે, અને મનાઈનું મીઠું જપ્ત કરવાનો તથા તેને નાશ કરવાનો હુકમ આપવા નો અખત્યાર આ જાહેરનામાથી તેવા માળખેટને આપવામાં આવે છે.

કાઈ પણ મુકરદમામાં કાઈ અખર આપનારાઓની તથા બીજા માણસોની મદદ અથવા સાધનથી ગુરૂગાર અથવા ગુરૂગારો ઉપર આ જાહેરનામા વિરૂદ્ધ ગુરૂ શાખેત થયો હશે, અથવા મનાઈનું મીઠું પકવવું હશે તેવા માણસને તે મુકરદમાની ચોકશી કનરનાર માળખેટને ચોખ જાણાપ તેટલું ધનિમ તે મુકરદમામાં વસુલ થએલા દંડમાંથી આપવા હુકમ કરવાનો અખત્યાર છે.

૬. આ જાહેરનામા વિરૂદ્ધ ગુરૂ થાય તે સર્વે શોધી કાઢાવા અને ગુરૂગારોને મેજા કરાવવી, આ દરેક રેવન્યુ ખાતાના તથા જકાત ખાતાના અમલદાર તથા દરેક પોલીસ અમલદાર તથા ગામના બીજા સરકારી નોકરો ઉપર કરવા છે.

૩. આ બહેરનામો અમલ તા. ૧૫ મી જુલાઈ સન ૧૮૮૦ મીતી અસાડ સુદ ૮ સંવત ૧૯૩૭ મ્હમ સાબયી ચાલશે.

તા. ૮ મી જુન સન ૧૮૮૦
મીતી નં. ૬ સુદ ૧ સંવત ૧૯૩૭
મ્હમી.

પી. નં.

શ્રીમંત રાજે દીવાનસાહેબ બાહાદુરના
હુકમથી.

દાજી શાહાબુદ્દીન.
માહાલોની હાય સરમુખા.

મા. સરમુખા બ. નં. ૫૨. ૪

બાહેરનામું.

શ્રીમંત સરકાર ગાયકવાડ વિધમાન માહાલોની હાય સરમુખા.

કુટલાક ઠેકાણે શિકારનો ખર્ચાબસ્ત હાલ કરતાં સારે રહેવા માટે હલાલ ભેવા નર હે, માટે નીચે લખેલી રૂલો ફરાવવામાં આવે છે.

૧. આ રૂલ તા. ૧૫ મી જુલાઈ સન ૧૮૮૦ મીતી અસાડ સુદ ૮ ગુરવાર, સંવત ૧૯૩૭ ના મ્હમીયી અમલમાં આવશે.

૨. આ રૂલ નીચે લખેલા શીકારની રખાલને લાગુ પડશે.

(અ.) ડબકાની રખાલ, જેને સાધારણ રીતે ડબકાનું ભાટું કહે છે, તેની અ-
વસ્થા નીચે પ્રમાણે.

ઉતરે તથા પૂર્વે મહી નહિનો પ્રવાહ છે.

દક્ષિણ અને પશ્ચિમે ભાકાની નથી એવી ગામોની સાધારણ નમીન
આવેલી છે.

(બ.) મકરપુરાની રખાલ, જેને સાધારણ રીતે બનીપાલીનું ખીડ કહે છે તે.

(ક.) મકરપુરાની રખાલમાં નમીન આવી, તે (શવાય આ સાથે સામેલ રાખેલી પાદ
માં ખતાવેલા વડોદરા તાલુકાના ગામોની ચુકર હદમાંની નમીન તથા તળાવ.

૩. આ રૂલ સાથે શીકાર એ શબ્દમાં સર્વ પ્રકારનાં હરણ, સુવર, સસલાં, તીતર,
ખટર, ફોડીકર (એટલે ખડખેર) ખડગીતર, ખરડક, પાણીની ખદક, ટીલ અને સનાઈપ
નો સમાવેસ થાય છે.

૪. આ રૂલની ખીજી કલમમાં લખેલી રખાલોમાં જે અધિકારીને પરવાનો આપવાનો
રીતસર અધિકાર છે, એવા અમલદારના પરવાના શિવાય જનવરનો શીકાર કરવો અથવા
જનવર મારવા, અથવા ફાંદામાં પકડવાં. આ કૃત્ય આ રૂલથી ગુન્હો ગણવામાં આવ્યું છે.

૫. જે સખસ સદરહુ ૪ થી કલમમાં લખેલો ગુન્હો કરશે તે રૂ. ૫૦) સુધીના
દંડને પાત્ર થશે.

૬. સદરહુ ૫, મી કલમમાં લખેલી શિક્ષાને પાત્ર થાય એવો ગુન્હો જે સખસ ઉ-
પર એક વખત શખેત થએલો હશે, તે સખસ ફરીથી એજ કલમમાં લખેલી શિક્ષાને
પાત્ર થાય એવો ગુન્હો કરશે તો, ૩૦ દિવસ સુધી આસાન કેદની અપવાદ રૂ. ૫૦) સુ-

ધીન દંડની અથવા બે બંને શિક્ષાને પાત્ર થશે.

૭. સદરહુ શીકારની રખાલ પર્ધા કોઈ પણ રખાલમાં શીકારનું સૈરફીલ કરવા નું અથવા આ રૂલ વિરૂદ્ધ ગુન્હા કરનારને શિક્ષા કરવાનું તેનું કામ છે, એવો સરકારી કોઈ નોકર કલમ ૫ માં લખેલી શિક્ષા થઈ શકે એવો ગુન્હો કરશે તો, તે ૩૦ દિવસ સુધીની આસાન કેદની અથવા રૂ. ૫૦) સુધીના દંડની કિંવા બંને શિક્ષાને પાત્ર થશે.

૮. આ રૂલ અન્વે ગુન્હો કર્યા બાબત કામ ચલાવવા અથવા તેને અટકાવી રાખવાની પરવાનગી આપવાનો જ અમલદારનો અખત્યાર હશે તે અમલદારની અમાઉથી મળેલી પરવાનગી શિવાય નીચે લખેલા વર્ગના માણસો પર્ધા કોઈ સખસ ઉપર કામ ચલાવવામાં આવશે નહીં, અથવા તેને અટકાવી રાખવામાં આવશે નહીં.

૧. મેટા દરજ્જાના ગ્રહસ્થ અથવા કામદાર.

૨. યુરોપીયન અને યુરેશીયન લોકો.

૩. શ્રીમંત માહારાજાની તથા રાજાસાહેબોની અથવા મહારાજાના કુટુંબ પર્ધા કોઈ સરકારવાડામાં રહેનાર બાઈચાની ખાસ તેનાતમાં રહેનારા લોકો.

૪. ટપાલખાતાના કિંવા તારખાતાના અથવા રેલવેખાતાના નોકર લોકો.

૫. નામદાર ઈન્સેલ સરકારના કિંવા શ્રીમંત ગાયકવાડ સરકારના સરકારી નોકરો, જો આ પોતાના કામ ઉપર હાજર ના રહે, તે લોકોને હરકત પલાને સંભવ છે એવા લોકો.

૬. કોઈ સખસ ઉપર આ રૂલ વિરૂદ્ધ ગુન્હો કર્યાનો આરોપ હોય અને તેનો સદરહુ આઠમી કલમમાં દરસાવેલા વર્ગ પર્ધા કોઈ પણ વર્ગમાં સમાવેસ થાય કે નહીં, આ શક હોય તો તેનું આખર નીરાકરણ તે કલમમાં કહેલા અમલદારના હુકમથી થશે. પણ સદરહુ અમલદારનો હુકમ થતાં સુધી આરોપીને અટકાવી રાખવામાં અથવા તેના ઉપર કામ ચલાવવામાં આવશે નહીં.

૧૦. સરસુખાના હુકમ નીચે શીકારનો સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ આ રૂલના કામ સાથે પોલીસ ફોર્સના અખત્યાર ચલાવશે, અને તેના તાખાના નોકરો પોલીસ માન્ડેબલનો અખત્યાર ચલાવશે.

૧૧. આ રૂલની ચોથી કલમમાં લખેલા ગુન્હા બંને નહીં, તથા ગુન્હેબાર ઉપર કામ ચલાવવાની તબવીબ કરવી, આ કામ શીકારના સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટનું તથા તેના હાથ નીચેના લોકોનું તથા ૩૫૪ કા અને મકરપુરાના શીકારની રખાલના લાગતા ગમોના અને આ સાથે ની સાથેલ કરેલી યાદીમાં ખતાવેલા ગમોના પોલીસ પટેલેનું હવાલદારનું તથા વર્તણૂક અથવા રખાઓનું, તેમજ તે ગમોમાંના કોઈ પણ ગમના ડીઆક્ટ પોલીસવાળા લોકોનું છે, અને વખતે વખત આ રૂલ વિરૂદ્ધ ન હોય એવા હુકમો સરસુખા કાઢશે તે માનવા.

૧૨. આ રૂલ અન્વે બનેલા ગુન્હાનો ઈનસાફ કરવાનો અધિકાર કોઈ પણ વર્ગ ના માણસોનો છે. જો આરોપી માણસ કોઈ પણ કાયદા અથવા રૂલથી તે માણસે ના અખત્યાર બાહાર નહીં હોય તો.

૧૩. આ રૂલ અન્વે આલેલા કોઈ કામમાં કોઈ માણસે અથવા માણસોએ ગુન્હા સેવ્યથી એવી ખાતમી આપી હોય અથવા ગુન્હેગારને શિક્ષા કરાવવામાં એવી મદદ કરી હોય કે, તે બદલ તેને ઈનામ આપવું માળખેટને ચોગ્ય જાણાય તો, ગુન્હેગારને થએલ દંડમાંથી તે રકમ વસુલ આવી હોય, તેમાંથી ચોગ્ય જાણાય તેટલી રકમ તે માણસને આપવાનો હુકમ કરવાનો અખત્યાર માળખેટને છે.

૧૪. જે કોઈ અમલદારને એન્ટ ટુ ધી ગવર્નર જનરલ સાહેબ નીમે તેને તથા સરસુબા એટલે રેવન્યુ ખાતાના મુખ્ય અધિકારીને આ રૂલની કલમ ૪ અન્વે પરવાના આપવાનો અધિકાર આપવામાં આવે છે, અને આ રૂલોની કલમ ૮ તથા ૯ અન્વે હુકમ કાઢવા સરસુબાને વધારે અખત્યાર આપવામાં આવે છે.

૧૫. (ક) શીકારની રખાલમાં બંદુકની શીકાર કરવા કોઈ સખસને પરવાનો આપવામાં આવ્યો હોય અને તે પરવાનામાં તે સખસને મકરપુરાની શીકારની રખાલ (લ) માં બંદુકની અથવા ખીજી રીતે શીકાર કરવા ખસુસ કરી લખ્યું ન હોય તો, તેને મકરપુરાની રખાલમાં શીકાર કરવાનો અધિકાર નથી.

૧૬. નીચે દર્શાવેલા જનવરને શી ૧૨ દર વર્ષે તા. ૧૫ મી જુનથી તા. ૧૫ મી સપ્ટેમ્બર સુધીમાં કોઈએ કરવો નહીં.

૧ સર્વ જાતનાં હરણ. ૨ સસલાં. ૩ તીતર. ૪ ખરેટડં.

મેમો.

પસંદ કર્યું છે અને મંજૂર કર્યું છે.

ટી. માધવરાવ.

(સહી.)

દિવાન.

તા. ૩૦-૬-૮૦

ખરી નકલ.

કાજ સાહાયુદીન.

માહાલોના હાય સંરસુબા.

પાંચ વડોદરા માહાલમાંના શીકારની રખાલનાં ગામે શીકારની રૂલ. ૨ ની રકમ

(ક) પ્રમાણે.

૧ મકરપુરા.	૨ માહોઆ.	૩ માચીડા.
૪ ખલીપુર.	૫ હાંડાલા.	૬ કરાલી.
૭ વરણામા.	૮ કૂતેપુર.	૯ જીંડીયા.
૧૦ કબાપુર.	૧૧ સાહાપુર.	૧૨ સુદરપુરા.
૧૩ બનીપાલી.	૧૪ રાબીપુરા.	૧૫ હાસજપુરા.
૧૬ મહમદપુરા.	૧૭ માસમપુરા.	૧૮ કુંડેલા.
૧૯ સેતુવાડા મલહારપુર સહિત.	૨૦ વડસલા.	૨૧ રસલપુર.
૨૨ પલાસવાડા દીવાળીપુર સહિત.	૨૩ વાલીપુર. બાઈપુર સહિત.	૨૪ રતનપુર.
૨૫ કેળાપુર.	૨૬ મુલતાનપુર. હરીપુરા સહિત.	૨૭ વડદલા.

૨૮ નીલમપુરા.

૨૯ નવાપુરા.

૩૦ ચીજોદરા.

આબીપાપુર સહિત.

૩૧ જાંબલ.

૩૨ તરસાળી.

૩૩ મુન્નરગામડી.

૩૪ અલાદપુર. હકારપુરા સહિત.

૩૫ અલમગડ.

૩૬ વેરાગામડી.

૩૭ હેતમપુર.

૦ લંગ.

[સહી] કાજી શાહાબુદ્દીન.

તા. ૩૦-૬-૮૦

મા. સરસુખા.

અમી નક્કલ.

કાજી શાહાબુદ્દીન.

માહાલોની હાપ સરસુખા.

રૂપાંબ ના. નંબર. ૨૦૮

સરકચુલર.

આ રાજ્યમાં સરકારી કામનાં પાપટો તથા ખેતીઓ ઉપર ત્રિશીય સરકારની સરવીસ પોષ્ટ ટીકીટ ચોડવા બાબત વિગતે રૂપાંબ નંબર. ૧૧૭ તા. ૩૦ માર્ચ અક્ટોબર સન ૧૮૭૯ ના સરકચુલર હુકમ સાથે એકબેલા નિયમો પછી લઈ નિશાનીના નિયમમાં નીચે લખ્યા પ્રમાણે ફેરફાર કરવામાં આવ્યો છે.

૧. એક ડીપોમાંથી બીજી ડીપોમાં ટીકીટો એકલવા વખતે તેની ખેતી કરવા વિશે ૧૦ મી કલમમાં ડરાવ છે, પણ જો ટીકીટો એકલવાની તેનું વચન ૪૦ તોલા કરતાં વધારે નહીં હોય તો, તેવે પ્રસંગે ખેતી નહીં કરતાં મળતી કાગળનું પાકીટ ફરી તેમાં ટીકીટો ખીડી પાકીટ રજીસ્ટર કરાવી એકલવું જોઈએ. ખેતી સમયે જો જો કંઈ રવાનું તે કલમ ૧૦ થી ૧૩ સુધીમાં ડરાવ છે તે આ રજીસ્ટર ફરેલા પાકીટોને લાગુ છે.

૨. નિયમની કલમ ૧૭ તથા ૧૮ ને બદલે નીચે લખ્યા પ્રમાણે કલમો ડરાવી છે.

૧૭. કુને ક્યાંહાથી પાકીટો તથા ખેતીઓ ઉપર ચોડવાની ટીકીટો મળશે તેની વિગત:—

૧. હુન્નુર ડીપોમાંથી હુન્નુર આપીસો તથા વડોદરા રોડેરના અધિકારીઓને તથા જો ખાતામાં પ્રાંત અધિકારી નથી તે ખાતાના મુખ્ય અધિકારી સાહેબને પોતાની આવીસના ખર્ચને સારૂ.

૨. પ્રાંત અને માહાલ ડીપોમાંથી પ્રાંત તથા માહાલના અધિકારીઓને તથા માહાલમાં જો દવાખાનું, સીતળાખાનું, નિશાળખાનું, ફોજખાનું અને ઈંજીનિયર ખાતાના નોકરો છે તેઓને તેમજ ઉપલી રકમમાં લખેલા અધિકારીઓ ડિસ્ત્રિક્ટમાં જાય તેવે પ્રસંગે તેઓને આપવી, પણ ફક્ત હુન્નુરના અધિકારીઓને આપેલી ટીકીટો બદલ ઉપરી ડીપો તરફ તેજ મહીનાની અંદર જમાં ખર્ચ થવા સારૂ ખપ્પર આપવી જોઈએ.

૧૮. આ ટીકીટો ડીપોમાંથી મંગાવવા માટે એક ઈન્ડેન્ટ નમુના નંબર. ૧

ના ઘોરણે ટીકોટી મંજાવનાર અધિકારી તરફથી ભરોસાદાર માણસ થાય તથા રેશન બાહારના અધિકારીએ ટપાલ માર્ગે મોકલવું જોઈએ. તે ઉપરથી જ ટીકોટી મળે તે બદલની પાવતી નમુના નંબર. ૬ પ્રમાણે એ નિશાનીના નિયમને જોડેલા લીસ્ટ પછકા જોયેને રામચંદ્ર સહી કરવાનો અધિકાર છે તેઓએ સહી કરી ડીપો તરફ મોકલવી જોઈએ.

૩. કલમ ૨૨ માં “જોઈએ” એવા શબ્દ લખ્યા છે તેના બદલે ઇન્ટેન્ડ સમજવું.

૪. કલમ ૨૬ માં જ ઉપરી અધિકારીઓના નામ લખ્યાં છે તે (શાખા નીચે લખેલા) અધિકારીઓ દાખલ કરવામાં આવ્યા છે.

૩. અશીગ્ન ખાતા સારૂ અશીગ્નના સુપ્રીન્ટનડેન્ટ સાહેબ.

૪. જરૂર ખાતા મારૂ જના તરફ તે ખાતાનો ચાર્જ હશે તે અધિકારી સાહેબ.

૫. જ ખાતામાં પ્રાત અધિકારી નથી તેવા ખાતાના મુખ્ય અધિકારી સાહેબ દરેક પ્રાંતના ખાતાના નોકરાએ મોકલેલા હિસાબ ઉપરથી એકંદર કરી જ, તે પ્રાંતની ડીપો તરફ મોકલવો જોઈએ.

૬ ખરચ થયેલી ટીકોટીનો માસિક હિસાબ નમુના નં. ૮ પ્રમાણે મોકલવાનો તેની મુદત નીચે લખ્યા પ્રમાણે.

૧. નિયમની કલમ ૨૫ પ્રમાણે હિસાબ, તા. ૧૦ સુધીમાં.

૨. નિયમના કલમ ૨૬ તથા આ સરકારની કલમ ૫ મુજબ હિસાબ, તા. ૨૦ સુધીમાં.

૩. નિયમની કલમ ૨૭ મુજબ હિસાબ, તા. ૩૦ સુધીમાં.

તા. ૬ માટે ડીસેમ્બર સન ૧૯૭૯, મીલી કારતક વદી ૨૧ સંવત ૧૯૩૬.

રઘુનાથ રામચંદ્ર,

કાલુ શાહાબુદ્દીન.

માહાલાની હાય સરસુબા.

રૂાંપ. જી. નંબર. ૧૧૭.

સરકારી.

સરકારી કામનાં પાકોટી તથા ખેતીઓ ઇંગ્લેન્ડ પોસ્ટમાંથી તા. ૧ લી નવેમ્બર સન ૧૯૭૯ થી સરવીસ ટીકોટી લગતી મોકલવાનું કર્યું છે, તે સમ્બંધના નિયમ ઓ. જ નિશાનીના પેટા કાગળો સુધી આ સાથે મોકલી લખવાનું કે,

૧. સર્વે સરવીસ પાકોટી તથા ખેતીઓ બની શકે ત્યાંહાં સર્વે સદરહુ તારીખથી ઇંગ્લેન્ડ ટપાલમાં મોકલવાને શરૂ કરવું.

૨. મોકલવાના કાગળો મળ્યુત પાકોટીમાં ખીડી તેનાં ખોડાં સારી રીતે થુંદરથી ચોડી થુંદર મુકાઈ ગયા પછી તે પાકોટી ટપાલનો પેટીમાં નાંખવા.

૩. મોકલવાના કાગળો એવા ઉપયોગના હોય કે તે થુંમથવાથી ખીલત મળી શકે

નહી, જેમકે કિંમતના અથવા જમીની ખતના અસલ દસ્તાવેજ અગર સનદો ઈયાદિ-
વાનો ફાત્તવાથી અથવા મુલકી અગત્યના તુમારો એવા પ્રકારના કાગળો ૨૯૫૨ કરી
મોકલવા જોઈએ.

સદરહુ પ્રકારના કાગળો ખરાબર રીતે પોસ્ટમાર્શીસમાં પૂંડોયે તથા તે તરફથી
તમારા તરફ આવે એ વિશે એકાદી સારી રીત કાઢવી જોઈએ, સમખ સ્થાનિક પોસ્ટ
માસ્તરનો વિચાર લેવો કે તે ખીન હરકતે અગત્યની સુચના આપી શકશે. કદાપી તાંબા
કુંઓથી ખંધ ફરેલી કોપળી રાખવાની ધાય તો તેની એક કુંઓ જમાવી પાસે તથા ખીણ
પોસ્ટમાસ્તરની પાસે રહેવી જોઈએ.

૫. કવર ઉપર લખાટો મોકલનાર અમલદારની સહી રપટ વાંચતાં આવડે એવા
સંપુર્ણ અક્ષરથી લખવી.

૬. પાકીટો તથા જંગીચો વળન કરવાને કાંટા તથા વળન જે લાગશે તે ખરાબર
રીતે રાખવા, એટલે લખાટો વળન કરવામાં ભુલ થશે નહીં. સમખ જ્યાંહાં એવા કાંટા
નહી હશે ત્યાંહાં તે ખરીદ કરવાની મુનાસખ રીતે તજવીજ રાખવી જોઈએ.

૭. સરકારી પાકીટ અથવા જંગીમાં કુહાંએ પોતાનો ખાનગી કાગળ કિંવા જાણશ
ખાંડી મોકલવી નહીં. આ ઉપર ઘણા લક્ષ રાખવો જોઈએ.

૮. સરવીસ ટીકીટો ફરેલા નિયમ પ્રમાણે વખતસર મંગાવી રાખવી. ઘણુંકરીને
ત્રાણ મહીના સુધી પૂંડોયે એટલી સંખહમાં હોવી જોઈએ, અને આખાખતની સાવ-
જગીરી ન રાખ્યાથી કાગળ મોકલવાને વાર થશે, અગર ખાનગી ટીકીટોનો ઉપયોગ ક-
રવો પડે તો તેની જોખમદારી જ તે કામદારના શીર ઉપર રહેશે.

૯. ફરેલા નિયમો વિશે કાંઈ શક કિંવા અડચણ જાણાઈ આવે ત્યારે તે સ્થાનિક
પોસ્ટમાસ્તરને જાણાવી છતાં, તે ઘણુંકરી પડેલા શકને ખુલાસો કરી આપશે એવું
છતાં શક અથવા અડચણ રહે તો તે ખદલ આ તરફ લખી જાણાવવું, એટલે મુના-
સખ પ્રમાણે હુકમ આપવામાં આવશે.

૧૦. હાલ ટપાલ લેઈ જવા તથા લાવવા સંખંધી વિગરે જ નોકર લોકો દ્વારા તે
તા. ૧ લી માટે નવંબર સન ૧૮૭૯ થી અથવા ત્યાર પછી ખની શકુ તેટલી જલદી
થી કમી કરી ક્રિયા ક્રિયા લોક ક્યારથી કમી કર્યા અને તેમનો પગાર શું હતો અને
ફરેકની ફેટલા વર્ષની નોકરી થયેલી તેની ઉમર. જાત, લાયકી વિગરેનું એક પત્રક ખ-
નાવી મોકલવું, તથા સ્વાર લોક હશે તો તેમને ક્રિયા કારખાનામાં પાછા મોકલ્યા તે ખ-
દલ સવિસ્તર એકંદર હકિકત વેલાસર લખી મોકલવી જોઈએ.

૧૧. તા. ૧ લી નવંબર સન ૧૮૭૮ થી તા. ૩૧ મી ડિસેમ્બર સન ૧૮૭૯ સુધી
ટપાલ લેઈ જવા તથા લાવવા સંખંધી એક વર્ષમાં એકંદર ફેટલો ખરચ સ્વાર લોકોના
પગાર સુધાંત થયો છે, અને જરૂરીયાત કાગળો ઇંગ્લેન્ડ ટપાલમાંથી ખાનગી ટીકીટો લગાવી
મોકલવાથી જ ખરચ થયો હશે, તે સહિત એકંદર ખરચની યાદ ખનાવી મોકલવી.

૧૨. ઇંગ્લેન્ડ રાજ્યમાં ટપાલ સંખંધી સન ૧૮૬૬ થી ૧૮૭૧ નંબર. ૧૪ નો આકટ
અંચો છે તેમાંની લાગવી જળાગવી કલમ ઉપર હમેશાં નજર રાખવી જોઈએ કે, તે

વિરૂદ્ધ વહિવટ થાય નહીં, સરકારે આક્રમણી છાપેલી પ્રતો પાછળથી ઓઢલવામાં આવશે.
તા. ૩૧ શ્રી માહે અક્ટોબર સન ૧૮૭૬. મંત્રી આસોવદા ૧ સંવત ૧૯૩૬.
રથુનાથ રામચંદ્ર. શ્રીમંત રાજી લિવાનસાહેબ ખાહાદુરના હુકમથી.

કાજ સાહાયુદીન.

સ્ટાંપ કામદાર.

સરસુખા.

નિશાની અ.

શ્રીમંત ગાયકવાડ સરકારના રાજ્યમાં સરકારી પાકીટો તથા બંગીચો ઇન્દ્રેજી ૨-
પાલમાં ઓઢલવામાં આવે તે ઉપર તા. ૧ લી નવેમ્બર સન ૧૮૭૬ થી સરવીસ પોસ્ટ
ટીકટ ચોડવાનો ફરવ થયો છે તે બાબત નિયમ.

સરકારી કામના પાકીટો
અથવા બંગીચો ઇન્દ્રેજી
પોસ્ટમાંથી રવાના થશે તમા-
રે તે ઉપર સરકારી ટીક-
ટો લગાવવી.

પાકીટો તથા બંગીચો ઉ-
પર જમને સહી કરવાનો
અધિકાર છે તેમજ પોતા-
ની પુરી અને સ્પષ્ટ સહી
કરવી.

પાકીટો તથા બંગીચો ઉ-
પર નામ તથા ટેકાણું લ-
ખવાની પદ્ધતિ બતાવેલા ન-
મુના મુજબ નહીં લખે તે
ચોડેલી ટીકટો ૨૬ થઈ સ-
રકારનું નુકશાન થશે.

૧. ઇન્દ્રેજી ટપાલમાંથી આ સરકારના સરકારી કામ બા-
બતનાં પાકીટો તથા બંગીચો ઉપર સરવીસ પોસ્ટ ટીકટ ચોડી
ઓઢલવાં જોઈએ.

૨. બંધ કરેલાં અથવા ખુલ્લા મોહાણાં પાકીટો ઉપર
અથવા બંગીચો ઉપર આ સાથે જોડેલા પરીશીષ્ટ પેઢલા
માં લખ્યા મુજબ ટીકટો ચોડવી જોઈએ; અને આ સાથે
ની સીસ્ટ નંબર. ૨-૩ માં જમને સહી કરવા અધિકાર આ-
પવામાં આવ્યો છે, તેમજ તે પાકીટ ઉપર અથવા બંગી

ઉપર પોતાની પુરી સહી કરી તે સહી નીચે સ્પષ્ટ હોદ્દો લખવો. જો તે પાકીટ અથવા
બંગી સંખ્ધી કાંઈ સંશય અથવા લખાણે જાણાં સહી કરનાર જવાબદાર થશે.

૩. પાકીટ અને બંગી ઉપર સરનામું વિગરે શી રીતે લ-
ખવું જોઈએ તેના નમુના નીચે આપ્યા છે તે ધોરણે તે
પાકીટ ઉપર જોડવું લખવું જોઈએ તેટલું લખવું, તેમ નહીં
લખવામાં આવે તે ચોડેલી ટીકટો ૨૬ થઈ ખાનગી પ્રાક્ટિસ
પ્રમાણે તે પાકીટો તથા બંગીચોના ટેપડ થશે તેથી ખુદ નુક-
શાન થશે, આ ધ્યાનમાં રાખવું જોઈએ.

ફક્ત ગાયકવાડ સરકારના કામ બાબત.	ટીકટ ચોડવાની
મેટ્રેપોલિટન રાવખાહાદુર મુખાસાહેબ પ્રાંત કડી મુકામ	જગ્યા.
જો આ તાલુકે પાટણ પ્રાંત કડી	
કાજ અખડુલ રેહમાન	ઉંઝા.
વહિવટદાર તાલુકે વડોદરા.	

ફક્ત ટીકટો ચોડી નહીં
હશે તે અથવા ચોડીએ સે

૪. ઉપર લખેલા નમુના મુજબ સરનામામાં જોડવું લ-
ખવું જોઈએ તેટલું લખાવું છતાં માત્ર ટીકટ ચોડવાની રહી

એવા પ્રસંગે પા-
કીટા તથા ખેંગી ઉપર કમના
હાંસલ પડશે તે પાકીટા અ-
થવા ખેંગી લેનારને આપવું
પડશે.

પાકીટા ઉપર અથવા ખે-
ંગીયા ઉપર હાંસલ આ-
પવાનો આક્રોષ પાટમાંથી
લખ્યો હશે તે તમા પાટ
માસ્તરની મહી જોઈ આ-
પવું; ને પાકીટા તથા ખે-
ંગીના લીકા રાખી કુક-
વા તથા જની કસુર ન-
જર આવશે તેની પાસેથી
હાંસલ ભરી લેવા વિશે.

સરકારી કામદારને સર-
કાર સંબંધી ખાન લો-
કાને તેના ખાનગી કામ
સંબંધી જવાબ માકલવા
નો હોય તો સરકારી ખે-
રીંગ લખાટો માકલવો,
તે બદલ સાધારણ રીત પ્ર-
માણે હાંસલ પડશે, ખમ-
ણે હાંસલ પડશે નહીં.

હી. ખાનગી પાકીટ વિગરે સમજી નેટલી ટીકીટો ચોડવી પડે તેટલું જ હાંસલ તેને પડશે.
ખાનગો અરજી એટલે માકરી મળવા અરજી, જગાનો ફરફાર થવા વિશે અરજી, રજા
નો હક્ક થયો છે કે નહીં તેનો ખુલાસો પુછવાની અરજી, અને એવા પ્રકારની ખીજ
અરજીઓ તથા કાગળના જવાબ સરકારી અમલદારે માકલવા, તેને આ કલમ બાબુ છે.

ગઈ હોય અથવા કમી ટીકીટો ચોડાઈ હશે તો, તેવાં પા-
કીટા અથવા ખેંગીયા ઉપર નેટલી ટીકીટો ચોડવી રહી ગઈ
હશે તેટલા રોકડા પછીસા પાકીટ લેનારને આપવા પડશે.

૫. કલમ ૩ અને કલમ ૪ માં લખેલાં પાકીટા અ-
થવા ખેંગીયા ઉપર પાટમાસ્તરની નહાની સહી તથા કેટ-
લા પંશા આપવાનું લખ્યું છે તે જોઈ જમની પાસે તે
આવે તેમજ પછીસા આપી લેવા. કલમ ૪ માં લખેલાં
પાકીટાના પછીસા કંટીલન્ટ ખરચમાં દાખલ કરવા; તથા ક-
વરે કંટીલન્ટના ખાલ માથે જવા સાં રાખી મુકવાં, કલમ
૩ માં લખેલાં પાકીટા અથવા ખેંગીના પછીસા કંટીલન્ટમાં
તસલમાન ખરચ લખી આપવા, અને જની કસુર હશે તે-
મના નરકથી વસુલ કરી કંટીલન્ટમાં જમાં કરવા; પરંતુ
ખાતાના ઉપરી અમલદારના ધ્યાનમાં આવશે તો તે માફ-
કરવાનો તેમને અધિકાર છે.

૬. સરકારી કામદારને સરકારી સંબંધી ખાન લોકાના
ખાનગી કામ વારતે જવાબ વિગરે માકલવાને જરૂર હશે,
ત્યારે તે કાગળના પાકીટ ઉપર અથવા ખેંગી ઉપર જને
સહી કરવાનો અધિકાર જોડેલા લીસ્ટ નંબર. ૨-૩ માં લ-
ખ્યું છે તેમજ નીચે લખ્યા પ્રમાણે પત્તો લખી પાતાની પુરી
ગણ હુકા સહિત સહી કરી ટીકીટ ચોડ્યા વગર પાકીટ વિ-
ગરે સરવાસ ખેરીંગ કરી માકલવું. એવા પાકીટ ઉપર ટી-
કીટા ન ચોડાવી અરજદાર વિગરેને ખેવડું હાંસલ પડશે ન-

માયકવાડ સરકારના રાજમાંની સરવીસ ખેરીંગ

અરજદાર, રાજનરામ. ગોવિંદ પાટણકર.

મુકામ કડી તાલુકે મજકુર.

ખીતાંબર જોડા.

નાયબ સરમુખા, વડોદરા.

કડી.

પાકીટા અથવા ખેંગીયા
નું પ્રમાણ તથા તે જશે
તોલાથી વધારે વજનની
લેશે નહીં.

પાકીટા રજીસ્ટર કરવા
નયા રજીસ્ટર કરી પોંદો
આ ૧૧ પાવના લાવી આપ-
વા શું હંસલ પડશે.

નોકરી છોકરી અથવા રબલ
ઉપર હોય તેમણે સરકારી
ટીકીટાના ઉપયોગ કરવા
નહીં.

પાકીટા યા ખેંગીયા પો-
તાના અધિકારની હદમાં
ની પોષ્ટઆશીસમાંથી મો-
કલવી નહીં હદ બહાર
ખીલે ટેકાગિથી મોકલવાનું
થશે તો તે જગાના અધિ-
કારીએ સહી કરવી જો-
ઈએ, અથવા સાધારણ
ટપાલની ટીકીટા ચોડવી
જોઈએ.

સરકારી કામ વગર કોઈ
ટીકીટા વાપરશે તેને શિ-
ક્ષા પડશે.

૭. છસેં તોલાથી વધારે વજનનાં પાકીટા અથવા ખે-
ંગી, પોષ્ટઆશીસવાળા લેશે હી. ખેંગી અથવા પાકીટા બે ફૂંટ
લાંબું અને એક ફૂંટ પોહોળું અને એક ફૂંટ ઊંચું અથવા
વધારે આકારનું ન હોયું જોઈએ.

૮. સરકારી કામનાં પાકીટા રજીસ્ટર કરાવવાં પડે તો,
તેને રજીસ્ટરની પ્રી બદલ રૂ. ૦૧ આર આનાની સરવીસ ટી-
કીટ ચોડવી, અને તેની પોહોળ મંગાવવાની જરૂર હોય તો,
રૂ. ૦૧- પાંચ આનાની ટીકીટ ચોડવી, એટલે એક આના
ની વધારે ટીકીટ લગાવવી જોઈએ.

૯. સરકારી અમલદારો રબલ ઉપર હોય અથવા જમ્મો
એ સરકારી નોકરી છોકરી હોય તેઓએ ખાનગી માણસ તરીકે
પત્ર વ્યવહાર મંજૂર નથી. સરકારી ટીકીટાના ઉપયોગ કરવા નહીં.

૧૦. સરકારી પાકીટા અથવા ખેંગીયા ઉપર સહી કરવા
જમને અધિકાર હશે તેઓ પોતાની સહીથી પોતાના સદર
રજીસ્ટરની પોષ્ટઆશીસમાંથી અથવા પોતાના તાખાની હદ-
માંની કોઈ ખીણ પોષ્ટઆશીસ હશે, તેમાંથી માત્ર ખેંગીયા
તથા પાકીટા રવાના કરી સફશે, એટલે પોતાના અધિકારની
હદ શિવાય ખીણ પોષ્ટઆશીસમાં તેઓએ પોતાની સ-
હીથી પાકીટા અથવા ખેંગી મોકલવી નહીં જોઈએ. જો મો-
કલવાના જરૂર હોય તો તે હદમાંના અધિકારી જને ફરંક
કરવાના અધિકાર હોય તેની સહી લેઈ તે પાકીટા અથવા
ખેંગી પોષ્ટમાં નાખવી, અગર સાધારણ ટપાલની ટીકીટા
ચોડી પાકીટા અથવા ખેંગીયા મોકલવી જોઈએ.

૧૧. આ ટીકીટા ફક્ત સરકારી કામ માટે જ વાપરી સ-
કશે, અને કોઈ માણસ સરકારી કામ શિવાય ખીલ કામ
માં વાપરશે તો, તે શિક્ષાને પાત્ર થશે.

સમજૂતીની કલમો.

૧. સરવીસ પોષ્ટ ટીકીટા, એટલે સાધારણ ટીકીટા ઉપર સમજવા સારૂ ટાઈપથી
સંસ્કૃત અક્ષરો લખેલા હોય છે તથા તે ટીકીટાના ઉપયોગ ફક્ત સરકારી કામના પા-
કીટા સંબંધી થાય છે.

૨. પાકીટા એટલે ખંધ કરેલો લખાણ જે સાધારણ જાહેરી પોષ્ટાચવાને.

૩. ખુલ્લા મોના લખાણ એટલે જે ખાનુનાં મોડાં ખુલ્લાં હોવાં જોઈએ, પરંતુ તે
ઉપર વેદજી ધોળી સુતળીથી એવી રીતે ખંખવું જોઈએ કે, અંદર શું પદાર્થ છે તે

ખાલુમ પડે, તોપણ તે પદાર્થ કાઢી શકાય નહીં.

૪. જેથી એટલે જ વસ્તુ કાપડમાં અથવા જરૂરી પદાર્થો વેચણ વિગરમાં મળ-
તુત ખાંધ કરેલી હોય છે.

૫. પરીશિષ્ટ એટલે ટપાલ હાસિલ કેટલું પણ તેના દરનું પત્રક.

૬. હીરટ એટલે જ્યોતે સહી કરવાનો અખત્યાર મળ્યો છે તેમના હુકમી પાદી.

૭. સરવીસ બેરીંગ એટલે સરકારી કામનો નાટપડ લખાતો.

૮. ફરાર કરવાનો અધિકાર એટલે જમને નંબર ખની પાદમાં સહી કરવાનો
અધિકાર મળ્યાનુ લખ્યું છે તથા જમની સહીથી સરકારી પા. ટ સરવીસ ડીક્રીટ લગા-
વ્યાથી ટપાલમાં જાય છે તે.

૯. સાધારણ ટપાલની ડીક્રીટ એટલે ખાનગી પત્ર બ્યવહારને ડીક્રીટ લગાવે છે તે.

તા. ૩૧ મી માહુ અક્ટોબર સન ૧૮૭૬. મીતી આસો વદી ૧ ચાર શુકર
સંવત ૧૯૩૬.

રઘુનાથ રામચંદ્ર.

સ્ટાંપ કામદાર.

શ્રીમંત રાજી ઇવાનસ હેમ ખાલાફુરના હુકમથી.

કાજી શાહાબુદ્દીન.

સરસુખા.

પરિશિષ્ટ ૧ હું.

દીક્રીટ ચોડવાના દરનું.

વર્ગન.	ખાંધ કરેલી પાપટો (જેને ઇન્ફોર્મમાં લેટર કેડુ છે.)	ખુલ્લા મેહાનાં પાપટો (જેને ઇન્ફોર્મમાં પાપટ કેડુ છે.)	ખાંધો (જેને ઇન્ફોર્મમાં પારસલ કેડુ છે.)
અડધા તોલા સુધી.....	૦) ના	} ના	
અડધા તોલા ઉપર તથા હસ તોલા સુધી.....	૦) -		
૧૦ " ૨૦	૦) =		
૨૦ " ૩૦	૦) ≡		
૩૦ " ૪૦	૦		
૪૦	દસ તોલે ૩૦) - પ્રમાણ.	દસ દસ તોલે ૩૦) ના પ્રમાણ.	
૪૦ " ૮૦	૦	૦	ના
૮૦ " ૧૨૦	૦	૦	૧)
આજળ પ્રત્યેક માળી- સ તોલા બદલ.			ચાર આના.

સમજૂતી.

૧. ખુલ્લા મોડાનાં પાકોટા ઉપર લખ્યા છે તે પાકોટ એવી રીતે બંધ કરવા કે, અંદરના કામગીરી જોઈ શકાય.

૨. પારસલ કિંવા બેંગીમાં નુનશાનકાર્ક અથવા જોડે કરીને ભયંકર પરીણામ નિષ્કર્ષ એવી વસ્તુ મોકલવી નહીં.

૩. માળીસ તોલાથી જનસ્તી વચ્ચેના કાગળો બેંગીમાં મોકલવા જોઈએ, પણ કાંઈ વિશેષ કારણસર તેવા કામગીરી સેટરપોષ્ટમાં મોકલવાની જરૂર હોય તો, તેવા પાકોટ ઉપર “સેટરપોષ્ટ” એ શબ્દ લખી સેટરપોષ્ટના હાંસલ જટલી ટીકીટ આપવી જોઈએ. ટીકીટ સેટરપોષ્ટના હાસલ જટલી આપેલી હશે છતાં પણ સેટરપોષ્ટમાં જવાનું એમ પાકોટ ઉપર લખ્યું નહીં હોય તો તે બેંગીપોષ્ટમાં રવાના થશે, માટે “સેટરપોષ્ટ” આ શબ્દ લખવા તરફ વિશેષ જાણી રહેવો જોઈએ, તથા જણાવેલા અમલના કારણે શિવાય સેટરપોષ્ટમાં એવા કાગળો નહીં જે કલકાઉપર નજર રહેવી જોઈએ.

૪. બંધ કરેલાં રાવે પકોટા અને ખુલ્લા મોડાનાં હસ તોલા સુધીનાં પાકોટા સેટરપોષ્ટ એટલે જલદી જવાની રૂપાંતરમાં રવાને થાય તો જનસ્તી વચ્ચેના તોલાથી ઉપરાંત હશે તે બેંગીપોષ્ટ એટલે પ્રોમી થીમ જવાની જમાં રવાને થશે, માટે જરૂરી કાગળો હોય તો તે બંધ પાકોટથી રવાને કરવા જોઈએ.

રઘુનાથ રામચંદ્ર.

રટાંપ કામદાર.

કાજી શહાબુદ્દીન.

માહાલોની હાપ સરસુખા.

લીસ્ટ નંબર. ૨.

શ્રીમંત બાપકવાડ સરકારના રાજ્યની હદમાં સરકારી કામનાં પાકોટ તથા બેંગી-ઓ ઉપર સહી કરવાને જોને અધિકાર મળ્યો છે તે અમલદારનું લીસ્ટ.

અનુક્ર. નં.	ખાનાનું નામ.	આશીસનું નામ.	અમલદારનું નામ.	રિમંક.
૧	૨	૩	૪	૫
૧	પોલીટીકલ ખાતુ.	કુન્નુર ઈંગ્લેન્ડ હાશીસ.	૧ નામદાર રાજી શિવાનસાહેબ બાહાદુર. ૨ પ્રાયવેટ સેક્રેટરીસાહેબ. ૩ ઈંગ્લેન્ડ આશીસના મેનેજરસાહેબ. ૪ હેડક્લાર્ક.	
૨	રેવન્યુખાતુ.	સરસુખાસાહેબ.	૧ સરસુખાસાહેબ. ૨ નાયબ સરસુખાસાહેબ ૩ હેડક્લાર્ક. ૪ ઓટનીસ.	

પ્રત્યેક પ્રાંતની	૧	સુખાસાહેબ.
સુખા હાશીસ.	૨	પરસનલ નાયબ સુખાસાહેબ.
	૩	હેડ આફાંબિટન્ટ.
	૪	ચોટનીસ.
પ્રત્યેક વિભાગના	૧	નાયબ સુખાસાહેબ.
નાયબ સુખા હા	૨	ચીરસ્તેદાર.
શીસ.		
સેન્ટ્રલ તોબેરી	૧	તીબરી આશીસરસાહેબ.
હાશીસ.	૨	આ.મ.સ્ટેટ તોબેરી આશીસર.
		હાકડાઈ.
લશકરખાતાની	૧	ડાસાક ડી.નન્ટ તોબેરીના અવલકારકુન.
તોબેરી.	૨	મોબીલવાણ સરખાણ.
	૩	સાદરા સદર પ્રમાણ.
શીમાડાખાતુ.	૧	સ્પાસાલ આર્સિસ્ટન્ટ સરસુખાસાહેબ.
	૨	હેડક્લાર્ક.
	૩	ચીરસ્તેદાર.
	૪	શીમાડા આર્સિસ્ટન્ટ.
	૫	શીમાડા કામદાર.
માહાલ કચેરી.	૧	વહીવટદાર.
	૨	અવલકારકુન.
	૩	માહાલકચી.
	૪	અવલકારકુન.
ઠગીકાખાતુ.	૧	આર્મિસ્ટન્ટ મે.વાઈ સુપ્રીન્ટેનડેન્ટ.
	૨	ઠગીકા સર કામદાર.
ઠગાતખાતુ.	૧	ઠગાત વહીવટદાર.
	૨	અવલકારકુન.
	૩	ઠગાત ઈનસ્પેક્ટર.
	૪	ઠગાત સબ ઈનસ્પેક્ટર.
હુબ્બરે સ્ટાંપ હા-	૧	સ્ટાંપ કામદાર.
શીસ.	૨	અવલકારકુન.
ઠગલખાતુ.	૧	કનસરવેટર આફ ફોરેસ્ટનાસાહેબ.
	૨	હેડક્લાર્ક.
	૩	ચોટનીસ.
	૪	ઠગલ દરોખા.
	૫	નાયબ દરોખા.

	આશીર્વાદ આપું.	૧ આશીર્વાદ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ સાહેબ. ૨ હેડક્લાર્ક. ૩ શીરસ્તેદાર. ૪ આશીર્વાદ કામદાર. ૧ હુંગુર આસિસ્ટન્ટ સાહેબ. ૨ સબ આસિસ્ટન્ટ સાહેબ. ૩ પરસનલ આસિસ્ટન્ટ. ૪ હેડક્લાર્ક. ૫ શીરસ્તેદાર. ૬ હેડક્લાર્ક કે પેલીસ ડિપાર્ટમેન્ટ. ૭ હેડક્લાર્ક પબ્લિક વર્ક ને મનસાપાલ ડિપાર્ટમેન્ટ. ૧ સેટલમેન્ટ કમીશનર સાહેબ. ૨ આસિસ્ટન્ટ કમીશનર સાહેબ. ૩ ગીરાસ એજન્ટ સાહેબ. ૪ આસિસ્ટન્ટ એજન્ટ. ૧ આસિસ્ટન્ટ. ૨ કામદાર આ. હુંગુરાત પાપગા. ૩ કામદાર ઈન્માર્જ આસિ પાપગા. ૪ કામદાર મીલીટરી ડિપાર્ટમેન્ટ. ૫ કામદાર ગાનસી સીપાઈ. ૬ મેલેદાર બક્ષી. ૭ શીપાઈ બક્ષી. ૮ ફોજના ઠાનરલ કમાન્ડીંગ સાહેબ. ૯ કમાન્ડીંગ આશીસરમાહેબ, પ્રાંત કડી. ૧૦ તેનાતી સરંજામના સરસુબાસાહેબ. ૧૧ ઇંગ્લીશ કલાર્ક. ૧૨ સુબા સાદરા. ૧૩ કામદાર સાદરા. ૧૪ સુબા લશકર માલિકવાડ. ૧૫ કામદાર માલિકવાડ. ૧૬ કામદાર ડીસા લશકર. ૧૭ આસિસ્ટન્ટ ડીસા. ૧ ફૂગ્ગીસ સાહેબ. ૨ હેડક્લાર્ક.
૩	હુંગુર આસિસ્ટન્ટ આપું.	
૪	સેટલમેન્ટ આપું.	
૫	ફોજ આપું.	
૬	ફૂગ્ગીસ આપું.	

૭	જીડીશિયલ ખાતુ.	વરીષ્ટકોર્ટ.	૧	જાડજસાહેબ વરીષ્ટકોર્ટ.
			૨	હેડક્લાર્ક.
			૩	નાલર.
			૪	રજીસ્ટ્રાર.
		પ્રાંતની કોર્ટ.	૧	ડિસ્ટ્રીક્ટ કોર્ટના જાડજસાહેબ.
			૨	શીરસ્તેદાર.
			૩	હેડક્લાર્ક.
			૪	નાલર.
		સરદારકોર્ટ.	૧	સરદાર કોર્ટના જાડજસાહેબ.
			૨	શીરસ્તેદાર.
			૩	નાલર.
		માહાલની મુનસ ફ કોર્ટ.	૧	મુનસફ.
			૨	નાલર.
		ટાઉન માજિસ્ટ્રેટ કોર્ટ.	૧	માજિસ્ટ્રેટ.
			૨	શીરસ્તેદાર.
સીડી માજિસ્ટ્રેટ વડોદરા.	૧	સીડી માજિસ્ટ્રેટસાહેબ.		
	૨	નાલર.		
	૩	શીરસ્તેદાર.		
૮	પાલીસખાતુ.	સીડી પાલીસ.	૧	વડોદરા શેહેરના પાલીસ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટસાહેબ.
			૨	પાલીસ ઇન્સ્પેક્ટર.
			૩	નારસ્તેદાર.
		ડિસ્ટ્રીક્ટ પાલીસ.	૧	પાલીસ નાયબ મુખ્યાસાહેબ.
			૨	શીરસ્તેદાર.
			૩	સરફોદાર.
			૪	માહાલના ફોલદાર.
			૫	નાયબ ફોલદાર.
		હુજુર આડી ટ ખાતુ.	૧	હુજુર આડીટરસાહેબ.
			૨	આસિસ્ટન્ટ આડીટરસાહેબ.
૧૦	પબ્લીક વર્ક ખાતુ.	૩	ઓટનીસ.	
		૧	સ્ટેટ ઇંજિનિયરસાહેબ.	
		૨	આસિસ્ટન્ટ ઇંજિનિયરસાહેબ.	
		૩	હેડક્લાર્ક.	
		૪	સીડી આસિસ્ટન્ટ ઇંજિનિયર.	
		૫	સબ ઇંજિનિયર.	

			૬ સુપર વાઈઝર.
			૭ ઓવસીયર.
૧૧	પબ્લીક વર્ક આડીટ ખાતુ.	૦	૧ આડીટર સાહેબ.
૧૨	શાળાખાતુ.	હાઈસ્કુલ.	૧ હાઈસ્કુલના પ્રીનસીપાલ સાહેબ.
			૨ હેડક્લાર્ક
		એંગ્લો વરનાકયુ લર સ્કુલ.	૧ હેડમાસ્ટર.
			૨ ફર્સ્ટ આસિસ્ટન્ટ માસ્ટર.
		ડાયરેક્ટર આર્ટ્સ વ રનાકયુલર ઈન્સ્ટ્રુ ક્શન	૧ ડાયરેક્ટર સાહેબ.
			૨ ફર્સ્ટ કારકુન.
			૩ સેકન્ડ કારકુન.
		એન્ડ ડુકેશન ઈન્ સ્પેક્ટર આશીસ.	૧ ઈન્સપેક્ટર.
			૨ ફર્સ્ટ કારકુન.
		સંસ્કૃત કોલેજ.	૧ સુપરવાઈઝર.
			૨ હેડ સ્કુલમાસ્ટર.
			૩ ફર્સ્ટ આસિસ્ટન્ટ માસ્ટર.
		પ્રીનસીપાલ વર નાકયુલર કોલેજ.	૧ પ્રીનસીપાલ.
			૨ હેડકારકુન.
૧૩	મેડીકલ ખાતુ	દવાખાતુ.	૧ ઓફ મેડીકલ આશીસર સાહેબ.
			૨ હેડક્લાર્ક.
			૩ મેડીકલ આશીસર સાહેબ, ઈ. હોસ્પિટાલ.
			૪ હોસ્પિટાલ આસિસ્ટન્ટ.
		શીતળાખાતુ.	૧ વેક્ષીનેશન ઈન્સપેક્ટર.
			૨ વેક્ષીનિટર.
૧૪	શહેર સુધરા ઈખાતુ.	૦	૧ મ્યુનીશીપાલ કમીશનર સાહેબ.
			૨ આસિસ્ટન્ટ.
૧૫	તુરંગખાતુ.	૦	૧ નેલના સુપ્રીન્ટેન્ડન્ટ સાહેબ.
			૨ સેન્ટ્રલ નેલના નેલર.
			૩ ડીપેન્ડી નેલર.
			૪ માહાલના નેલર.

૧૬ સરકાર ખા-
નગી.૧ ખાનગીના કામદાર સાહેબ.
૨ આસિસ્ટન્ટ કામદાર.રઘુનાથ રામચંદ્ર,
સ્ટાંપ કામદાર.કાજ શાહાબુદ્દીન.
સરમુખા.

લીસ્ટ નંબર. ૩.

શ્રીમંત ગાયકવાડ સરકારના દરબારના વકીલ લોકાને પાતાની સહીથી વડોદરા રાજ્યની હદ બાહાર સરકારી કામનાં પાકીટ તથા ખંગી ઉપર સહી કરવાનો અધિકાર મળ્યો છે, તેઓનું લીસ્ટ.

નંબર.	ઠેકાણું.	હોદ્દો.	કોઈકે ૩ માં જણાવેલા અમદાવાદના જાગીર અથવા જગાઓથી તેમની સહીથી કામગીરી થયે તે ઠેકાણું.
૧	અમદાવાદ.	વકીલ	અમદાવાદ.
૨	રેવાકાંઠા.	"	વડોદરા અથવા પાલીકાલ એન્ટ રેવાકાંઠાના મુકામથી.
૩	મહીકાંઠા.	"	સાદરા અથવા પાલીકાલ એન્ટ મહીકાંઠાના મુકામથી.
૪	સુરત.	"	સુરત.
૫	પુના.	"	પુના.

રઘુનાથ રામચંદ્ર,
સ્ટાંપ કામદાર.કાજ શાહાબુદ્દીન.
સરમુખા.

નિશાનો બી.

શ્રીમંત ગાયકવાડ સરકારના રાજ્યમાં પાકીટ તથા ખંગી ઉપર ઈંગ્લેજ રાજ્યમાં ની સારાસ દીકોટા તા. ૧ લી નવેમ્બર સન ૧૮૭૬ થી ચાલવાનો ઠરાવ થયો છે, તે પ્રમાણે દીકોટા વેચાથી મંગાવવી તેનો ઉપયોગ આ સરકારના રાજ્યમાં ફેવી રીતે કરવો તે બાબત નિયમ.

ડીપો.

દીકોટાને સાફ વડોદરા હુન્નુર ડીપો સ્ટાંપ કામદાર તરફ તથા પ્રાંત ડીપો સુબાસાહેબના તાબામાં હિસાબી ખાતાના નાયબસુખાની નજર તળે અને માહાલ ડીપો વહિવટદારના તાબામાં રહેશે.

૧. નીચેલગ્યા પ્રમાણે ડીપો મુકરર કરવામાં આવી છે.

૧. વડોદરા હુન્નુર ડીપો.

૨. પ્રાંતની ડીપો.

૩. માહાલની ડીપો.

હુન્નુરની ડીપો હુન્નુર સ્ટાંપ કામદારના તાબામાં તથા પ્રાંતની ડીપો સુબાસાહેબના તાબામાં હિસાબી ખાતાના ઈન્ચાર્જ નાયબસુખા સાહેબની ફેઅરેખ નીચે અને માહાલની ડીપો વહિવટદારના તાબામાં રહેશે.

દોકીટો મંગાવવા, રાખવા તથા મોકલવા બાબત.

ડીકીટો મંજાવવાના હેતુ
 ડેટો માહિતી કોપીવાળાએ
 જુલાઈ, એપ્રિલ ૨૦૧૨, જન-
 વરુએડી એને એપ્રિલ આ
 મહીનાની તારીખે એવું
 નાવી પ્રાંતી ડીપો તરફ
 મોકલી પ્રાંતી રીપોર્ટ
 તાં ૧૫મી સુધી રજા પડ્યા
 દર તરફ એ વર્ગો જોઈએ.

૨. દાકોટા મંજાવવાનાં ઉત્તરો નમુના નંબર. ૧ પ્ર-
માણે નીચે લખ્યા મુજબ કરવાં જોઈએ.

૧. વતનાઈમાં.....અક્ટોબર, નવેમ્બર, ડીસેમ્બર
એ માસના ખરમને સારૂ.

૨. અક્ટોપસમાં, ..૬૧-યુએચી, ફૂટ એચી, માર્ચ
એ માર્ચના પચસને માફ.

૩. બન-ધુગેરીમાં... એપ્રિલ, મે, જૂન એ માસના પરચંન સારૂ.

૪. અપ્રીતરૂં... જુલાઈ, આજે, સપ્ટેમ્બર એ
માસના ખાતરો સારું.

ઉત્તરેશ કરવાનાં તે ઉપર જે મહિના ઠરાવ્યા છે તે માસની તા. ૧ સ્ત્રીએ વ-
હિવટદાર ખનાવી રવાના કરવા અને ધાંચના સુખાસાહિય તેજ માસની તા. ૧૫ મી
સુધીના રાપ કામદાર તરફ માફલવાં જ્ઞાહિય.

જો કંઈ અપનાં મારું નહીં
 મારું કંઈ ઉત્તર નથી
 મારું બધું જીવન તરફ રજુ
 કરી મુજબ, નાંખીને રૂ-
 બડાઈથી બંને પે માણી
 માં રેસી ઉંડી નીચી માં
 થી ઠીક ઠીક મંગાવવી.

૩. હુનુર રણેષ કામદારે પ્રાંતના અને હુનુર આશી-
સોના એકંદરે બપને સાફ ધનડેન્ટ નમુના નાંખર. ૧ પ્રમા-
ણે પરી એરેખાના સરસુખાસાદેખ તરફ રજુ કરી તેમની
મંજુરી મળશે તે પ્રમાણે રેસીડેન્સીમાંથી નીચે લખેલા
મદદીનામાં ડીક્રીટો વાંદેરી આશીસરસાદેખ આરકૃત મંગા-
વવી જનકૃતિ.

૧ માહે અગાઉ.

२ मा. ३० नवें पृ. २.

3 માહે ફેબ્રુઆરી.

૪ માટે મંત્ર.

કારણ પડે તો પુરવઠી
ઈનડેન્ટ કરવું.

૪. કારણ પ્રસંગ પુરવણી ઇનડેન્ટ કરવાને કાંઈ હર-કન છે, એમ સમજવું નહીં.

પાકુખાતે રૂપીયા ખરચ લ
ખી દીકાટા ખરીદ કરવાસા
રૂ ૬૫૫૧ સી હકમ કઠાવવો.

૫. ડીકોટોની કાંમનનારૂપીયા પાકે ખાતે ખરચ લખ્યા
રેસીડે-સામાં મોકલવા. ઇનડેન્ટ ઉપરથી ફરજીયાત હુકમ
લીઝેરી આશિરસાહેબ ઉપર ફાલવવો જાહેર્ય.

સેટલ તોજેશી માથી રૂ-
પીયા લેઈ રૂ પોડે-તી માંથી
દીકોટા લાવવા સાડા સ્ટાંપ
કામદારને મોકલવાનેઈએ
અથવા તોજેરી આશીસર
જને મોકલશે તેણે નઈ
દીકોટા લાવવી.

૬. સેન્ટ્રલ તાજેરીમાંથી રૂપિયા લેઈ રેસીડેન્સીમાંથી ટીકીટો લાવવા સ્ટાંપ કામદારને મોકલવા, તથા ખનતાં સુધી સ્ટાંપ કામદાર એમણે જતે જવું, અથવા તાજેરી આશીસર જોને આ કામ માટે મોકલશે તેઓએ જવું જોઈએ, પરંતુ તે માણસ તેમની ખાત્રીનો હુકો જોઈએ.

રેસીડેન્સીમાંથી ડીક્રીટા લાવવા સંબંધી જનપતા વિગરે તબવીલ લીજેરી આપીસર કરવી.

રેસીડેન્સીમાંથી ડીક્રીટા આપ્યા પછી રદાપ કામદારને સ્વાધીન જનપતામાં રાખવી.

ઉપરની કલમ પ્રમાણે પ્રાંત તથા મહાલ ડીપાના અધિકારીઓએ કરવું જોઈએ.

ખીજી ડીપામાં ડીક્રીટા રવાને કરવા માટે તેની સીલબંદ ખેંચી મોકલવી.

ખેંચી રવાને કર્યા બાદ ખત જુલુદીરી તે ખખર આપી સીલ વગર બહલ સુઅના આપવાની હોય તે આપવી.

ખીજી ડીપામાં ખેંચી આપ્યા પછી ડીપાના અધિકારીએ તે ઉપરના સીલની ખાત્રી કરી લેઈ ખરાખર હશે તો પાતાની સમક્ષ આ લાવવી ને ખરાખર હોય તો પાવતી ઉપર સહી કરી વળતે ટપાલે મોકલવી. કદાપી કમી જનસ્તી હશે તો જોમ હશે તેમ જખી મોકલવું.

આવેલી ખેંચી ટુટી ટુટી એમ જોવામાં આવેતો તે નહીં ફોગલતાં ઈંગ્લેજ પોષ્ટના નિયમ પ્રમાણે વખતે વખત પોષ્ટ માસ્તર મારફત તપાસ કરાવવો.

૭. રૂપીયા રેસીડેન્સીમાં લેઈ જવા તથા ડીક્રીટા લાવવા સંબંધી જનપતા વિગરેની તબવીલ લીજેરી આપીસર સાહેબ કરવી જોઈએ.

૮. રેસીડેન્સીમાંથી ડીક્રીટા લાખ્યા પછી રદાપ કામદાર ના નાખ્યામાં મલખુત કખાટ દિવા પેટ્ટીમાં રાખી તે ઉપર અખનું તાળું લેઈ લાખથી સીલ કરી તે કખાટ અથવા પેટ્ટી સંત્રીના પેરામાં રાખવા વિશે યોગ્ય તબવીલ કરવી. નાળાની કુંઓ રદાપ કામદારની પાસે રહેશે.

૯. પ્રાંત તથા મહાલની ડીપાની ડીક્રીટા જવતી તે ડીપામાં અધિકારીના નાખ્યામાં ઉપરની કલમ ૮ પ્રમાણે ખેંચી મોકલવી રાખવી જોઈએ.

૧૦. એક ડીપામાંથી ખીજી ડીપામાં ડીક્રીટા મોકલતી વખતે મોકલનાર ડીપાના અધિકારીએ પાતાની રૂબરૂમાં ખેંચી તૈયાર કરાવવી અને તે ઉપર લાખથી પાતાની સીલ કરી તે ખેંચી મોકલવી અને તે પોંહોમ્બા બહલ પોષ્ટ આપીસની મારફત પાતા મંગાવવી.

૧૧. ખેંચી રવાને કર્યા બહલ જનમ કાગળથી જોના ઉપર ખેંચી રવાને કરી હોય તેમને ખખર આપવી અને તેમાં મુદ્રાખલા સાથે લાખનું સીલ વિગરે કર્યા બાબત જખવા જવું હોય તે જખવું.

૧૨. એક ડીપામાંથી ખીજી ડીપામાં ડીક્રીટા આવે ત્યારે તે ડીપાના અધિકારીએ ખેંચી ઉપરની સીલોની ખાત્રી કરી લેઈ ખરાખર જાણાય પાતાની સમક્ષ ખેંચી આલાવવી, અને અંદરની ડીક્રીટા મોકલ્યા પ્રમાણે છે કે નહીં તેની ખાત્રી કરી ખરાખર હશે તો જોમના નરફથી ડીક્રીટા આવી હોય તેમના તરફ ઈનવાઈસ નીચે પોંહોમ્બા જખી વળતા ટપાલે રવાને કરવી, કદાપી ડીક્રીટા ગણતાં કમી અથવા જનસ્તી થાય તો તે અધિકારીએ પાતાની રૂબરૂ જો પ્રમાણે જાણાઈ આવ્યું હોય તેવું સટિશીકટ આપી જખી મોકલવું.

૧૩. આવેલી ખેંચી ઉપરની લાખની સીલો ખરાખર ન હોય કિવા ખેંચી ભાગી ટુટી જણાય તો તે ખેંચી નહીં આલતાં તે બાબત પોષ્ટ માસ્તરથી ઈંગ્લેજ પોષ્ટના નિયમો પ્રમાણે જો તપાસ કરવો જોઈએ તે ખરાખર ખાત્રીથી વખતે વખત કરવો.

હિસાબ કેવો રીતે રાખવો તે બાબત.

હુન્નુર તથા પ્રાંતની ડીપોમાં ડીક્રીટો આવશે ઈપા જયે તેનો રટાર સખંજે હિસાબ રાખવો.

ખીજન અધિકારીઓ તરફ ડીપોમાંથી ડીક્રીટો મોકલવામાં આવે તે બદલ હિસાબનો રેજીમેન રાખવો.

મહીનો પુરો થયા પછી માસીક હિસાબ માહુલ ડીપોમાં તા. ૫ મી સુધી તથા પ્રાંત ડીપોમાં તા. ૧૫ મી સુધી મોકલ્યા તે ઉપરથી હુન્નુર ડીપોમાં એકંદર કરી તા. ૨૫ મી સુધીમાં સરસુખાસાહેબ તરફ રવતુ કરવો.

૧૪. હુન્નુર તથા પ્રાંતની ડીપોમાં ડીક્રીટો આવે તથા મોકલે તેની રટાર બુક નમુના નંબર. ૩ પ્રમાણે રાખવી.

૧૫. ડીપોમાંથી ખીજન અધિકારીઓને ડીક્રીટો આપવામાં આવે તેનો રેજીમેન નમુના નંબર. ૪ પ્રમાણે રાખવો.

૧૬. માસ પુરો થયે ડીક્રીટો આવી તથા આપી ફટલી તે બાબતનો માસીક હિસાબ નમુના નંબર. ૫ પ્રમાણે નીચે લખ્યા મુજબ મોકલવો જોઈએ.

૧. માહુલની ડીપોમાંથી ખીજન માસની તા. ૫ મી સુધીમાં.

૨. પ્રાંતની ડીપોમાંથી એકંદર કરી તા. ૧૫ મી સુધીમાં.

૩. હુન્નુર રટાર કામદારે તા. ૨૫ મી સુધીમાં એકંદર હિસાબ સરસુખા સાહેબને રવતુ કરવો.

ડીપોમાંથી ટિકિટો આપવા સબંધી.

હુન્નુર તથા પ્રાંત ડીપોમાંથી ક્રિયા અધિકારીને ડીક્રીટો મળશે તે વિશે.

૧૭. કેન ક્યાંહાંથી પાકીટો ઉપર ચાલવાની ડીક્રીટો મળશે તેની વિગત.

૧. હુન્નુર ડીપોમાંથી.....હુન્નુર આશિસા અને વડોદરા શહેરના અધિકારીઓને તથા જ્યાં જ્યાં પ્રાંત અધિકારી નથી એવા ખાતાના મુજબ અધિકારી સાહેબોને.

૨. પ્રાંત અને માહુલની ડીપોમાંથી પ્રાંત તથા માહુલના અધિકારીઓને હુન્નુરના અધિકારીઓ ટિકિટોમાં જન્ય તેવા પ્રસંગે પ્રાંતમાંથી અથવા માહુલમાંની ડીપોમાંથી હુન્નુર ખાતે ખરચ લખીને ડીક્રીટો લેવા હરકત નથી.

ડીક્રીટો મંગાવવા બદલ પાવતી મોકલવી જોઈએ તથા તે ઉપર જમને સહી કરવાનો અધિકાર હશે તે મંજૂર સહી કરવી.

૧૮. આ ડીક્રીટો ડીપોમાંથી મંગાવવા માટે એક પાવતી ડીક્રીટો મંગાવનાર અધિકારી તરફથી નમુના નંબર. ૬ પ્રમાણે જવી જોઈએ. તે પાવતી ટપાલ સબંધીના નિયમની જોડે મોકલેલા લીસ્ટ પછકી જમને સ્વતંત્ર સહી કરવાનો અધિકાર છે તેઓએ સહી કરીને તે ખર્ચાસાદાર માણસ સાથે મોકલવી જોઈએ.

દીક્રી મંગાવવાની જેત.

૧૯. રૂપિયાના અણુલુ ભાગની દીક્રી મંગાવવી નહીં.
ટિકિટો તપાસણી સખંધી.

હુન્નુર ડીપોની માસીક તપાસણી સીટીંગરૂમ તથા પ્રાંત ડીપોના ટ્રાન્સ તથા માહાલ ડીપોના મુનસફ અથવા વહિવટદાર એમણે કરવી જોઈએ.

૨૦. ડીપોમાંની સરવીસ દીક્રીની સીલકની માસીક તપાસણી નીચે મુજબ થવી જોઈએ.

૧. હુન્નુર ડીપોની સીલક વડોદરા સીટીંગરૂમ સાહેબે તપાસવી.

૨. પ્રાંતની ડીપોની સીલક પ્રાંતના ટ્રાન્સાક્ટિયે તપાસવી. ટ્રાન્સાક્ટિયનું સદર રજીશન ખાતે માહાલ હોય તો, મુનસફ તપાસવી જોઈએ.

૩. માહાલની ડીપોની સીલક જ્યારે મુનસફ હોય ત્યાં તેમણે, અને નહીં હોય ત્યાં વહિવટદારે તપાસવી જોઈએ.

ચારજ સાંપવાનો પ્રસંગ આવે ત્યારે તીર્થતરી પ્રમાણે દીક્રી સાંધી આપવી જોઈએ.

૨૧. દરેક અધિકારીએ બી.ન અધિકારીને ચારજ સાંપવાના પ્રસંગ આવે ત્યારે તીર્થતરીમાંની રોકડ સીલક તથા સ્ટાંપ કાગળ અને અશીરુનો ઠેવો ચારજ સાંધી આપે છે ને લે છે તેવો સરવીસ દીક્રીને ચારજ આપવો લેવો જોઈએ.

દરેક આશીસમાં ટિકિટો ચોડવામાં આવે તે સખંધી.

પાવરી મોકલી ડીપોમાંથી દીક્રી આઠપાંચથી તે રેલમેજમાં જમે કરી લાગશે તે પ્રમાણે ખરચ લખવો.

૨૨. ઉપરની કલમ ૧૮ પ્રમાણે પાંડોય મોકલી દીક્રી મંગાવવામાં આવે તે નમુના નંબર. ૭ પ્રમાણે રેલમેજમાં જમે કરવી, અને તેમાંથી જમ જમ ખરચ થાય તેમ તેમ તેજ રેલમેજમાં લખવું.

આશીસના ઉપરી અધિકારી કે હુશે તેણે રેલમેજ ઉપર સહી કરવી. ને મહીનાની આખર તારીખ ઉપર ઉપરીએ જમે ખરચ તપાસીને સહી કરવી તથા સીલક ગણવી.

૨૩. રાદરહુ રેલમેજ ઉપર આશીસના ઉપરી અધિકારીએ અથવા તે જમને ફરમાવે તેમણે દરરોજ સહી કરવી, અને માસ આખર એકંદર મહીનાની તારીખ ઉપર અધિકારીએ પોતે તપાસી સહી કરવી, અને આખર સીલક પોતાની રૂબરૂ ગણી જોઈ તેમજ રેલમેજમાં સર્ટિફિકેટ લખવું.

દીક્રીનું ચોડપરી તે સંરક્ષણ કરવું.

૨૪. દીક્રી દરેક આશીસમાં ચોડપ સંભાળથી રાખવી.

ખરચ થએલી દીક્રીને માસીક હિસાબ જોણે તેણે આપના ઉપરી અધિકારી તરફ તથા હુન્નુર ડીપોમાંથી મળેલી દીક્રીને હિસાબ સ્ટાંપ કાગળ તરફ મોકલવો.

૨૫. જમે તથા ખરચ થએલી દીક્રીને માસીક હિસાબ નમુના નંબર. ૮ પ્રમાણે તઈયાર કરી જોણે તેણે પોતાના ઉપરી અધિકારી તરફ મોકલવો, અને હુન્નુર ડીપોમાંથી જમને દીક્રી મળે છે તેમને તે સ્ટાંપ કાગળ તરફ મોકલવો.

આવેલા હિસાબ ઉપરથી
ય. પાંચીસ નાપખસુખા તન-
યા ડીબીકટ નાન અને
કનસરવેટર એમને પાતાની
આશીસ મુખા ખરચનો આ
રોક હિસાબ પ્રાંત ડીપા
તરફ મોકલવો.

પ્રાંતને એકંદર માસિક
હિસાબ હુનુર ડીપા તરફ
મોકલવો જોઈએ.

હુનુર ડીપામાંના ખરચ
તથા પ્રાંત ડીપા તરફથી
આવેલા માસિક હિસાબ
ઉપરથી એકંદર ખાતાવાર
જામે ખરચનો હિસાબ સ્ટાં-
પ કામદારે તૈયાર કરી સર
મુખાસાહેબ તરફ રજુ કરવો.

૨૬. નીચે લખેલા ઉપરી અધિકારીઓએ આવેલા
હિસાબ ઉપરથી તથા પાતાની આશીસનો ખરચ મળી એ-
કંદર હિસાબ નમુના નંબર, ૮ પ્રમાણે તઈયાર કરી પ્રાંત
ડીપામાં મોકલવો જોઈએ.

૧. પાંચીસ ખાતાસાર રાજસાહેબ પાલીસ નાપખસુખા.

૨. ઈનસાફ ખાતાસાર મેહરખાન ડીબીકટ નાનસાહેબ.

૩. જંગલ ખાતા સાર કનસરવેટર આફ ફીરરટ.

૨૭. પ્રાંતના એકંદર જામે ખરચનો હિસાબ હુનુર
ડીપામાં નમુના નંબર, ૮ પ્રમાણે મોકલવો જોઈએ.

૨૮. સ્ટાંપ કામદારે પાતાના તથા હુનુર અને વડોદરા
ના આશીસરોના હિસાબ ઉપરથી તથા પ્રાંતના હિસાબ ઉ-
પરથી એકંદર હિસાબ ખાતાવાર તઈયાર કરી મેહરખાન
સરમુખાસાહેબને રજુ કરવો.

તા. ૩૧ મી અક્ટોબર સન ૧૮૭૯. માંની આસો વધ. ૧ વાર ચુકર સંવત ૧૯૩૬.

શ્રીમંત રાજે દીવાનસાહેબ ખાહાદુરના હુકમથી.

કાજ શાહાબુદ્દીન.

સરમુખા.

રજુનાય રામચંદ્ર.

સ્ટાંપ કામદાર.

સ્ટાંપ. જા. નંબર. ૧૬૪.

સરકચુલર.

સરવીસ ડીપોઝીટ ઓફીસ સરકારી કામ સંબંધી કાગળો મોકલવાનો વહિવટ આ
રાખ્યોમાં જરૂરી થયો છે. તે સંબંધમાં નીચે લખ્યા પ્રમાણે સુચના કરવામાં આવે છે
જેથી ટપાલ ખરચ ઓછું થશે.

૧. એક અધિકારીના તાખામાં જુદાં જુદાં દફતરો રહે છે, તે દરેક દફતરથી
જુદા જુદા કાગળ એકજ અમલદારના નામ ઉપર ટપાલ માર્ગે મોકલવાના હોય તો,
તે બધા કાગળો એકજ પાકીટમાં ખીડવા જોઈએ, કારણ કે જુદા જુદા ખીડવાથી
થાણુંકરી દર પાકીટ એક આનો પડશે, અને એકઠા કરી ખીડતાં દસ તોલા સુધી
વજનનું પાકીટ એક થયે, ફક્ત એક આનો પડશે. આમ કરવામાં જરૂરી કાગળને
વાર ન થવા ટપાલની જગ્યા આવવાની વખત સંભાળવી જરૂર છે.

૨. ફોસલ થએલા કામના કાગળો જ્યાંહાંની પ્રથમ આવક હોય ત્યાંહાં દફતરે
રહેવા આવે છે, તેમ સાધારણ કિંવા હલકા કામમાં ન કરતાં જ્યાંહાંની ત્યાંહાં રાખ-
વામાં હરકત નથી.

૩. સરવીસ સ્ટાંપનો ખર્ચ કમી થાય તેવો બંદોબસ્ત દરમિયાં અધિકારીએ પાત પાતાના ખાતામાં કાર્યો જોઈએ. તા. ૨૬ મી નવેમ્બર સન ૧૯૭૯. મીતી કારતક સુદ. ૧૩ સંવત ૧૯૩૬.

પી. જી.

કાલ સાહાયુદીન.

સરમુખા.

વ. કો. જા. નંબર. ૯૬.

યાદી મેહુરખાન વડોદરા પ્રાંતના બડોલ સાહેબ તરફ.

વરીષ્ટ અદાલતના અધિકારી તરફથી લખવામાં આવે છે કે,

જ્યારે દેશી સ્વરચાનની હુકમતમાં રહેનાર ઇસમના સ્વાલયન મોકલી નુવાપ મંગાવવાના હશે, ત્યારે તે સ્વરચાનના ન્યાયાધિશના નામનું કમીશનપત્ર લખી નુવાપ થઈ આવવા માટે શીરસ્તા પ્રમાણે આ તરફ લખાણ મોકલવામાં આવેલું.

કમીશનપત્ર મેહુરખાન પોલીસીકલ એજન્ટ સાહેબના નામનું ન મોકલતાં, સ્વરચાનના ન્યાયાધિશના નામનું મોકલવા વિશે આપના, અને આપની, અને તાબાની કોર્ટમાં વહિવટ રહેવાની તબવીબ થવી, એ મેહુરખાને જાણવું. તા. ૨૭ મી સપ્ટેમ્બર સન ૧૯૭૯.

ખરનોદળ ફરતમલ.

મીકુનરડીસ.

વ. અ. જા. નંબર. ૧૯૯.

યાદી મેહુરખાન વડોદરા પ્રાંતના બડોલ સાહેબ તરફ. વરીષ્ટ અદાલતના અધિકારી તરફથી લખવામાં આવે છે કે,

હાલમાં ગાયકવાડી ટપાલ ખાંધ થઈ સર્વે પ્રકારના લખાણો એજન્ટ સરકારની ટપાલમાંથી જવાનું હરથી તે બદલના નિયમ પાલન પ્રસિદ્ધ થયા છે તેમાં એવું લખેલું છે કે, “સરકારી કામનાં પાકીટો માત્ર સરવીસ ડીપ્રીટો રહોડી મોકલવાં.” દિવાની કામના પક્ષકારના કામ મખંધી કાગળ એજન્ટ કોર્ટમાંથી ખીજી કોર્ટ તરફ બજાવવા વિગરે મોકલવા પડે છે, ત્યારે તેને સરવીસ ડીપ્રીટો રહોડી લખાણો મોકલવા કિંવા કુમ કરવું. એ વિશે કુટલીક કોર્ટો તરફથી એ સંકાનો નિર્ણય થવા લખાણ આવેથી જાણવવામાં આવે છે કે,

મુનસફ કોર્ટના ઠરાવ પર જુદલાબજન કોર્ટમાં અપીલ થશે, અને તે ઉપરથી કામના કાગળ મંગવવામાં આવશે ત્યારે જ હુકમ કામ મંગાવવાની બાબતમાં લખવાને તે, અને ત્યાંથી બનેલા કામના કાગળ મોકલવાના તે, એવી બે બાબતના લખાણો અને બેગીચો મોકલવાની, તે સરવીસ ડીપ્રીટો રહોડી મોકલવાની છે.

વરીષ્ટ કોર્ટમાં અપીલ, અગર સ્પેશિયલ અપીલ થશે. ત્યારે વરીષ્ટ કોર્ટ તરફ કામો મોકલવાનાં તેના પાકીટને, અગર બેગીને અને તેમજ અછીંથી અગર જુદલાબજન

૭૦૧ કુર્દમાંથી મુકદ્દમા પરત ચોકશી માટે નીચલી કુર્દ તરફ મોકલવાનું થયેથી, તે બદલના લખાણને અંતે બેંગીને પાણી સરવીસ ડ્રીકીટા રહેડી મોકલતાં જ્યાં.

જે પ્રોસેસો ટપાલ મારફત મોકલવામાં આવશે, અને તેમજ મક્કાકારની દરખાસ્તથી કાગળ ક્રિવા મુકદ્દમા મંગાવવા, અને પરત મોકલવાનું થયેથી તેને ટપાલ ખર્ચ બેઈએ તે પક્ષકારો માસેથી લેવું. અને એવી રીત ત્રિટીશ રાખ્યમાં ચાલુ છે તે પ્રમાણે અતરે વહિવટ રહેવાનો છે. માટે એ વિશે તાબાની કુર્દો તરફ આપના તરફથી જણાવવાનું થયું, તે મેજિસ્ટ્રેટને જાણવું. તા. ૧૨-૧૨-૭૯. મીલી કાર્તક વદી. ૧૪ સંવત ૧૯૩૬.

બળવાંતરાવ ત્રીબક. નાજર.

ખરસેદજી રસ્તમજી.

ચીફ જસ્ટીસ.

વ. અ. દી. સરકયુલર નંબર. ૭.

વરીષ્ટ કુર્દ. તા. ૮ મી માઈ એપ્રિલ સન ૧૮૮૦.

નવીન રૂલ બાબ. ૨ કલમ. ૫ મુજબ હુકમો ઉપર અપીલો લેવાની છે તે ઉપરથી મુનસફ કુર્દના ચાલતા કામમાં જે જે હુકમો થાય છે તે સર્વે ઉપર અપીલો લેવામાં આવે છે એવું જાણવામાં આવ્યાથી, આ સરકયુલરથી એવી ખબર આપવામાં આવે છે જે જે હુકમ ઉપર અપીલ લેવાની તે એવી જગ્યાએ કે તેની ખબરવજી રવતંત્ર રીતે થઈ શકે, અને કુર્દની રૂબરૂ જે મુકદ્દમા હોય તેની તબવીબ આગળ ચાલી સંક્રાંતિ હરકત પડે નહીં એવા હુકમો ઉપર અપીલો લેવાની છે. જે પ્રમાણે કાસા જખ્તી વિગરેના હુકમો થાય તો તે રવતંત્ર રીતે ખબર એવા છે તેના ઉપર અપીલ ચાલે. પરંતુ મુકદ્દમો ચાલતાં છતાં તેના પ્રોસીજર વિશે જે હુકમો (Interlocutory) થાય તે સંબંધે ઉપર અપીલ લેવાનો હેતુ નથી. મુકદ્દમાના ચાલુ કામમાં દસ્તાવેજી પુરાવ અગર સાક્ષી લેવાનું મંજૂર કર્યું, રવાલ લેવાના મંજૂર કર્યા, મુદત આપવાને મંજૂર કર્યું, એવા જે હુકમો થાય તે મુકદ્દમા ચલાવવા ખાખત પ્રોસીજર વિશે છે, એવા હુકમો ઉપર અપીલ ન લેતાં હુકમનામાં ઉપર જ્યારે અપીલ થાય ત્યારે તે વખતે તકરાર ખતાવવાની છે, એમ ન થાય તે મુકદ્દમો ચાલતાં જ જે હુકમ વખતે વખત થાય તે દરમિયાન ઉપર અપીલ લેવામાં આવે તો, તે દરમિયાન અપીલનો નિકાલ થાય ત્યાં સુધી મુજબ કામ રાખી મુકવું પડે, અને એવું થાય તો કામનો નિકાલ કદી પાણી આવે નહીં.

ખરસેદજી રસ્તમજી.

ચીફ જસ્ટીસ.

વ. કો. સર. નંબર. ૧. સન ૧૮૭૯-૮૦.

ખીવાનો દારૂ પરવાનગી શિવાય નહીં વેચવા વિગરે સંબંધી ખાનખાહાદુર માહાસાની હાથ સરખાસાહુખ તરફથી જાહેરનામું તા. ૧૧-૭-૭૬ નું થયેલું છે, તે જાહેર નામાની અંદર કલમ-૧ માં ખતાવેલા પ્રતિબંધ તોડી કાઢી ચાલશે તો, તેને કલમ. ૨

માં રૂ. ૫૦૦) પાંચસો સુધી દંડ કરવાનું કરાવેલું છે, પણ તે દંડ ગુન્હેગાર નહીં ભરે તો કુબી રીતે વસુલ કરી લેવો તથા દંડ બદલ ગુન્હેગારને કેવા પ્રકારની કેટલી સુદત સુધીની કુદ આપવી તે બદલનો ખુલાસો બહુરનામાં નહીં હોવાથી ધનસાક્ષીના કામ માં હરકતો આવી પડે છે, માટે ખાનખાહાદુર માહાજાની હાય સરસુખાસાહેબ તરફ લખતાં આ કોર્ટથી આ વિશે સરક્યુલર થવાની ઠરે છે એવું માલમ થયાથી પ્રતિજ્ઞા નિયમે ઉપર નજર રાખી કરાવવામાં આવે છે કે, રૂ. ૫૦૦) પાંચસો સુધી ને દંડ લેવા નું કરાવેલું છે તે નહીં આપે તો, ઇંજ્યન ન્પનલકાડની કલમ ૬૭ ની વારણ કેદની સીબન આપવી, એટલે જો દંડના રૂપીયા પચાસ ઉપરાંત ન હોય ના તે બદલ કેદની સીબન એ મહિના કરતાં વધારે નહીં આપવી. અને જો દંડના રૂપીયા એકસો કરતા વધારે ન હોય તો, કેદની સીબન ચાર મહિના કરતા વધાર નહીં આપવી, અને તે રૂપાયા કરતા હરકાંઈ રકમ ટોની ચતા ખાનખાહાદુર માહાજાની હાય સરસુખાસાહેબના તાં ૧૧ માં જુલાઈ સન ૧૮૭૬ ના બહુરનામાં રૂ. ૫૦૦) પાંચસો પાવલી છે, ત્યાં માં સુધી કરવા માં આવે તો, તે બદલ છ માસ કરતાં વધારે કેદની સીબન આપવી નહીં, અને એ કુદ આસાન આપવી, સખત મનુરીની આપવી નહીં, અને ખાન ખાહાદુર દંડ મીલકનથી વસુલ કરવામાં આવે છે તે મુદ્દાએ એ દંડ પણ વસુલ કરવો. તાં ૧૭-૮-૭૬.

ખરસેદજી રૂરતમજી.

મીફ્તરદીસ.

વ. કો. ફો. સર. નંબર. ૫. સન ૧૮૭૬-૮૦.

વરીષ્ટ અદાલત તાં ૧૧ માં માર્ચ સન ૧૮૮૦.

આ કોર્ટના બહુરવામાં આવ્યું છે કે પ્રાઈમારેસી કેસ માફલી પરહદમાંથી મં- બાવેલા આશીપીઓના તપાસ જ્યારે જો માળખેટ પાસે પ્રાઈમારેસી કેસની આફશી આથી હોય તે માળખેટ આગળ ચાલે છે, ત્યારે કેટલાએક માળખેટો સાક્ષીદારોની જુ- ખાની નવેસરથી નહીં લેતાં પ્રથમની જુખાની એટલે પ્રાઈમારેસી કેસમાં થએલી જુ- ખાની નીચે સાક્ષીદારોને બનરતી પુછી લે છે, આ વહિવટ ખરાબર નથી. પ્રાઈમારેસી કેસમાં જો જુખાની થાય છે તે આશીપીઓની ગેરફાવરીમાં લેવાય છે, તેથી કાપદાત્ર- માણે તે આશીપી વિરુદ્ધ આજ નથી, માટે આશીપીત હાવર થએ ને આફશી શરૂ થાય ત્યારે નવેસરથી સાક્ષીદારોની જુખાની લેવાનો વહિવટ રાખવો.

ખરસેદજી રૂરતમજી.

અમરતરાય. સી.

મીફ્તરદીસ.

વ. કો. ફો. સર. નંબર. ૬.

વરીષ્ટ અદાલત તાં ૧૭ માં માર્ચ સન ૧૮૮૦.

નવીન નિયમના આખ પ ની કલમ ૧૩ માં ખ્યાન કરેલી ફરીયાદો કેટલાએક

અધિકારીઓ સાદા કાગળ ઉપર લે છે એવું જાણવામાં આવ્યું છે, માટે આ ઉપરથી ઠરાવવામાં આવે છે કે ખીજે હુકમ થતાં સુધી એવી ફરીયાદો આઠ આનાના છાપના કાગળ ઉપર સેવાનો સર્વ કોર્ટ વહિવટ રાખવો. તારીખ સદર.

ખરોદેજી રૂસ્તમજી.

અમરતરાપ. રી.

ચીફ જસ્ટીસ.

વ. કો. ફો. સર. નંબર. ૧૧ સન ૧૮૭૯-૮૦.

જે વાતપરથી એકાદ અપ્રાધેનું અગર ગેરવર્તણૂકીનું ઠંકાણું લાગશે એવી વાત કબુત કરવાની જરૂર પડવા માટે અગર કાઈ માલ અગર અકાદ કીમતી દસ્તાવેજ પરત આપવા માટે અગર શિવાય કારણ માટે કોઈ માણસને અગર તેના અગત્યના કોઈ માણસ જાનતાને પેનાની ખુશીથી કુખામ કરેથી તે ગુન્હો માનેથી શિક્ષા કરવી (કં'વા નહીં એ વિશે આ રાજ્યના કાયદામાં કાંઈ ખુલાસો નહીં હોવાથી એક કામ આ કોર્ટ તરફ આવ્યું હતું. તે ઉપરથી એવું કૃત્ય કરેથી, તે ગુન્હો માને સીન થવી જરૂર છે એવું જાણી આવ્યા ઉપરથી ઠરાવવામાં આવ્યું છે જે એવું કૃત્ય કોર્ટએ કરેથી, ગુન્હો માનેથી તે બદલ સીન આપવી, તે પંનલકોડ (સન ૧૮૬૦ ના આક્ટ ૪૫ મા)ની કલમ ૩૩૦ ઉપર નજર રાખી આપતાં જવી, એટલે કલમ ૩૩૦ માં ફરમાવેલું કૃત્ય આ રાજ્યમાં ગુન્હો છે એમ સમજી ઉપર દરસાવ્યા પ્રમાણે સીન કરવી, એવા પ્રસંગે કલમ ૩૩૦ પ્રમાણે ફેદની સીન અવગત આપવી જોઈએ, હંડ કરવો ન કરવો કોર્ટની મરજી ઉપર છે, પરંતુ આ રાજ્યના નિયમ ૩ કલમ ૫૪ માં ફરમાવેલી ફેદની સીન કરતાં જોઈ ફેદની સીન આપવાની જરૂર લાગશે તો, આશીર્વાદ ખખર આપી કામ વરીષ્ટ કોર્ટ તરફ મોકલવું. તાં ૨૭ મી માહુ એ સન ૧૮૮૦.

ખરોદેજી રૂસ્તમજી.

અમરતરાપ. રી.

ચીફ જસ્ટીસ.

વ. કો- સર. નંબર. ૧૨. સન ૧૮૭૯-૮૦.

દિવાની અને ફોજદારી શાખાનું ઉત્પન્ન અને ખરેખરના આંકડા તીર્જરીમાંના આંકડાનો મેળ લેઈ નાણાવાર નમુના હુકમ પ્રમાણે પત્રકો મોકલવા વિશે ગઈ સાલ સેપ્ટેમ્બર નંબર. ૧૬ તાં ૧૨ મી જુલાઈ સન ૧૮૭૯ નો થઈ તે સાથે નમુના ૨ મોકલવા હતા, તો તે નમુના પ્રમાણે પત્રકો. સર્વ દિવાનો અને ફોજદારી કોર્ટોએ આ સાલ આખરનાં મોકલી, પછી ખીજે હુકમ થતાં સુધી દર વર્ષે આખરે પત્રકો મોકલતાં જવાં.

માજસ્ટ્રેટ વિગર અધિકારી તરફથી એક આંકડી નંબર. ૨ નાં માસીક પત્રકો અને ત્રીમાસી નંબર. ૩ નાં પત્રકો આવ્યાં હતાં, તે જોતાં હંડનું નક્કી ઉત્પન્ન બજાખર સમજાતું નથી, એટલે કોર્ટે હંડ વસુલ આવશે, અને સદરહુ વસુલ આવેલાં હંડમાંથી કેટલી રકમ પાછી આપી, તેમજ નુકશાની શું આપી, અને ખામી નક્કી ઉત્પન્ન શું

રહ્યું, એ બદલના આંકડાનો મેળે દર ત્રીમાહીના પત્રકમાંના આસન ૧૭ માં આંકડા સાથે મેળ બાલવો ફાવતો નથી, તેનો પણ તપાસ માળખેટ વિગરેએ કરી વર્ષના આખરે ફરક ન પડે એવું કરવું, અને તીજોરીના મેળનાં પત્રકો આવશે તેમાં એ વિશે કાંઈ ફરક હોવા ચુક હશે તો તે બદલ લખવું, એટલે તે પ્રમાણે પત્રકમાં ફરસ્ત કરવામાં આવશે, તા. ૧ શી જુલાઈ સન ૧૮૮૦.

જનારધન સખારામ, ગાડગીલ.

જાજના વરીષ્ટકાર્ટ.

વ. કો. સર. નંબર. ૧૩.

પાલી આજમ પેટલાદ માહાલના મુનસેફ, માળખેટ વર્ગ ૩ એમના તરફ.

વરીષ્ટ કાર્ટના અધિકારી તરફથી જખાઈ જાવાની કે,

કોનદારી કાર્ટમાં હં. બદલ રજીસ્ટર રાખવા વિશે નમુના નંબર. ૪ તા. ૨૩ મી અગષ્ટ સન ૧૮૭૭ ના રોજ આપના તરફ મોકલ્યો હતો, સદરહુ નમુનામાં ફેરફાર કરવાનું નજરમાં આપ્યાથી તે પ્રમાણે ફેરફાર કરી આ સાબત નમુનો મોકલ્યો છે, તેને પ્રમાણે આવતી સાલથી નંબર ૪ નું રજીસ્ટર રાખવું. તા. ૬ શી જુલાઈ સન ૧૮૮૦.

જનારધન સખારામ, ગાડગીલ.

જાજના વરીષ્ટકાર્ટ.

૧	અનુક્રમ નંબર.
૨	મુકરદમો, નંબર, અને સોલ.
૩	દંડ યાદીના સંખ્યાનું નામ, આપનું નામ, અટક સહ અને રહેવાનું ઠેકાણું, ગામ, તાલુકો પ્રાંત સહ.
૪	ગુન્હાનો પ્રકાર.
૫	શિક્ષા.
૬	શિક્ષા આપ્યાની તારીખ, મહીનો, સન.
૭	અપીલ કોર્ટના ઠરાવથી યાદીના ફેરફાર અને તેની તારીખ, મહીનો, સન.
૮	વરીષ્ટ કોર્ટના ઠરાવથી યાદીના ફેરફાર અને તારીખ, મહીનો, સન.
૯	અકબર ફેરફારના આખર, કેવી નરફ કેટલી રકમ લેણી નક્કી હતી, તેની રકમ.
૧૦	માહે અગષ્ટ.
૧૧	માહે સપ્ટેમ્બર.
૧૨	માહે ઓક્ટોબર.
૧૩	માહે નવેમ્બર.
૧૪	માહે ડીસેમ્બર.
૧૫	માહે જાન્યુઆરી.
૧૬	માહે ફેબ્રુઆરી.
૧૭	માહે માર્ચ.
૧૮	માહે એપ્રિલ.
૧૯	માહે મે.
૨૦	માહે જુન.
૨૧	માહે જુલાઈ.
૨૨	એકબર વસુલ આકાર રૂપીયા.
૨૩	દંડ વસુલ થયેલી ખાત્રી.
૨૪	વસુલ દંડ પછી નુકશાની અથવા વળતર બદલ રકમ આપી તે.
૨૫	સંજ્ઞા.

દંડ ન વસુલ આગળ બદલ.

રહેણાં તે સંખ્યા બદલ અને સરકાર તારીખી દંડ થયો, અને વસુલ કરવામાં આવ્યો તે બદલ વિગતે.

તાલુકો પ્રાંત ની મહાલકો કોર્ટમાં તારીખ ૧ માહે અગષ્ટ સન ૧૮૮૦ સુધી દંડ વસુલ થયો

ગરબ મહાસતરેલ કોર્ટમાં રાખવાનું રહસર યુદ્ધ નંબર ૪

સરકયુલર નંબર. ૧૪.

વરીય અદાલત તા. ૨૪ મી માહે જુલાઈ સન ૧૮૮૦.

કાઈ સખસ નિર્વાશિ મઝી જમ, અને તેનું લેહેણું કાઈ બીજા સખસ પાસે અ-
સ્નાં તે માગ્યા છતાં ન બરે તો શી રીતે કરવું, એ વિશે નક્કી નિયમ પ્રસિદ્ધ થયેલો
નથી, તેથી ફરાવવામાં આવે છે કે એવા મરનાર સખસનું લેહેણું જો મખસ પાસે છે.
તેને માજીસ્ટ્રેટ લેખી નોટીસ કરી ખખર આપવી કે, તે લેહેણું અચુક મુદતની અંદર
ભરી જવું. અગર તે ન ભરવાને ચોખ્ય કારણ હોય તે લખી જાણાવવું; સદરહુ નોટીસ
આપ્યા છતાં તે લેહેણું ન ભરી જમ, અગર ન ભરવાના ચોખ્ય કારણ જાનાવવામાં
નહી આવે તો, માજીસ્ટ્રેટ સદરહુ ખાખત માટે દિવાની રાખી ફરીયાદ માંગેથી તરો
શાખીત થશે કે નહી તેનો વિચાર કરી હાથે શાખીત જમ જવું જમણું તો તેમણે પોતાના
હાથની રૂઈએ સરકાર તરફથી દિવાની કામમાં ફરીયાદ માંગી, અને તે માં અજાવવા
માજીસ્ટ્રેટ પંડને જરૂર જવાની નક્કી પોતાના નાખાના હરહાલે સરકારી નોકરને મોકલવો.

એવી ફરીયાદ માંગવાને ખરમ જાણશે તે નિર્વાશ નાખવાની જો રીતકત સરકાર
ના નકમાં આવી હોય તેમથી કરવું, અગર જો તેની મીલકત ન હોય તો, કામની
રીતકત સાથે સુખાસાહેબની મારફત પંડનેમાં જખવું, એટલે એ ખાખત શી રીતે કરવું
તેનો ચોખ્ય વિચાર થશે.

નિર્વાશિ મરનાર પાસે કાઈ મખસનું લેહેણું હોય, અને જો માજીસ્ટ્રેટના નાખામાં
તે મરનારની મીલકત હોય, તે માજીસ્ટ્રેટને જાહેર કરે તો લેહેણું જાખવી છે એવી મા-
જીસ્ટ્રેટની ખાત્રી થાય, અને માજીસ્ટ્રેટના તાખામાં મરનારની મીલકત આવી હોય તે-
માંથી સદરહુ લેહેણું આપી સકાય એવું હોય, અથવા તેટલીજ મીલકત સેવા લેણદાર
કમુલ હોય, અને બીજા કાઈના હક્ક તે મીલકત ઉપર ન હોય તો તે માજીસ્ટ્રેટ તે
ખાખત સુખાસાહેબ તરફ લખી તેમની મંજૂરીથી મરનારની મેલકતમાં મરનારનું
દેવુ આપવું, જોણદારનું લેહેણું ખરે અને કાયદાસર છે એવી ખાના માજીસ્ટ્રેટની ન
થાય તો, જોણદારને દિવાનીમાં ફરીયાદ કરી હાથે પાંડેમવા ફરમાવવું.

ખરસેકલ રૂસ્તમજી.

મીફજરહીસ.

સરકયુલર નંબર. ૧૫.

વરીય અદાલત તા. ૨૪ મી માહે જુલાઈ સન ૧૮૮૦.

આ કોર્ટે તરફ કેટલાક જખાણ આપ્યા છે. તે ઉપરથી માલુમ પડે છે કે બીજા
તથા ત્રીજા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટ પોતાના અધિકાર ઉપરાંત સીબ થવી જોઈએ, તેવાં
કામે ચોકશી કરવા પછી પ્રાંતના સુખાસાહેબ તરફ મોકલે છે, અને પછી સુખાસા-
હેબ તે વિખાજના પેટુલા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટ તરફ મોકલે છે એવું કરવાથી વિનાકારણ
દેર થાય છે, અને વખતપર આશીરોને અપડામણ થાય છે તેથી લખવાનું કે,

પેટેલા તથા ખીલ વર્ગના માળખેટના અધિકારના કામમાં તે માળખેટની ન-
તરમાં એમ આવે કે, તેમને જે શિક્ષા આપવાનો અધિકાર છે તેટલા કરતાં વધારે
સીલ તે કામના તોહુમતદારને આપવી જરૂર છે. તેવે પ્રસંગે પેટેલા તથા ખીલ વર્ગના
માળખેટએ વધારે સીલ થવા માટે તે ચુકરદમાના કાગળ તથા આશીષીતોને પોતાના
વિભાગના પેટેલા વર્ગના માળખેટ તરફ પરભારયા મોકલવા સુખાસાધુખની તરફ મોક-
લવાની જરૂર નથી. તે પેટેલા વર્ગના માળખેટ હિંદુસ્થાનના ફોલદારી કામ ચલાવ-
વાની રીતોના કાયદાની કલમ. ૪૬ નું ધોરણ રાખી તે ચુકરદમા ફેંસલ કરવા.

કેટલાએક ખીલ વર્ગના માળખેટને સેશન કમીટ કરવાનો અધિકાર મળેલો છે
તેઓને જુનારે જે પોતાના અધિકાર અંદરનાં પોતાના અખ્તીયાર કરતાં જલ્દી શિક્ષા
કરવા લાયકનાં પણ પેટેલા વર્ગના માળખેટ સીલ આપી શકે તેવાં કામો તેઓ સેશન
કમીટ કરે છે. આમ થવાથી સેશન કોર્ટમાં કામ ચલાવવાની વધી પડે છે, માટે લખવાનું કે,
કમીટી'ગ માળખેટએ આપ'દે તે પ્રમાણે નહીં કરતાં જ ને પ્રસંગે તેમની નતરમાં
એમ આવે કે, તે આશીષોને પેટેલા વર્ગના માળખેટ પોતાના અખ્તીયાર સુધીની
સીલ આપશે તો ઈનસાફનો હુકુ પાર પડશે, તેવે પ્રસંગે ઉપર લખેલા ફોલદારી કામ
ચલાવવાની રીતોના કાયદાની કલમ. ૪૬ પ્રમાણે માળખેટ તરફ વધારે સીલ થવા માટે
તેને મોકલવો. તેમજ કેટલાએક પેટેલા વર્ગના માળખેટ ને કામો પોતાના અ-
ખ્તીયારથી ચુકાવી શકે તેવા કામો વિશેષ કારણ શિવાય સેશન કમીટ કરે છે, તે પણ
રિવાજ દુરસ્ત નથી. માટે આપ'દે તેમ વિશેષ કારણ શિવાય નહીં કરવું, અને જે વિ-
શેષ કારણ હોય તે પોતાના કમીટ કરવાના કરાવમાં દરશાવવું.

અરસેકલ ફક્તમલ.

મીફલસ્ટીસ.

નંબર.

સન ૧૮૭૮-૭૯.

સરકયુલર.

શ્રીમંત ગાયકવાડ સરકારના સંસ્થાનમાંના દવાખાનાના (હસ્પીતાલ અને ડીસ્પેન્સ-
રી) કામદાર તથા તેઓના આસીસ્ટન્ટએ લાશની તપાસ કેવી રીતે કરવી તે લાશની
ખાખતમાં કોર્ટમાં સાક્ષી કેવી રીતે પૂરવી, અને યત્નકરણ કરનારા અધિકારી (કેમીકલ
એનેલાઈઝર) તરફ તપાસ થવાને લાશના જુદા જુદા અવયવો કેવી રીતે મોકલવા,
વિગરે ખાખતોની માહિતી થવાને આ સરકયુલર સાથેની ચોપડી પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવે છે.

૨. દવાખાનાના કામદાર તથા તેઓના આસીસ્ટન્ટએ આ ચોપડીના ડ્ર, ક, લ,
અને ગ, ભાગો તરફ વિશેષે કરીને ધ્યાન આપવું, અને તેમાં કહેલી અગત્યની
ખાખતો ધ્યાનમાં રાખવી.

ભાગ (અ).

૩. તપાસને વખતે આવેલી દરેક લાશ વિશે આ ભાગની નવે કલમોની સર્વે

ખાખતોની નોંધ હમેશ રાખવી, અને આ નોંધની સાથે જ પોલીસ કામદારોએ માત્રના તથા બપોળના કસ્ટોડિયન કામ હોય તેને અનુસરીને વિશેષ હકિકત ખાખતની સર્વે વાતો પાછી લખવી, તેમજ ઇન્ટર યએલા અથવા વિંકાર પામેલા શરીરના ભાગો રાખી યુક્ટીને પટકરણ કરનારા અધિકારી તરફ તપાસ થવો સાફ એકલવામાં આવ્યા છે કે નહીં, તે પછી તે નોંધમાં દાખલ કરવું.

ભાગ (ક).

૪. જો માણસની લાશની તપાસ કરવામાં આવી હોય, અથવા જોને આસપડ કરવામાં આવ્યું હોય, તેણે કુઈ જનતનું ઝેર ખાધું છે અથવા તેને કુઈ જનતનું ઝેર દેવામાં આવ્યું છે, તે દવાખાનાના કામદારો તથા તેઓના આસીરદારો આ ભાગ ઉપરથી નહીં કરી શકશે, ઝેર ખાધેલા અથવા ઝેર લેધેલા માણસને ડાક્ટર તરફ જીવતો આણે હોય અથવા તે જીવતો છતાં તેને ઘેર ડાક્ટરને તેના હાલત કરવા આલાખ્યા હોય તો, તેણે તેના સર્વે આન્દો ધ્યાનમાં આણી લખી લેવો, આ ચિન્હોની નોંધ રાખી હોય તો તે સાક્ષિ પુરતા વખતે ઘણી ઉપચોગી થઈ પડશે. એજ માણસની લાશની તપાસ કહી હોય તો તેની લાશની તપાસના રીપોર્ટમાં મરતા પહેલાંની જ નોંધ કરેલી હોય તે તેમાં દાખલ કરવી.

ભાગ (લ).

૫. આ ભાગ વિશે વધારે કહેવાની જરૂર નથી, કારણ કે જો માણસની લાશની તપાસ કરવામાં આવી હોય અથવા તે જીવતા છતાં આપડ કરવામાં આવ્યું હોય તો, તેના કામમાં સાક્ષિ પુરતા જ પ્રશ્ન સાધારણ રીતે પુછવામાં આવે છે તે આ ભાગમાં લખ્યા છે. ડાક્ટર લોકાએ એવે પ્રસંગે તપાસ કવી રીતે કરવી તે આ પ્રશ્નના સ્વરૂપ ઉપરથી માલમ પડશે.

૬. જરૂર, તેમાંના પદાર્થો, અને ખીન અવયવો પુષ્કળ કરનારા અધિકારી તરફ કવી રીતે એકલવા એ વિશે આ ભાગ ઉપરથી માહિતી થશે, પ્રયક્ષરણ કરનારા અધિકારી તરફ તપાસ થવાને એકલવાના પદાર્થો સાથે આ ભાગમાં કહ્યા મુજબ સર્વે વાતો (ગ) નમુના પ્રમાણે લખી એક પરત સાથે એકલવી.

એલ. એમ.

આક્ટીંગ ઓફ મેડીકલ આફીસર
સંસ્થાન વડોદરા.

ભાગ (ઝ.)

તપાસને સાફ આવેલી લાશ વિશેના રીપોર્ટમાં દાખલ કરવાની ખાખતો.

રેકાર્ડ.

તારીખ

માસ

૧૮

૧ પેરેલી લખવાની ખાખતો.

૧ નામ તથા ખાખતું નામ. પુરૂષ કે સ્ત્રી ૨ લાશ કેમાંદાથી આવેલી.

અને ઉમર, જાત.

૩ તપાસ કરવાની તારીખ તથા વખત.

૨. ખાહારનો દેખાવ.

શરીરની સ્થિતિ, મનઃશુભ, કુખલું, કા- ૪. જખમ દેખાતો હોય તો જગા, આકાર, ચેલું ઈત્યાદિ. જનત.

માથાથી પણ સુખીની ઊંચાઈ, ભરીને ૫. હુંદાપહું, જગા, આકાર, જનત, આશરે ને નિશાનીઓ ઉપરથી તે ઓળખાઈ તારીખ.

આથે તે નિશાનીઓ, શરીરની સ્થિતિ ૬. ગરદન ઉપરના ખંજનની નિશાની, સાથે દેખાવ, તલ, સાઈ ઈત્યાદિ. કાપે ખાંધ્યાની નિશાની દેખાય તો તે.

૩. અંદરનો દેખાવ.

ગાપરી અને કરોડની રજીયું કરોડની ર- ૩. ત્વચા.

જીભમાં કાંઈ વિકાર ન હોય તો તેની ત- ૪. મગજ, તેના ઉપરનો કાપેલો ભાગ વે-

પાસ કરવી નહીં) માથાના આંખીમાંનું ટ્રીકલસ (મગજમાંના પોલાણો).

જખમ, આંધી ઈત્યાદિ.

૫. કરોડ.

તોલકામાં સારો.

૪. છાતી (પિંજર.)

૧. ભીતો, પાંસળી, કુઓ.

૫. નરડી, સ્વાસનળી, સ્વાસનળીની શાખા.

૨. છાતીને ઢાંકનારી જમણી તથા ડાબી ૬. રક્તાશય વરણ.

તરફની ત્વચા.

૭. રૂદય.

૩. જમણું ફેફસું.

૮. મોઢી વાહિનિઓ.

૪. ડાબું ફેફસું.

(સર્વે અવયવોની સ્થિતિ જોતાં કાંઈ પણ ઈન અથવા રોગ માલુમ પડે નહીં તો “નીરોગી” એમ લખવું.)

૫. પેટ વગર.

૧. ભીતો.

૭. કાળજી.

૨. પેટના દ્વારને ઢાંકનારી સિરસ નામની ત્વચા

૮. ખરોળ.

૩. મોઢું, ઘાંઘી, ખોરાક જવાની નળી.

૯. મુત્રપિંડ.

૪. જઠર અને તેમાંના પદાર્થ.

૧૦. મુત્રાશય.

૫. ન્હાનાં આંતરડાં, અને તેમાંના પદાર્થ

૧૧. પુરૂષની ઇંદ્રિય.

૬. મોટાં આંતરડાં, અને તેમાંના પદાર્થ.

૬. સ્ત્રીની જોડેન્દ્રિય.

૧. ખાહારની ઇંદ્રિય.

૩. ગર્ભાશય.

અ. સ્થિતિ.

અ. દેખાવ.

બ. હે જેન (દસ ખર વર્ષની ઉંમરવા-

બ. રૂદ.

ળી એકરીની ઇંદ્રિયાં હોનારો

ક. ઈન.

પડેલો છે કે નથી.

૪. અંડાશયથી તે ગર્ભાશય સુધી જવાની

૨. ચાની (ઈદ્રિય.)

નળી.

અ. દેખાવ.

૧. અંગ્રાસપ.

લ. કદ.

અ. દેખાવ.

ક. ઈલ.

લ. કદ.

૭. સ્નાયુ, હાડકાં, તથા સંધાઓ.

૧. રોગ અથવા વ્યંગતા.

૩. હાડકાં ભાગ્યા હોય તે.

૨. ઈલ.

૪. હાડકાનું ઉતરી જવું.

૮. રોગનું અથવા ઈલનું વધારે વિગતવાર વર્ણન.

(બની શકે તે ઈલ થએલો અથવા વિકારી ભાગ મલાઈમાં રાખી મુકવો)

૯. સિવીલ સરજન (યુગ્મ પ્રકાર)નો અભિપ્રાય.

અ. મરણનું કારણ.

મરણનું કારણ ફાળાઈને એ તેના સખાઓ.

વિશેષ હુકિત.

૧. ઝેરની ખાખતમાં.

૧. ઝેર ખાખાથી અથવા દેવાથી થએલાં વિકારી ચિન્હો.

૨. ઝેરની જાત તથા ધર્મ.

૩. ઝેરની ખાખતમાં હમેશા ન હોનારાં એવાં લાશનો તપાસમાં ખાલમ પડેલાં ચિન્હો.

૪. પ્રયત્નરહીત કરનારા અધિકારી તરફ મોકમેલી ચીજોની યાદી.

૫. ચીજો ધાસી મોકમેલા વાંસણનો જાત તથા તેના ઉપર કૌંસી મોહોરના અક્ષરોની વિગત.

૨. જખમ (વ્યથા.)

૧. વ્યથાનો પ્રકાર. વિગત.

૪. જખમમાં કાંઈ અલાયદ પદાર્થ.

૨. મરતાં પેટુલાં કે પછી વ્યથા કરવામાં આવેલી.

૫. શરીરમાં રોગ હોય તે.

આવી

૬. મોતનું કારણ.

૩. કેવી રીતે વ્યથા કરવામાં આવી.

૭ ગળે દોરી બાંધી સ્વાસ રૂધિરે મારી નાંખવું.

૧. જુલમ થયાનાં બાજી લક્ષણો.

૫. કાંઈ ચીજથી આ નિશાણી થઈ હોવી

૨. દોરી અથવા ગરદનની આશપાશ હો

જોઈએ.

નારી ખીજી ચીજ.

૬. તે દેરડું શરીરનો આખો ભાર ખમી

૩. બરદન ઉપરની નિશાણીઓ.

રહ્યું હશે?

૪ મરતાં પેટુલાં કે પછી કરવામાં આવી તે

૭. એ કામ (ફાંસી ખાવી) એણે જાતે

કર્યું હશે?

૪. પાણીમાં કુંખી મરવું.

૧. જીલમ થવાનાં ખાલ ચિન્હો. ૩. મ્હોણું, નાક અને કાનમાં કાંઈ અલાપધી ગીળ.
૨. હાથમાં કાંઈ અલાપધો પદાર્થ. ૪. જઠરમાં પાણી.

૫. બળાત્કાર સંભોગ વિગરે.

૧. બળાત્કાર સંભોગ થયા પછીના દી- ઓરાચો હતો કે નહી.
વસંતી સંખ્યા. ૬. ફરીયાદ કરનારીની તાકતનો અંદાજ.
૨. ફરીયાદ કરનારીની ઉમર. ૭. ગરમીનો રોગ હોય તો તેનાં ચિન્હો.
૩. જવાનીમાં આવી છે કે નહી. અ જીના શરીર ઉપર.
૪. ઈજા. ૮. ફરીયાદી તથા આશીર્વાદ પ્રથવાળાં કપડાં.
અ. ઈંદ્રિ ઉપર. અ સુક્ષ્મ દર્શક પાંચ વડે અને ખાજી
વ. શરીર ઉપર. રીતે કુરેલી તપાસ.
૫. હૈમેન (ઈંદ્રિયમાં હોનારો પડેલો

૬. ગર્ભપાન.

૧. બળાત્કાર કર્મનાં ખાલ ચિન્હો. ૩. ગર્ભપાડે એવાં આપડ વાપર્યાનાં ચિન્હો.
૨. ઈજા. અ, ચાતીમાં.
અ, જનનેન્દ્રિય. વ, જઠરમાં.
વ, ગર્ભાશયને. ૪. ગર્ભાશયની સ્થિતી.
૫. કેટલા દાહાડાનો ગર્ભ તથા તે ગર્ભનું કદ.

૭. બાળહત્યા.

૧. બાળકની ઉમર. વ, મરતાં પેટલાં કે પછી કરવામાં આવી.
અ, ગર્ભાશયમાંની અથવા, ક, અચાનક અથવા જીજી જોઈને.
વ, ગર્ભાશયની બાહારની. ૭. રોગી દેખાવો.
૨. ફેફસાંની સ્થિતી. ૮. મોતનું કારણ.
૩. રૂદયની સ્થિતી. ૯. બાળકની કેહેવાલી માના તરત જ-
૪. નાળ. હયાનાં લક્ષણો.
૫. જીવતું જન્મ્યાંનાં લક્ષણો. ૧૦. જન્મ્યાનો લગભગ વયત.
૬. ઈજા. અ. વિગત.

ભાગ. (ક.)

કેટલાંએક મુખ્ય મુખ્ય જોરો ખાવામાં આવ્યાથી થનારાં લક્ષણો.

હૈમેશનાં લક્ષણો.

ઝેરનું નામ.

- સોમલ. } ઉલટી, જઠરમાં બળતરો, ઘણી તરશ, ઝાડો, કાઈ કાઈ વખતે ચા-
સંખ્યા. } મડી થંડી થાય છે, હાથ પગ ઝંઝાય છે, અને જીવ આવે છે.
હડતાલ, મનસીલ.

- અરીજી. } જીંધ, આંખની કીકી નહીં થાય છે, તદ્દન ખેલાની, પરશીવો છુટવો,
ઉલટી અવનન થાય છે.
- વછનાગ. } બેશુદ્ધીમાં તથા ગળામાં રવરવ થવું, પછી અવયવ અમઝમવા મોઢામાં શીજી,
જીંધ; કોઈ કોઈ વખત આંકડી, લવારો અથવા અંગળુમાં પડી જાય છે.
- ધતુરો. | જીંધ, કીકી મોટી થાય છે, લવારો; બેશુદ્ધિ, કવચિત ઉલટી.
- ઝેરકચુરો. } અવયવો આંચકા ખાઈ જોરથી ગોટલા મટે છે, ઘણીવાર નાડામાં ખી-
ડાઈ જાય છે, થોડીવાર ગોટલા મઠતા ખંધ પડે છે. ફરીથી કારણ વ-
ગર શરૂ થાય છે. આખા શરીરમાં ગોટલા મટે છે.

લક્ષણો થવા માંડતાં પહેલાં થોડામાં ઘોરો વખત, પાંચ મીનીટ મરતાં પહેલાં થોડા
માં થોડો વખત એક કલાક.

(અગર જે કોઈ માણસના ખાવામાં ઝેરી સીજ આવે, તેવપણુ હંમેશાં ધનારાં
ખધાં લક્ષણો કોઈ કોઈ વખત થતાં પાણુ નથી. આ વાન દ્યાનમાં રાખવી)

- સામલ. } આ ઝેર ખાવામાં આવ્યાથી વિહારના લક્ષણો થવા માંડવાના સાધારણ
કાળ ૦ થી ૧ કલાક છે.
આ ઝેર ખાવામાં આવ્યા. મરણનો સામાન્ય વખત ૬ થી તે ૧૨ કલાક છે.
- અરીજી. } આ ઝેર ખાધા પછી લક્ષણો થવા માંડવાના સામાન્ય કાળ ૦ થી તે ૧
કલાક છે.
આ ઝેર ખાધા પછી મરવાનો સામાન્ય કાળ ૬ થી ૧૨ કલાક છે.
- વછનાગ. } લક્ષણો થવા માંડવાનો સામાન્ય કાળ ૧૫ મીનીટ છે, મરણનો સામાન્ય
કાળ ૧ થી તે ૮ કલાક છે.
- ધતુરો. } લક્ષણો થવા માંડવાનો સામાન્ય કાળ ૫ થી તે ૧૦ મીનીટ છે, મરણ
નો સામાન્ય કાળ ૬ થી ૧૨ કલાક છે.
- ઝેરકચુરો. | લક્ષણો થવા માંડવાના સામાન્ય કાળ ૧ કલાક છે, મરણનો સામાન્ય કાળ ૬
થી ૧૨ કલાક છે.

લાગ. (ચ.)

ડાકટર તથા ખીજના નાકાંન શાહેદીના કામમાં જે પ્રશ્નો પુછવામાં આવે છે તે પ્રશ્નો.

૧. કલમ.

(ઝેર દીધાનો શક હોય તો લાશની તપાસ થયા પછી શાહેદીના કામમાં ડાકટર સો-
ફાને પુછવામાં આવતા પ્રશ્નો.

૧. મોત્તરે રહેનારા મરનારની લાશ તમે તપાસી, તપાસી હોય તો
તમારા જોવામાં શું આવ્યું હતું?

૨. મોતનું કારણ શું હોયું જોઈએ? તમારા અભિપ્રાય લખાવો.

૩. જીવન કર્મના કોઈ ખાસ ચિન્હો તમારા જોવામાં આવ્યાં હતાં કે શું?
આવ્યાં હોય તો કેવી જાતનાં તે કહો.

૪. વધારે તપાસ કરતાં તમારા જોવામાં હંમેશા કરતાં કોઈ વિશેષ આવ્યું હતું?
જો આવ્યું હોય તો તે શું તે લખાવો.

૫. એ ચિન્હોનાં કારણો શાં હોવાં જોઈએ? શેઠ, જે અથવા ખીજું શું કારણ હોયું જોઈએ.

૬. અગર જો એ જરૂર હોયતો તે કુવી જનનું હોયું જોઈએ?

૭. કેઈ જનનું જે આધારમાં આવ્યું છે, એનો નિશ્ચય તમે કર્યો છે?

૮. આ જે આધારમાં આવ્યાથી હમેશાં ને ચિન્હો થાય છે તે શિવાય ખીજા કાંઈ વિકારી ચિન્હો તમારા જોવામાં આવ્યાં હતાં? હોયતો તે કયાં?

૯. આ લાશની તપાસ કરતાં ને ચિન્હો તમારા જોવામાં આવ્યાં હતાં તેનાં નવાં ચિન્હો ખીજા રાગથી મરેલા માણસની લાશની તપાસ કરતાં તમને કદી માલમ પડ્યાં હતાં?

૧૦. તે રાગથી મરેલા માણસની લાશમાંના ચિન્હોમાં તથા હાલની લાશમાંના ચિન્હોમાં શા ફરક છે?

૧૧. જીવના માણસમાં તે રાગનાં શાં લક્ષણો હોય છે.

૧૨. આ જે આધારમાં આવ્યાથી ને ચિન્હો હમેશાં જોવામાં આવે છે, તેમાંનું એકાદ હાલની જગ્યામાં એમાં હતું એમ તમને કાંઈ લાગ્યું હતું?

૧૩. તમે કહ્યો તે ચિન્હો મર્યા પછી જરૂરમાં ફરતી બનાવથી ગહી થયાં હોય, એ શા ઉપરથી?

૧૪. ગ્રાહો તથા ઉપગ્રી થવાથી જરૂરની તથા આંતરગ્રાંની રિયતી નેવી હોવી જોઈએ તેવી હતી કે - હી?

૧૫. આ જે આધારમાં આવ્યાથી હમેશાં કેવાં લક્ષણો થાય છે?

૧૬. આ જે આધાર પછી કેટલી મુદત વિકારનાં લક્ષણો થવા માંડે છે?

૧૭. આ જે આધારથી કેટલી મુદત પછી માણસ મરે છે?

૧૮. જરૂરમાંના પદાર્થો, આંતરગ્રાં એને ખીજા કાંઈ ભાગે પ્રયત્ન કરનારા અધિકારી તરફ મોકલવામાં આવ્યા હતા?

૧૯. તપાસ થઈને લાશ ઉચ્ચકી લઈ ગયા પછી તરતજ જરૂરમાંના પદાર્થો અથવા ખીજા ભાગે તમારા હેખનાં વાસાણમાં નાંખી તેનાપર મ્હોર કરવામાં આવી હતી?

૨૦. ને વાસાણમાં આ પદાર્થ ભરી ઉપર મ્હોર કરી હતી તે વાસાણ કેવું હતું તે, એને તે મ્હોરમાં કયા અક્ષરો હતા તે લખાવો.

૨૧. પ્રયત્ન કરનારા અધિકારી તરફથી તમને જવાબ મળ્યો હતો? મળ્યો હોય તો હાલ ને અહિંયાં રજુ કરેલો રીપોર્ટ છે તેજ તમારા તરફ આવ્યો હતો?

૨૨. (ઉમરમાં આવેલી સ્ત્રીની બાથ હોય નો) ગર્ભાશયની કુવી રિયતી હતી?

૨. કલમ.

(જેર હાથનો શક હોયતો ડકતર શિવાય ખીજા સોકોને પુછવાના પ્રશ્નો).

૧. મેન ના રેડવાથી મરનારને તમે ઓળખતા હતા? તેમ હોયતો તેની ગઈ મંદવાડમાં તથા તેની પેટેલાં તમે તેને મળવા ગયા હતા?

૨. તેને ને સ્વમ થયો હતો તેનાં લક્ષણો શાં હતાં?

૩. આ ખીજાથી થતાં પેટેલાં તે સારા તનફુરસ્ત હતા?

૪. આ લક્ષણો તેને એકદમ ધવા માંડ્યા?

૫. ખાષા પીષા પછી કુટલી વારે આ લક્ષણો ધવા માંડ્યા?

૬. (મરી મર્યો હોયતો) લક્ષણો ધવા માંડ્યા કુટે કુટલી વારે મરી ગયો?

૭. આ લક્ષણો ધવા માંડતાં પેટેલાં તેના ખાષામાં શું આવ્યું હતું?

૮. તે પદાર્થ તેની સાથે ખીજા કોઈના ખાવામાં આવ્યો હતો?

૯. તેમાંના કોઈને આવાં લક્ષણો ધયાં હતાં?

૧૦. આ પેટેલાં તેને કદા એમ થયું હતું?

(પેટેલી કલમમાંના પ્રશ્નોના ઉત્તરમાં નીચે લખેલા ચોન્હો કુટુવામાં આવ્યા ન હોય તો તે વિષે આ લખ્યા મુજબ સ્વાલ કરી ખુલાસો કરી લેવો.)

૧૧. તેને ઉલટી પછી હતી?

૧૨. તેને ઝાડો ધર્યો હતો?

૧૩. તેના પેટમાં કુખતું હતું?

૧૪. તેને ધણી તરશ લાગતી હતી?

૧૫. તે ખેખાન થયો હતો?

૧૬. માથુ કુખે છે અથવા ચક્ર આવે છે એવું તે કહેતો હતો?

૧૭. તે પોતાના હાથ પગ હલાવી શકતો હતો?

૧૮. તેને ધણી ઊંઘ આવતી હતી?

૧૯. તે લવતો હતો?

૨૦. શરીર ઝેંચાનું હતું?

૨૧. મૂંઝા બગડ્યું છે એવું તે કહેતો હતો?

૨૨. તેને અન્ન તથા પાણીનો સ્વાદ કાંઈ ઓર લાગતો હતો?

૨૩. તોણ ધવાની દરમ્યાનમાં તેને ભાન આવતું?

૨૪. મૂંઝામાં તથા ગળામાં બળતર અને રવરવ થાય છે અથવા શરીર ખેંચેરમારી નળ છે અથવા હાથ પગ ઝેંચાય છે એવું તે કહેતો હતો? (વછનાગનો શક હોય તો આ પ્રશ્ન કરવો).

૩. કલમ.

(જખમ અથવા કાંસા વિગરે મારથી મરવાનો શક હોય તો લાશ તપાસ્યા પછી શાહેદીના કામમાં ડાકતરને પુછવાના પ્રશ્નો.)

૧. મોતને રેહુનારા મરનારની લાશની તપાસ તમે કરી છે? તેમ હોય તો તમારા જ્ઞેવામાં શું આવ્યું?

૨. તમારા ધારવા પ્રમાણે મોતનું કારણ શું હતું?

૩. માર મારવાના ખાણ ચિન્હો તે લાશ ઉપર તમારા જ્ઞેવામાં આવ્યાં છે? હોય તો તે ક્યાં હતાં તે ખરાખર રીતે કહો.

૪. આ બધા મરણના પેટેલાં છપા પછી કરવામાં આવી છે? તે તમારા અભિપ્રાય સાથે કહો.

૫. લાશ તમે અંદરથી તપાસી છે? હમેશા કરતાં વિદલણી બિન્હો તમારા જોવા માં આભ્યાં હોય તો કહો?

૬. તમારા અભિપ્રાય પ્રમાણે આ મરણનું કારણ છે તો, તે કયા પ્રત્યક્ષ કારણથી એવો ઘાતકી પરિણામ નિપજ્યો હશે?

૭. શરીરમાં કોઈ રોગનાં બિન્હો તમારા જોવામાં આભ્યાં હતાં?

૮. તેમ હોય તો તમને લાગે છે કે મરનારને આ રોગ ન હોત, તોપણ આ બ્યથાથી ઘાતકી પરિણામ નિપજત?

૯. આ રોગ હોવાને લીધે હાલ થયેલી બ્યથાથી એ બચ્યા નહીં એમ તમને લાગે છે?

૧૦. હાલની થયેલી બ્યથાએ (અથવા તેમાંની કોઈ પણ) સામાન્ય અને પ્રત્યક્ષ રીતે જીવનનાં ઘાત કરે એવી હતી?

૧૧. આ બ્યથાએ હાથે થઈ હશે પા હથીયાર વડે?

૧૨. જખમમાં કોઈ અલાયધો પદાર્થ તમારા જોવામાં આભ્યો છે?

૧૩. કેવી જાતના હથીયારથી આ જખમ થયો હશે?

૧૪. તમારા આગળ જ હથીયાર હાલ મુકલું છે તેથી આ જખમો થયા હશે? (પોલીસના કામમાંની નીશાની).

૧૫. બ્યથા થયા પછી મરનાર (એટલો) ચાલી શક્યો હશે, અથવા ચાલી શક્યો હશે?

૧૬. રસાયન પ્રયોગની રીતે અથવા ખીજી રીતે તમે તે (રજુ કરેલાં હથીયાર, કપડાં વિગર ઉપરના) ડાઘા તપાસ્યા હતા કે? (પોલીસના કામમાંની નીશાની).

૧૭. તે ડાઘા લોહીના હોવા જોઈએ એમ તમને લાગે છે?

૧૮. જખમ થયા પછી કેટલી મુદતે આ મરી ગયો હશે?

૧૯. જખમ કઈ ખાનુથી કરવામાં આભ્યો હશે? જખમ થયો તે વખતે જખમ કરનારે અને જખમી આ બે એક ખીજાની કઈ કઈ ખાનુએ હોવા જોઈએ?

૨૦. આવો જખમ કોઈ પોતાને હાથે કરી લેઈ શકે એવો કોઈ સંભવ છે? કારણ લખાવો. (બંદુકની ગોળાથી જખમ થયો હશે તો,).

૨૧. કઈ ખાસ ખાનુથી જખમ થયો હશે તે કહો?

૨૨. બંદુક આવેથી પા પાસેથી મારી તે જખમના આકાર ઉપરથી માલમ પડે છે?

૨૩. જોડ ગોળી, ગોળી, અથવા હુચો એમાંનું કોઈ જખમમાં તમારા જોવામાં આવ્યું હતું, પા પાર નીકળી ગયું હતું?

૨૪. ગોળી પેસવાનું મોટું અને નિકળવાનું મોટું આ બેમાં એક ખીજા વિશે કોઈ શક ઉપજે એવું હતું, એમ તમે ખાસો છો?

૪. કલમ.

(ખાજહત્યા સમયમાં લાશને તપાસ્યા બાદ સાહેબના કામમાં ડોક્ટર લોકાને મુછવાના પ્રશ્નો).

૧. ડિમિટ્ટ પોલીસ સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટ સાહેબ તરફથી તારીખ. માર્ચ ૧૮ ને દિવસે (જોફરીનું અથવા જોફરાનું) મુકલું જોકલવામાં આવ્યું હતું તેને તમે તપાસ્યું છે, તપાસ્યું હોય તો તમારા જોવામાં શું આવ્યું હતું?

૨. છોકરું પુરેપુરું જીવતું જન્મ્યું હતું ના અરુણ, આ તમે કહી શકો છો? તમારા અભિપ્રાયનાં કારણ કહો!

૩. તમારા ધારવા પ્રમાણે મરણનું કારણ શું હશે તે તમારા અભિપ્રાય સાથે કહો!

૪. બાળક ગર્ભમાં કેટલી સુસ્ત સુખી હશે એ તમે ખાસી શકો છો? કારણ કહો.

૫. બાળક જન્મીને કેટલો કાળ વિત્યો હશે? કારણ કહો.

૬. બાળકને જીવનમયી મારવાના અથવા બીજા વિલક્ષણ બાલ મિત્રો તમારા જીવામાં આપ્યાં હતાં? આપ્યાં હોય તો એકસ રીતે કહો.

૭. છોકરાની લાશને અંદરથી તપાસવાથી કાંઈ રાગી અગર વિલક્ષણ દેખાવ તમારા જીવામાં આપ્યો હતો, તેમ હોયતો તે એકસ રીતે કહો!

૮. છોકરાને યમ્યેલી ઈજાએ! તમારા ધારવા પ્રમાણે જનનતાં પેટેનાં ના જન્મ્યા પછી કરવામાં આવી હ? કારણ કહો.

૯. કેવી રીતે આ બધાંયો યજ્ઞ હશે તે તમે કહી શકો છો? કારણ કહો.

૧૦. આ બધાંયો અચાનક યજ્ઞ હશે કે નહીં? કારણ કહો.

૧૧. બાળકે સ્વાસ પુરી રીતે લીધો હશે ના પોડો લીધો હશે, ના બીજાકુલ લીધો નહીં હોય?

૧૨. બાળકની કેહેવાની માનુ શરીર તમે તપાસ્યું હતું? તપાસ્યું હોયતો તેણીએ તરત જ જણ્યું હશે એવું ધારણ બાંધવામાં તમારે કાંઈ આધાર છે? તેના જણ્યાના લગભગ ની તારીખ કહી શકશો? કારણ કહો.

૫. કલમ.

(ટાંગીને અથવા ગુજાઈને મરી ગયાનો શક હોયતો ડાકતર લોકોને શહેરના કામ માં પુછવાના પ્રશ્નો.)

૧. મૈત્રે ના રહેનારા મરનારની લાશ તમે તપાસી છે, તપાસી હોયતો તમારા જીવામાં શું આપ્યું છે?

૨. તમારા ધારવા પ્રમાણે મરણનું કારણ શું હોવું જોઈએ? કારણ કહો.

૩. જીવન કરવાના કાંઈ બાલ મિત્રો શરીર ઉપર તમારા જીવામાં આપ્યાં હતાં?

૪. અંદરની તપાસ કરતાં કાંઈ વિલક્ષણ તમારા જીવામાં આપ્યું હતું?

૫. તમે જ્યારે લાશ જોઈ ત્યારે ગરદન ઉપર દોરડું અથવા બીજી ચીજ જોવામાં આવી હતી?

૬. તમે જે નિશાની (અથવા નિશાનીયો) જોઈ તે એતના પેટેનાં ના પછી કરવામાં આવી હતી, એ વિશે તમે કાંઈ કહી શકો છો?

૭. કયા સાધન વડે તમે ખાસી છે કે મરનાર ડુંગચિ હશે અથવા ગુજાઈ હશે?

૮. તમે જે નીશાની જોઈ તે આ તમારા આગળ ચુકેલા દોરડાવતે યજ્ઞ હશે અથવા બીજી વસ્તુના સાધનવડે યજ્ઞ હશે? (પોલીસના કામની નીશાની).

૯. તમે ખાસી છ કે આ દોરડું તેના શરીરનો આખો બોળે ખમી શક્યું હશે?

૧૦. (ગુજાઈવાની બાબતમાં) જે ઈજાએ તમે કહો છો તે યવાને મરિ પુછળ બળાતકારની જરૂર હતી ?

૧. કલમ.

(પાણીમાં કુખી મરવાનો શક હોય તો બાથની તપાસ થયા બાદ શાહેદીના કામમાં ડાક્ટર લોકોને પુછવાના પ્રસ્નો).

૧. મૃત્યુ ના રહેનાર મરનારની બાથની તપાસ તમે કરી છે? કરી હોય તો તમારા જોવામાં શું આવ્યું છે?

૨. તમારા ખાવવા પ્રમાણે મરણનું કારણ શું હોયું જોઈએ? કારણ કહો.

૩. બળાત્કાર થયાના બાદ ચિન્હો તેના શરીર ઉપર હતાં? તેની વિગત કહો.

૪. બાથની વધારે તપાસ કરતાં કાંઈ વિશેષ તમારા જોવામાં આવ્યું હોય તો તે વિગતવાર કહો?

૫. તેના વાળમાં, મુઠીમાં, અગર મોઢા, નાક, કાન વિગરે શરીરના ભાગમાં કાંઈ બનસ્પતી, તાજબણાં વિગરે અલાયધા પદાર્થ ચોટી રહેલા તમારા જોવામાં આવ્યા હતા?

૬. બહારમાં પાણી તમારા જોવામાં આવ્યું હતું?

૭. કલમ.

(બળાત્કાર સંભોગ થયો છે એમ કહેવાયું હોય તો, સાક્ષીના કામમાં ડાક્ટર લોકો ને પુછવાના પ્રસ્નો).

૧. તમે નું શરીર તપાસ્યું છે, તપાસ્યું હોય તો બળાત્કાર સંભોગ થયા પછી કેટલે દાંડાડે તમે તપાસ્યું અને તમારા જોવામાં શું આવ્યું?

૨. સ્ત્રીની ઈદ્રિયના આશપાશ અથવા તેની પાસેના ભાગ ઉપર કાંઈ જુલમ કરવા ના ચિન્હ તમારા જોવામાં આવ્યાં હતાં?

૩. બળાત્કાર સંભોગથી થઈ હોય એવી આ ઈજાઓ છે?

૪. હૈમેન (હસ બાર વર્ષની ઉમરવાળી છોકરીની ઈદ્રિયમાં હોનારો પડેલા) ચોરાયું હતું?

(ન્હાનો ઉમરમાં બળાત્કાર સંભોગ થયો હોય તો આ પ્રસ્ન પુછવો).

૫. જુલમ કરવાનાં ચિન્હો તે સ્ત્રીના શરીરના બીજા કોઈ ભાગમાં તમારા જોવા માં આવ્યાં હતાં?

૬. તે ઉમરમાં આવી હતી?

૭. તેની ઉમર લગભગ કેટલી હશે એ તમે કહી શકો છો?

૮. તે સ્ત્રી તાકતવાળી કે બળાત્કાર સંભોગના પ્રયત્નને અટકાવવાને બીજકુલ ના તાકતવાળી તમને માલમ પડી?

૯. તમે આશપીનું શરીર તપાસ્યું છે?

૧૦. તેના શરીર ઉપર કાંઈ બાઝા બાઝીનાં ચિન્હો તમારા જોવામાં આવ્યાં હતાં?

૧૧. તેને મરણનો રાગ હતો?

૧૨. તે સ્ત્રીમાં તેજ જાતની જરમીનો રાગ અગર કે બીજો જાતનો જરમીનો રાગ તમારા જોવામાં આવ્યો છે?

૧૩. અગર જો આ પુરુષના સંસર્જથી તે સ્ત્રીને આ રાગ થયો હોય તે તમે બપોરે તેણીના શરીરને તપાસ્યું તે વખતે તેનામાં તે રાગનો ઉઠાવ થવાને નેટકો કાળજીએ

તેંઢેલો કાળ વિત્યો હોતો?

૧૪. આશીષીને આ રાગ થયે લગભગ કેટલી મુદત થઈ હશે?

૧૫. આ સ્ત્રીને આ રાગ થયે લગભગ કેટલો કાળ થયો હશે?

૧૬. હાલ કાંઈ અમળ ને ચોખ્ખો છે તે તમારાતરફ મોકલવામાં આવી હતી, ત્યારે તે ઉપરના ડાઘા તમે તપાસ્યા હતા? (પોલીસના કામની નીચાની).

૧૭. તમે કરેલી તપાસનો પરિણામ શા થયો છે ?

૧૮. ખળાત્કાર સંભોગ થયો છે હ'યા નહી, તમે શું ધારો છો? કારણો કહો.

૮. કલમ.

(ગાંડપણનો શક હોયતો ડાકતર લોકોને સાક્ષીના કામમાં પુછવાના પ્રશ્નો.)

૧. તમે ને તપાસ્યો છે?

૨. આ માણસની ચોકડી કેકાણે ઉપર હોવાને વખતે તમે તપાસ કરી એવો ખાધ ન આવે માટે તમે જુદી જુદી વેળાએ એને તપાસ્યો છે?

૩. તે પોતાની જાતની તથા પોતાના કામની સંભાળ રાખે એવો છે, એવું તમે ધારો છો?

૪. તેને ચિતજન થયો છે એવું તમે ધારો છો?

૫. તેમ હોયતો આ ચિતજન પુછુ દશાએ પાંદોંચો છે કે કાંઈ એવો છે, તમે શું ધારો છો ?

૬. તે પ્રતિજ્ઞાની કરેલ સમજે છે એવું તમે માનો છો?

૭. તેની હાલની સ્થિતી જોતાં તે કાંઈમાં શાહુદી આપવાને લાયક છે એવું તમે ધારો છો?

૮. ને ગુન્હાનું તોહમત એના ઉપર આબું છે તેગુન્હાના સબખમાં પોતાનો પક્ષ પકડી બાલવાને તે શકતાવાન છે એવું તમે ધારો છો?

૯. આ ગુન્હો યતાં પેહેલાં અને આ તપાસ ચાલતા પેહેલાં એના મિત્રો એને કુવો (ગાંડો, કમચકલ યા ખીજી કાંઈ) સમજતા હતા એવું કાંઈ તમારા જાણવામાં આબું છે?

૧૦. એના પુર્વના સ્વભાવ વિશે તમને કેટલી માહેતી મળી સકી છે?

૧૧. એને ગાંડપણનો એવો ઉદભવ પેહેલાં કદી થએલો તમારા જાણવામાં છે?

૧૨. એને કદી કદી ઉન્મતજન થાય છે, યતો હોયતો તેના સાધારણ લક્ષણો કયાં છે?

૧૩. તે ઉન્મતજન કાંઈ હરકત કરતા છે. અથવા હરકત કરતા નથી? આ ઉન્મતજન કુવી રીતે શરૂ થવા માંડે છે?

૧૪. હાલ ને ગુન્હાનું તોહમત એના ઉપર આબું છે તે ગુન્હો આ ઉન્મતજનથી થયો હશે એમ તમને લાગે છે?

૧૫. એના ચિતજનનું કારણ તમારાથી સમજી શકાય એવું છે? તમારા ધારવા પ્રમાણે આ ચિતજન અચાનક થયો છે અથવા એના જન્મથી છે?

૧૬. અચાનક હોય તો તે એકાએક યા ધીરે ધીરે ઉત્પન્ન થએલો માલમ પડે છે?

૧૭. આ ગાંડપણું પેહો પેહોએ ચાલતું આવેલું છે એવું માનવાને તમારે કાંઈ કારણ છે? એમ હોય તો તમારા અભિપ્રાયનાં કારણો અને તે વિશેની ખબર માહેતી

વિગતવાર કહેલો એટલે એના મા બાપ અથવા સગાં, ભાંડાં હતાં કે શું? આ ચિત્તભ્રમ ઉપ-
જનવનારૂં કારણ એની કઈ ઉમરમાં શરૂ થયું, અને હાલ કઈ સ્થિતિની એ આવી પોહીચું છે?

૧૮. આ કેટલે દરજ્જે ગાંડપણનું હોય કરે છે એવું પારવાને તમારે કાંઈ આધાર છે?

૧૯. આનું ગાંડપણ ખરેખર આ ગુન્હો કર્યા પછી આભું હશે કે આ ગુન્હો કર્યા
ને કીધે આભું હશે? આ વિશે તમારે શો અભિપ્રાય છે.

૨૦. એના કૃત્યોની જવાબદારી એના ઉપર રહે એવા ભાનની વખતમાં એનાથી આ
ગુન્હો બન્યો હશે એવું અનુમાન કરવાને માટે કાંઈ કારણો તમારા વિચારમાં આવે છે?
તેમ હોય તો ભાન કેટલી યુક્ત સુધી ટક્યું હશે અથવા કાયદા સંબંધી જવાબદારીથી
તે તદ્દન મુક્ત થઈ શકે એવી અવસ્થા એની હતી એવું તમે માનો છો?

૨૧. આ ઝગાત અથવા ખીજનું ખુન કરવાની ઘેહલાઈના ચિન્હો તેનામાં જોવા
માં આવ્યાં હતાં? અથવા હાલ જણાય છે.

૨૨. એની હાલની હાલત ઉપરથી એને પાગલખાનામાં રાખવો જોઈએ એમ તમને
લાગે છે?

૨૩. અથવા એની હમેશ સારી દેખરેખ રાખી હોય તો પાતાને તથા ખીજ કોઈ
ને હરકત ન કરતાં પાગલખાના શિવાય રહી શકશે?

૯. કલમ.

ગર્ભપાત કર્યાનું કેહેવાનું હોય તો તે સંબંધમાં સાક્ષીના કામમાં ડાકટર

લોહિને પુછવાના પ્રશ્નો) પીનલકોડ કલમ ૩૧૨-૩૧૬.

૧. નું શરીર તમે તપાસ્યું છે? તપાસ્યું હોય તો ક્યારે, અને તમારા
જોશમાં શું આભું છે?

૨. ગર્ભપાત થયો હશે કે નહીં, તમે શું ધારો છો કારણે કહેા?

૩. કઈ રીતે ગર્ભપાત કર્યો હશે, જનનેદ્રિયને રસતે, કાંઈ બળાત્કાર કર્યાથી યા શરીર
ઉપર ખાહારથી બળાત્કાર કર્યાથી, યા કાંઈ દાહક પદાર્થ ખાધો કર્યો હશે, કારણે કહેા?

૪. એણે આનામનો પદાર્થ ખાધો છે એમ કેહેવાય છે તો, આ પદાર્થ પેટ
માં ગયાથી શાં લક્ષણો થાય છે, અને તેનો પારણામ શો થાય છે તે કહેા. આથી ગ-
ર્ભપાત થશે એમ તમને લાગે છે?

૫. ગર્ભપાત કર્યો તે વખતે આ સ્ત્રીનો ગર્ભ સજીવ હશે એમ તમે કહી શકો
છો? કારણે કહેા.

૬. તમે ગર્ભ જોયો છે, જોયો હોય તો તે ગળ આ સ્ત્રીના પેટમાં કેટલા દાહક
સુધી રહેલો હશે એવું તમે ધારો છો?

૧૦. કલમ.

(મહાબળાના કામમાં ડાકટર લોહિને પુછવાના પ્રશ્નો.)

૧. નું શરીર તમે તપાસ્યું છે, તપાસ્યું હોય તો તમે શું જોયું?

૨. માર મારનાનાં જ ચિન્હો તમારા જોવામાં આવ્યાં તે ચોક્કસ રીતે કહેા?

૩. કયા સાધનથી બપ્પા થઈ હશે, હથીપારથી હોય તો કઈ જનતના હથીપારનો ઉ-
પયોગ થયો હશે?

૪. તમને હમણાં દેખાડવામાં આવે છે એ શસ્ત્રવડે આ વ્યથા થઈ એમ તમને લાગે છે? (પાંથીસના કામની નીશાની).

૫. જખમ કુછીઝમથી લાગ્યો હશે જખમ લાગ્યો તે વખતે જખમ કરનાર અને જખમી આ બંને એક બીજાની કઈ ખાતુએ હોવા જોઈએ?

૬. આવો જખમ કોઈ પોતાને હથિ પોતાના શરીર ઉપર કરી શકે એવો સંભવ છે? કારણી કહો.

આ પ્રશ્ન પુછતી વેળાએ માણસો } ૭. પંતલકાડામાંની ૩૨૦ મી કલમમાં શાહેદને પંતલકાડાનો કાપદા દેખાડવો, અ- મહાવ્યથાની વાખ્યાઓ કરી છે તેમાંની કોઈ થવા તે ન દેખાડનાં પ્રશ્નમાં પુછેલી વાતનો વાખ્યામાં આ કરેલી વ્યથાનો સમાવેશ થાય ખુલાસો નથી કરીને થાય તે શી રીતે પ્રશ્નનું છે, યતે હોય તો તે કઈ જનતની મહાવ્યથા સ્વરૂપ બદલવું. છે? કારણી કહો.

૮. જખમીને હવે કાંઈ ભા નથી એવું તમે ધારા છો?

૯. આ વ્યથાથી થઈ એવું કહેવાય છે તો, એવી વ્યથા તેનાથી થઈ સક્રી હશે?

૧૦. હાલ તમારા આજીવન હૃદયાર અવવા લુગડાં છે તેના ઉપરના ડાઘા તમે શીસાપન પ્રયાગથી બા બીજી પાન તપાસ્યા છે? (પાંથીસના કામની નીશાની).

૧૧. તે ડાઘા લોહીના છે એવું તમને લાગે છે? (ખંડુકની શાળીથી જખમ થયો હોય તો ત્રીજી કલમમાંના ૨૧ થી તે ૨૪ નંબર સુધીના પ્રશ્નો શાહેદને પુછવા.)

ખરોલ કડીને મરી બચ્ચલાના કામની તપાસ કરવાની ખાખતો.

(લાહોરની મેડાકલ કોલેજના પ્રિન્સિપાલ ઇકતર ખાનસાહેબ ખરોલ કુટવાવિશે કહેલા ચીપોર્ટ.)

ખરોલ વિકારી હોય ને તે નંગથી દખાઈ હોયતો, અથવા તેને કાંઈ વિકાર ન હતાં તેના ઉપર જખરો ઘાત થયો હોય તો તે કુટી જાય છે. જો તે ઘણીજ વિકારવાળી હોય તો સ્નાયુના અસવાથી, ખાંધીથી, ઉલટીથી, અથવા આંતરીયા તાવથી તે એની મેજે કુટી જાય છે, પણ એવી ખીના જવલે ખાન છે, માટે ખરોલ કુટી માત્ર યથું હોય તો માત્ર ઘંઢલાં તે ખરોલની સ્થિતી કેવી હતી એનો નિશ્ચય કરવો ઘણું અગત્યનું છે.

જો ખાહારથી ઘણી દખાવાથી ખરોલ કુટી હોય તો તેની નીશાની કોઈ કોઈ વખતે શરીર ઉપર દેખાય છે, પણ એની રીતે કુટવાના સઘળા પ્રકારમાં તે નિશાનીઓ દેખાતી નથી; કારણ કે ખરોલ કુટવાથી માણસ એટલો જલદી મરી જાય છે કે લોહી પણ નિકળતું નથી. કોઈ કોઈ વખત ઘાત ફક્ત ખરોલનેજ લાગે છે અને તેથી ખીજા ભાગને કાંઈ નુકશાન થતું નથી.

આ ઉપરથી એમ અનુમાન થાય છે કે ઘાતથી ખરોલ કુટી જાય છે, પણ તેની નિશાની સામડી ઉપર અથવા શરીરના ખીજા ભાગ ઉપર દેખાવી નથી.

મરણ પછીના ખરોલના કદ તથા ખાંધા ઉપરથી મરણ પેટેલાંની ખરોલની સ્થિતીનો નિશ્ચય કરી શકાય છે. નિરોગી ખરોલ યાંત્ર અથવા સોડાયાં ઇંચ લાંબી, ૩ અવવા ૪ ઇંચ પેટેલાંની અને અધ્ધાથી તે એક ઇંચ સુધીની હોય છે. તેનું ઘન

આશરે ૪, ૬, અથવા ૮ ઐસ હોય છે, હલકા ધાતથી કુટવા નવી રાગી બરેલ હોય તો તેનું વજન ૧૬ થી ૩૦ ઐસ હોય છે, અને ૭ ઈંચથી ૧૨ ઈંચ સુધી તે લાંબી હોય છે. નિરાગી બરેલ પાંસળીઓ કરતાં વધારે લાંબી વધતી નથી. પણ રાગી બરેલ ઘણી લાંબી વધે છે.

નિરાગી બરેલ સાધારણ રીતે સખત હોય છે તેથી તે કપાઈ સકાય છે, તે કપા-પલા ભાગની કોરો ધારવાળી હોય છે, અને તેની સપાટી લીસી હોય છે રાગી બરેલ એટલી બધી નરમ હોય છે કે તેના કોસ ચારેયો હોયતો જાણે જાણે પ્રવાહી પદાર્થની માફક વહેવા લાગે છે. મરી ગયા પછી લાશ ઘણી વખત રાખી મુકે તો બરેલની એવી સ્થિતિ થાય છે, અથવા હવા ગરમ હોય તોય એમ થાય છે, મોટે આ બધી વસ્તુઓ વિશે પણ ખાતરી કરી લેવી જોઈએ.

બરેલ લાંબો અને નરમ થાય છે એનું કારણ પેટેલાંનો આંતરડો તાવ અથવા ઠાઠો તાવ એ છે. બહુન કુટલાએક રાગથી પણ એમ અને છે. તેમાં મુખ્યત્વે કરીને નાપિક, સનપાત, અને રક્તાપન એથી થાય છે.

બરેલ ઘણુંકરીને અંદરની સપાટીમાં આછી વતી કુટે છે, પણ તેમાંનો ધાત-ગ મોટા અને બાંડો હોય છે તેમ માણસ જાતે મરી જાય છે. આ ધાત જોડાનો હોયતો રાગી ઘણા દાહાડા સુધી જાય છે. અથવા તદન સારે પણ થાય છે.

ધાતબરેલ થાય તો જોડાણે તે થયેલાં ત્યાંહાંથી માણસથી હલાતું પણ નથી.

કુટલાએક માણસની બરેલ આમડીના એક પડથી ઠંડાએલી હોય છે. આ પડ પેટેલાં કોઈ તેનામાં આનસ ઉઘારી થાય છે. આ પડથી મોતમાં જરા દોલ થાય છે, અથવા મોતમાં અટકાવ પણ થાય છે, કારણ એ પડ વધારે ફાટવા દેતું નથી તથા લોહી પણ વધારે નિકળવા દેતું નથી.

બરેલ કુટવાથી મોત થયું હોય તો, તે કામમાં નીચે લખેલા પ્રશ્નપુછવાની અગત્ય છે.

૧. શરીર ઉપર જુલમ થયાના કયા કયા ખાત્ર ચિન્હો દેખાતાં હતાં?

૨. મુવા પછી બરેલનું વજન તથા કદ શું હતું?

૩. પાંસળીઓથી એ વધારે આંધે કુટલી વધો હતી?

૪. બરેલનો આંધો કુવા હતો? સખત, કઠણ, નરમ, ગર નેવો કે પ્રવાહી?

૫. મરી ગયા પછી કુટલીવારે લાશ તપાસી?

૬. લાશ ઘણી કોહી ગઈ હતી?

૭. બરેલ ક્યાંહાં ફાટી હતી?

૮. ફાટતી જગ્યા તથા પોહાળાઈ કુટલી હતી?

૯. એ બાહરના જુલમથી ફાટી છે કે કુવી રીતે તે વિશે તમારે શો અભિપ્રાય છે? કારણ સહિત કહો.

૧૦. બરેલ ઉપર ચોટું હતું? તેમ હોય તો તે ચોટીથી પદાર્થ ફાટ થયાં પેટેલાં નો હતો કે નહીં?

(મ.)

ભાષણી તપાસનો રીપોર્ટ.

(જેના કામમાં મુદ્દાઓ સાથે પ્રયત્નશીલ કરનારા અધિકારી તરફ મોકલવાનો).
 ડેકાથું. તારીખ સન ૧૮

નામ પ્રકૃષ્ઠ યા ઓ, ઉમર, અને જાત.	ક્યાંહાંથી આવ્યું. મામ, ડેકાથું.	તારીખ તથા વખત.	પોલીસ તરફથી મળેલી હકીકત.
		પરીક્ષા કરવાની, મોકલવાની	

જ્યાં અવપયોગી સ્થિતિ જોતાં કોઈ રાગ અથવા વ્યથા ન માલમ
 પડે તો નિરાશી એમ લખવું.

૧. ખાડારનો દેખાવ.

૧. ભાષણી સ્થિતિ મજબુત, ડુબળી, કોરેલી ઇત્યાદિ.	૨. જખમ, જખમ ની જગા, કદ, જાત.	૩. ધુદાએલું, જગા, કદ, જાત.	૪. ગરદન ઉપરના ખંધનની નિશાની, કાપ્પાની નિશાની, ઇત્યાદિ.
---	---------------------------------	-------------------------------	--

૨. ખાપરી અને કરોડની રજુ.

૧. માથાની ચામડી, તાલકુ, કરોડ.	૨. ત્વચા.	૩. મગજ અને કરોડની રજુ.
----------------------------------	-----------	------------------------

કરોડની રજુમાં કોઈ રાગ અથવા વ્યથા ના હોય તો તપાસ કરવી નહીં.

૩. છાતી (પિંજર).

૧. બીતો, પાંસલી, કુચો.	૨. છાતીને લોકનારી ત્વચા.	૩. જરૂરી અને સ્વાસ્થ નળી.	૪. જખમો દેરકું.	૫. ગ્રંથિ દેરકું.	૬. રક્તો સ્રાવરણ	૭. કુદ.	૮. મોટી વાહીનીઓ
---------------------------	-----------------------------	------------------------------	-----------------	-------------------	------------------	---------	-----------------

૪. પેટ.

૧. બીતો.	૨. પેટને લોકનારી સિ રસ નામનોત્વચા.	૩. મોટું પાંડી, ખો રાકલવાની નળી	૪. જરૂર અને તેમાં ના પદાર્થ.	૫. પેટની આંતરડો અને તેમાંના પ દાર્થ.	૬. મોટા આંતરડો અને તેમાંના પ દાર્થ.	૭. કળજી.	૮. બરોહ.	૯. મુત્ર પિંડ.	૧૦. મુત્રાશય.	૧૧. જનનેદિય ખા- લેરથી તથા અં દરથી.
----------	---------------------------------------	------------------------------------	---------------------------------	--	---	----------	----------	----------------	---------------	--

૫. સ્નાયુ હાડકાં અને સાંધાવો.

૧. વ્યથા.	૨. રોગ અથવા વ્યંગતા	૩. ચોરાઓ.	૪. હાડકાંનું રીજવું.
-----------	---------------------	-----------	----------------------

રોગની અથવા વ્યથાની વધારે વિગતવાર હકીકત.

સીવીલ સરજનનો શીરો.

સહી.

ના સીવીલ સરજન.

તારીખ

માહે

સન ૧૮

વ. અ. દી. જા. નંબર. ૧૧૫૪.

સરકયુલર વરિષ્ઠ કોરટથી.

નીચે લખેલ મેડુરખાન જાજીસાહેબ અને સુખાસાહેબ.

૧. વડોદરા શહેરના સીટી જાજીસાહેબ.

૧. વડોદરા પ્રાંતના જાજીસાહેબ.

૧. પશ્ચિમ પ્રાંતના જાજીસાહેબ.

૧. નવસારી પ્રાંતના જાજીસાહેબ.

૧. ઉત્તર પ્રાંતના જાજીસાહેબ.

૧. પશ્ચિમ પ્રાંતના સુખાસાહેબ.

૧. પૂર્વ પ્રાંતના સુખાસાહેબ.

૧. ઉત્તર પ્રાંતના સુખાસાહેબ.

૧. નવસારી પ્રાંતના સુખાસાહેબ.

કુટલાએક ચુકરદામાં પતકારના વજીલો હાજર થતા નથી, અને અસીલો તરફથી કઈ તારીખે પુરાવ થવો અને એકથી ક્યારે થનાર છે વિગતે તપાસ રાખવો, એ કામ વજીલોનું છે. તે પ્રમાણે તે કરતા નથી એવું દેખાઈ આવ્યું છે. વજીલ વખતસર હાજર રહી નહીં તે, તેણે કોર્ટની ખામી કરી એવું થતું છતાં તે બદલ નવીન રૂલમાં કોર્ટે જે અધિકાર આપ્યો છે તે પ્રમાણે વજીલ પણ પાત્ર થાય છે. એક કામમાં ની-એલે દોવસે વજીલ હાજર નહીં હોતો માટે તેનો દંડ કરવામાં આવ્યો છે. સદરહુ ખખર આપના તાખાની સર્વે કોર્ટને આપવાની મેડુરખાની થવી.

સદરહુ સરકયુલરની નકલ લઈ આપે આપની સહી કરવી; અને જે કોર્ટ તરફ જશે તેમણે આ સરકયુલર આ તરફ મોકલવો, તા. ૬ ઠી એપ્રિલ સન ૧૮૭૬. મીતી અર્ધતર સુદ ૧૩ સંવત ૧૯૩૨.

રેજી નારાયણ માહાદેવ.

સીરસ્તેદાર.

ખરસેદાર રસ્તમજી.

ચીફ જસ્ટીસ.

નંબર. ૧૩૫

દિવાન સાહેબની કચેરી.

૧૩૦૬૨ તા. ૩૧ મી જુલાઈ સન ૧૮૭૮.

યાદી.

કૃષ્ણશાસ્ત્રી યમનાંબાઈ સાહેબ તથા લલુ રાજુછાંડ એ બંનેએ સંવત ૧૯૦૬ માં જન્મવલ્લભ શીવશંકર એ નામની પેઢી ભાગીદારીથી શરૂ કરી. એ પેઢી સરકાર જમીનાં છતાં, સરકારના વહિવટમાં છે.

લલુભાઈનું લેહેણું આ પેઢી ઉપર હોવા બાબતની હકિકતમાં આ પેઢી ઉપર સરકાર ની જમીની શા કારણથી મુકવામાં આવી, એ બાબતના મજકુર નામદારસાહેબને જાણાવવો છે.

પેઢીના હિસાબના આપણ ઉપરથી રૂ. ૫૭૮૯૦-૨-૬ ખાજા લોકા તરફ પેઢીનું લેહેણું છે. આ રકમ વસુલ કરવા માટે જુદા જુદા કોટા ઉપર દિવાની કોર્ટમાં ફરીયાદો કરવી જરૂર છે. એ પછી ધાણા ખરા દાવાને મુદતની હરકત હોવાથી તે દાવા દિવાની કોર્ટમાં દાખલ કરવા બાબત વિશેષ પરવાનગી મળવી જોઈએ.

મીફ્ટરસીસ સાહેબ એમ કહે છે કે સરકારનું લોકા તરફ જે લેહેણું છે તેને મુદતનો ખાખ આવતો નથી. પરંતુ એ દાવા પેઢીના નામથી કરવાને માટે નામદાર દિવાન સાહેબની પરવાનગી લેવી જરૂર છે.

દિવાની કોર્ટની સદરહુ ફરીયાદો લેવાનો હુકમ થવા વિનંતી છે.

૩૧-૭-૭૮.

ડી. માધવરાવ.

હુંજુર આસીસ્ટન્ટ તરફથી.

તા. ૧૭ મી અગષ્ટ સન ૧૮૭૮.

યાદી.

ઉપર લખ્યા પ્રમાણે પરવાનગી આપવી. પણ તે એક વર્ષ લગી ચાલશે, અને એ મુદતમાં બહા દાવા દાખલ કરવા જોઈએ. જોના તરફ એવી ફરીયાદો દાખલ કરવાનું કામ હશે તેને યોગ્ય ખર્ચદારી રાખવા માટે સક્ત તાકીદ આપવામાં આવવી જોઈએ.

ડી. માધવરાવ.

દિવાન.

તાજ કલમ.

ફરીયાદનો નીકાલ જો વાદી તરફ થાય તો ખાજા પક્ષકારથી દાવાનો ખર્ચ વસુલ કરવો છે, એ ઉધારું છે.

ડી. માધવરાવ.

દિવાન.

હું. ક. સર. નંબર. ૧૦.

શ્રીમંત મહારાજ સરકાર તથા શ્રીમંત તારાબાઈ સાહેબ એક બંનેના વિવાહ સંબંધે નામદાર રાજ દિવાનસાહેબ ખાહાડુરે માણની તથા વાર્ષિક રજા શિવાય વિશેષ રજા મંજૂર કરી છે તે.

વડોદરા રોડેની સર્વે કચેરીઓને.

૧. તા. ૨૬ મી ડીસેમ્બર શુક્રવાર. ૧. તા. ૨૭ મી ડીસેમ્બર શનિવાર.
 ૧. તા. ૨૮ મી ડીસેમ્બર સોમવાર. ૧. તા. ૩૦ મી ડીસેમ્બર મંગળવાર.
 ૧. તા. ૩૧ મી ડીસેમ્બર બુધવાર. ૧. તા. ૨ જાન્યુઆરી સન ૧૮૮૦ શુક્રવાર.
 ૧. તા. ૬ ડી જાન્યુઆરી મંગળવાર.

સ.રહુ રત્ન પાળરી તે પ્રત્યેક અધિકારીએ પોતા પોતાની કચેરીમાંના જરૂરીયાત કામનો બંદોબસ્ત કરી પાળવી.

પ્રાંતમાંની સર્વે કચેરીઓએ.

વડોદરામાંના સમારંભ પ્રાંતમાંના અમલદારશ તથા નોકરોના જોવામાં આવે એ સાથે કામનો સવર પ્રમાણે તા. ૨૪ મી ડીસેમ્બર સન ૧૮૭૯ થી તા. ૧૪ મી જાન્યુઆરી સન ૧૮૮૦ એ મુદતમાં દરેક કચેરીમાંનું જરૂરીયાત અને અવરૂપ કામ સંભાળી રત્ન આપવા જેવી હશે તેટલી પ્રાંતમાંના એ માતાના મુખ્ય અધિકારીએ આપવી.

શ્રીમંત તારાભાઈ સાહેબના લગન સંબંધે તા. ૨૨ મી ડીસેમ્બર સન ૧૮૭૯ તથા શ્રીમંત સરકાર માહારાજના લગન સંબંધે તા. ૬ ડી જાન્યુઆરી સન ૧૮૮૦ ને રાજ્ય પ્રાંત માંની સર્વે કચેરીઓ બંધ રહેશે. તા. ૭ મી ડીસેમ્બર સન ૧૮૭૯.

અગાળન કરાણુ, ભાટવડેકર.

હુન્નુર આસીરદંટ.

ચા. પ્રાં. વ. જા. નંબર. ૨૦૫.

આજમ પેટલાદ માહાલના મુનસફ.

આજ તરફ વડોદરા પ્રાંતના ન્યાયાધીશ.

દીગર.

આ સરકારના રાજ્યના માહાલના ભાગમાં ચાલુ સાલે માંદગી બહુ હોવાથી નામ દાર રાજ દીવાનસાહેબ માહાલુર એમણે સર્વે નોકર લોકોને આ વિશેષ પ્રસંગને લીધે દીવસ ૨૦ વીસની ભર પગાર રત્ન મેહુર નજરથી ખીલ બધા પ્રકારની રત્ન શિવાય આપવાનો ફરાવ કર્યા બાબત નામદાર વરીષ્ટ કોર્ટનો હુકમ નંબર. ૧૨૦ તા. ૯-૧૨-૭૯ નો આબ્યાથી લખવાનું કે,

સદર ૨૦ વીસ દીવસની રત્ન આપવાની તે પ્રથમ દરેક નોકરની હક્કની રત્ન જે મટેલી હાય, તે પુરી કરી તેટલી મુદતમાં તે સારો ન થાય તો, હક્કની રત્નને લગતી આ ૨૦ વીસ દીવસની રત્ન આપવી અને તે મુદતમાં પણ તે સારો ન થાય તો કયામુલ રત્ન પણ તેને જોડવી.

ઉપર લખ્યા પ્રમાણે બધી રત્ન આપી છતાં પણ કોઈ નોકર સારો ન થાય તો પછી આગળ તેને સારો થવા નેટલા દીવસ લાગે, તેટલાજ દીવસની રત્ન માત્ર અર્ધા પગારે આપવી.

સદર ૨૦ વીસ દીવસની રત્ન ગયા અગત મહિનાથી માંદગીને લીધે જે નોકર લોકો જેરહાજર રહ્યા હાય તેમને માત્ર ઉપર લખ્યા પ્રમાણે હક્કની રત્ન પુરી થયા પછી

આપવાની છે, અને તે રત્ન માલતા ડીસેમ્બર સન ૧૯૭૯ના માસે આખર પછી કાઢીને આપવી નહીં.

શીકુની રત્નના લીધે આજ સુધી નેમ્મોનોપગાર કાપવામાં આવેલો હશે તે માત્ર તેને પાછો મળશે નહીં.

એ પ્રમાણે ઠરાવ થયેલો છે, તે મુજબ અમલમાં લાવવું. તાં ૯-૧૦-૭૯.

ફેરસાસજી રેરતમજી.

અ. પા. પ્રા. વડોદરા.

હુ. ક. દી. જા. નંબર. ૧૯૭.

પાદા, મેટુરખાન વરિષ્ઠ કોર્ટના અધિકારીસાહેબ તરફ લખાઈ જવાની કે,

વૃનલાલ ભવાનીશંકર એ કુકાનનું લેહુલું લોકો તરફ હશે, તે કાપદા ખાહારનું હોવાથી તેની ફરીયાદો કોર્ટમાં એક વર્ષની મુદત સુધી લેવા વિશે નામદાર રાજ દિવાનસાહેબ ખાહારનું ઈંગ્રેજીમાં ઠરાવ નંબર. ૧૩૫ તાં ૩૧ મી જુલાઈ સન ૧૯૭૯ નો કૌર્સો, તેની નકલ આપના તરફ આ તરફથી પાદ નંબર. ૧૯ તાં ૮-૯-૭૯ ના સાથે મોકલવામાં આવ્યા પ્રમાણે ફુટલીએક ફરીયાદો કોર્ટમાં દાખલ થઈ ચો, અને ફુટલીએક ફરીયાદો કોર્ટમાં દાખલ થવી રહેલીચો છે, અને મુદત પુરી થવાના કારણથી પ્રથમની મુદત પુરી થતાંજ રાજશ્રી માધવરાવ નારાયણ હાલસા સીમંદીના કામદાર તરફથી આ તરફ રિપોર્ટ આવ્યા છે અને ફરીયાદો દાખલ થાય છે. તેમાં ફુટલીએક પ્રકારના સાધનિક પુરાવા દસ્તાવેજ છપાવી રજીસ્ટર કરાવી આપવા સંબંધી કોર્ટમાંથી હરકતો થયેલીઓ છે, તે ન થવાના બંદોબસ્ત વિશે કામદાર મસાર નીલહે તરફથી રિપોર્ટ આવેલો છે.

સદરની એકંદર હકિકત નામદાર રાજ દિવાનસાહેબ ખાહારને સમજનતા આપતા થઈ કે, આ કુકાનની ફરીયાદોના સંબંધથી પ્રથમ આપેલી મુદત પુરી થઈ ત્યારથી આજ સુધી મુદતની વિગેરે હરકતથી નવીન ફરીયાદો દાખલ થઈ ચો નહીં હશે, માટે એ દરખાસના અંતરાપનો વિચાર કરવાનું કારણ નથી. હાલમાં તાં ૧ લી માહે અગષ્ટ સન ૧૯૮૦ થી શિવાપ એક વર્ષની મુદત વધારી છે, અને પુરાવાના સંબંધે ફરીયાદોનું કામ માલતા દાખલ થયેલી ફરીયાદોના કામમાં સાધનિક ચોપડામાંના ખાતાં અને દસ્તાવેજ વિગેરે રજુ થશે, કિંવા થયાં હશે તે સાદા કાળજી ઉપરના હશે તો, તેનો સ્તંપ શી અને રજીસ્ટર વિગેરે ખર્ચનો વાંધો હાલમાં કોર્ટમાં લેવાનું કારણ નથી. એનો વિચાર આખરીએ કરવામાં આવશે એવો હુકમ આપ્યો છે. તો તે પ્રમાણે તત્કાલે માં આવવા માટે આપના તરફથી કોર્ટની હાથ તરફ લખાઈ જવાનું થશે, અને આ જાહે વધારેલી મુદતમાં ને ફરીયાદો દાખલ થશે તેનો સ્તંપ વિગેરે સંબંધે પ્રથમ આપના તરફ આ તરફથી પાદ નંબર. તાં ની લખવામાં આવી છે, તેમાં લખેલા નિયમ લાગુ સમજવાના છે. તાં ૩૧ મી જુલાઈ સન ૧૯૮૦ ઈસ્વી.

વિનાયક જનારધન, ફિરતને.

હુજુર આસીસ્ટંટ.

કુ. ક. હી. જા. નંબર. ૧૭૪.

યાદી, મેરુરખાન વરિષ્ટ કોર્ટના અધિકારી સાહેબ તરફ લખાઈ જવાની કે,
પારખ મંગળ સંખ્યાદાસની વારસ બાઈ ધીરજ, ચુનીલાલ બેદલુભાઈની દીકરી
એને પાછલા લેહણા બદલ દિવાનીમાં દાવા કરવા વિશે એ વર્ષની મુદત આપવામાં
આપેલી, તે મુદતમાં ગુમારતા એને કારકુન માંદા છતાં જ નાણસ તરફ લેહણું તે પણ
આબનગી દુવાથી હિસાબ વિગરે નક્કી નહીં થયાથી ૪૧ પ્રમાણે એ નમો રૂપાદો થઈ
રાકી નથી, માટે યાદીવાળાને શિવાય છ મહિનાની મુદત ગણી એ વિ. બાઈ મ-
નકુરની યાદી લગત લખાણ આપી, છેવટ આપના તરફથી નંબર. ૩૮ નાં જુલ-
ઈ મન ૧૮૮૦ નું લખાઈ આપ્યા ઉપરથી. શિવાય છ મહિનાના મુદત વધારી છે તે,
એ છ મહિનાની મુદતમાં પારખ લખુભાઈ મંગળનો દુકાનનું જ લેહણું કાપદા બાહાર ગયું
હશે તે સર્વે દાવા ચોખ કોર્ટમાં લાવવા એ મુદત પાદ શિવાય મુદત વધારવામાં આ-
વનાર નથી. સંદરહુ દાવાનો સ્તંપ વિગરે બદલ જે નિમ નંબર, તારીખની યાદ લગ-
ત લખેલા છે. તેજ નિયમ આ વધારેલી મુદતની અંદર થતાર દાવાને લાગુ છે. આ
દુકમની ખખર યાદીવાળાને પાંહુઆરો તે તારીખથી આ છ મહિનાનો મુદત ગણવી,
કઈ તારીખથી એ ભંદ વધારેલી મુદત લાગુ કરી એ લખાઈ આવશે. તારીખ ૭ મા-
હે જુલાઈ સન ૧૮૮૦.

રાખન તા. ૧૬-૭-૮૦

વિન પક જનરેશન, કોરતન.

વરી. અ. હી. આ. નંબર. ૧૪૧૬.

કુનુર આસીરટ

ખરી નકલ.

તા. ૪ થી અગષ્ટ સન ૧૮૮૦.

અંગાધર એરથન, કામદારની.

વરીટકોર્ટ.

વ. અ. હી. આ. નંબર. ૧૪૧૬.

વ. અ. હી. રોરો. જા. નંબર. ૭.

મેરુરખાન વડોદરા પ્રાંતના ન્યાયાધિશ સાહેબ તરફ.

કુનુરની યાદી અન્વે આપના તરફથી તજવીજમાં આવતાં, તાખાની કોર્ટો તરફ
પાછુ લખી જણાવવું, વધારેલી જે છ મહિનાની મુદત ગણવાની તે પારખ મંગળ સંખ્યા
દાસની વારસ બાઈ ધીરજની યાદ તા. ૪-૮-૮૦ ને રોજ પોરોઆ, માટે તે તારીખથી
ગણવાની છે તે મેરુરખાનને જણાવું. તા. ૭ મી અગષ્ટ સન ૧૮૮૦.

અરસોદળ કુરતમળ.

રામરાવ હરી.

ચીફ જસ્ટીસ.

વ. અ. હી. જા. નંબર. ૯૫૫.

યાદી, મેરુરખાન વડોદરા પ્રાંતના ન્યાયાધિશ સાહેબ તરફ વરિષ્ટ કોર્ટ તરફથી
લખવામાં આવે છે કે,

અરજદાર પાંચમ મળનલાલ બાપાભાઈ રહેનાર વઢોદશના, એમણે આ કોર્ટ તરફ એવી અરજ આપી કે, અમારું લેણું લોકા તરફ પુષ્કળ છતાં, તે લેણીયાની ફરીયાદો કરવાને તુરત ખર્ચની શક્તી નહીં હોવાથી સાદા કાગળપર જમીન લઈ મુદત અંદરના લેણીયાની ફરીયાદો દાખલ કરવા વિશે હુકમ મળવો, એવી કરેલી અરજના લગત હુન્નુરને નંબર. ૧૫૮ નું લખાણ કરતાં તે લગત હુન્નુરનો શેર નંબર. ૧૩૧ તા. ૨૩ મી જુલાઈ સન ૧૮૮૦ નો થયો, તે એવો કે અરજદાર પાસેથી ખર્ચ બદલ જમીન લઈ પ્રથમ ખર્ચ ન લેતાં સાત કાગળ ઉપરની ફરીયાદો મુદતની અંદરના દાવાની લઈ દાખલ કરવા વિશે મંતુરી આપી છે. એવા મંતુરનું આબ્યા ઉપરથી લખવાનું કે અરજદાર આપના તરફ મુદતની અંદરના લેણીયાની ફરીયાદો દાખલ કરવા આવશે તે તમામ ફરીયાદો હુન્નુરના હુકમ પ્રમાણે જમીન લઈ સાદા કાગળ ઉપરની દાખલ કરી કામ ચલાવવું, અને એ પ્રમાણે કરવા વિશે તાબાની મુનસીફ કોર્ટો તરફ લખી જાણવશે. તા. ૩૧-૭-૮૦.

રામરાવ હરી.

ખરસેદજી રૂરતમજી.

મીફજરડીસ.

વ. અ. દી. સર. નંબર. ૧.

સરકયુલર.

વરીટકોર્ટ તા. ૨૩ મી અગષ્ટ સન ૧૮૮૦.

જે માણસને નાદારીમાં દાવો કરવાની પરવાનગી મળેલી હશે તેના વિરૂદ્ધ ફેસલ થવાના કારણથી વિગેરે, તેના તરફથી સ્ટાંપ વિગેરે ખર્ચની સરકારી રકમ વસુલ કરી લેવાની હશે તો, કદી મીલકત જમીન લાપક છે અને એવી બલવણીને મુદત કેટલી સમજાવી. એ વિશે કેટલીએક કોર્ટો તરફથી ખુલાસા મળવા વિશે લખાણ આબ્યા ઉપરથી એ બદલ હુન્નુરને લખતાં હુન્નુરમાં શેર નંબર. ૧૦૫૪ તા. ૭ મી મે સન ૧૮૭૯ નો આબ્યા ઉપરથી લખવામાં આવે છે કે,

દિવાની કોર્ટથી હુકમનામાં થ.પ હ અને તે હુકમનામાંની બલવણીમાં પ્રતિવાદીની જે મીલકત જમીન કરવામાં આવતી નથી તેથી મીલકત નાદાર પક્ષકાર પાસેથી સરકારનો સ્ટાંપ વિગેરે વસુલ કરવાના કામમાં વેચવામાં આવશે નહીં. માટે એવી મીલકત જમીન કરવી નહીં.

નાદાર પક્ષકાર તરફથી સરકારનો સ્ટાંપ વિગેરે વસુલ કરી લેવાના કામમાં વસુલ કરવાને મુદત લાગુ છે એમ નથી, પરંતુ છ વર્ષની અંદર સંબંધ વસુલ નહીં આવ્યું હોય તો, તે બાબત વરિષ્ટ કોર્ટ તરફ હકિકત સહ લખી મોકલવું, અને હુકમ થશે તે પ્રમાણે આગળ કરવું. તા. મળકુર.

જનારધન સખારામ, આડમીલ.

જજ વરીટકોર્ટ.

શ્રીમંત આયકવાડ સરકારના રાજ્યમાં સરકારી નોકરોને
રજત આપવા બદલ નિયમ.

તાત્કાલીક રજા.

૧. આ રજા એક વર્ષે વીસ દિવસ સુધી મળી શકશે.
૨. વર્ષ આખરે આ પ્રકારની શીલક રહેલી રજા રદ થશે, એટલે કુઠા પાસે વર્ષ માં જુમલે વીસ દિવસથી વધારે તાત્કાલીક રજા મળવાની નથી.
૩. એક વર્ષના અંદરના નોકરોને તે વર્ષમાં થએલી નોકરીના પ્રમાણ ઉપર નવર રાખી રજા મળશે. વધારે મળવાની નથી.

ઉદાહરણ

તા. ૧ સી મેને રજા નવીન નોકર થયો તેને રજા જુલાઈ આખરે પાંચ દિવસ સુધી મળશે.

સુચના.

તાત્કાલીક રજા એક્ટી વખતે અનુક્ર દિવસ ઉપરાંત વધારે મળવાની નથી એવી હદ આ નિયમમાં બાંધવામાં આવતી નથી, તેપણ આ રજા આકરમીક અથવા ટુંકી મુદતના જરૂરી કામ વારતે છે, અને વખતે વખત લીધેલી રજા વીસ દિવસથી વધારે મળવાની નથી, આ હેતુ ઉપર નજર રહી વધારે દિવસની રજા બને ત્યાંહાં સુધી હક્ક ની રજામાંથી આપવી જોઈએ.

હક્કની રજા.

૪. હક્કની રજા અગીયાર દિવસની નોકરીએ એક દિવસ, એ માણત્રીથી મળશે.

૧. નવીન નોકરને સાણપાંચ મહીના નોકરી થયા પહેલાં હક્કની રજા મળવા ની નથી.
૨. ઉપરના પ્રમાણથી ગમે તેટલી રજા ચરેલી હશે તેપણ ત્રણ માસની ગણવામાં આવશે, અને તે કરતાં વધારે ચરેલી રજા હશે તો તે રદ થશે. એક્ટી વખતે ત્રણ મહીના ઉપરાંત વધારે રજા મળવાની નથી, પરંતુ ત્રણ મહીનાની ચરેલી રજા છતાં કુઠા તે પછી કમી રજા લેશે તો, બાકીની રજા સીલક રહેશે.

ઉદાહરણ.

પાંચ વર્ષની નોકરીએ હક્કની રજાના દિવસ ૧૫૨ થાય છે, તેપણ ત્રણ મહીના સુધી રજા મળી શકશે, જલસતી દિવસ રદ થશે. અને ત્રણ મહીનાની એકદમ રજા લેવામાં આવે તો, બે મહીનાની રજા શીલક રહી આગળ નોકરી ઉપર હાજર થયા પછી બીજી રજા ચરે તે સાથે જોડવા માં આવશે.

૫. જો ખાતામાં જરૂર વેકેશન એટલે ગરમીના દિવસમાં અથવા ખીલ નિયમિત વખતે રજા મળે છે તેને હક્કની રજા મળવાની નથી.

મંદવાડની રજા,

૬. એક વર્ષની નોકરીએ એક મહીનો આ પ્રમાણથી નીચે પગાર રહત મળશે. આ પ્રમાણ ઉપરાંત વધારે યએસી રહત પગાર મળશે, પણ ઉપરના પ્રમાણથી ઓછી રહત એકીજ વખતે લેવી હશે નહીં, નીચે લખ્યા પ્રમાણે મળશે.

૧. છ મહીનાની ઓછી રહત નીચે પગાર.

૨. તે ઉપરાંતની પુરા પગાર કાપી રહત મળશે.

૩. નવીન નોકરને એક વર્ષની નોકરી પુરી થયા પહેલાં મંદવાડની રહત મળી સકશે, પરંતુ તે રહત ખીનપગાર મળશે.

૮. પુરા પગાર કાપીને મંદવાડની રહત એકજ વખતે એક વર્ષથી વધારે મળવાની નથી.

૯. મંદવાડની રહત લેનારાએ રહત આપનાર અધિકારીની ખરેખર મંદવાડ છે અને માગેલી રહત આપવી જરૂર છે એવી ખાત્રી કર્યા શિવાય રહત મળવાની નથી. જે કામમાં સાવીલ નરેજનું સર્ટિફિકેટ મળવાની સવડ હશે તે કામમાં રહત આપનાર અધિકારી સીવીલ સરજનનું સર્ટિફિકેટ માગી સકશે.

ખાનગી કામ સાડ રજા.

૧૦. જે વર્ષની નોકરી ધઈ હોય તેા એક માસની આ પ્રમાણથી નીચે પગાર ખાનગી કામ સાડ રહત મળશે. આ પ્રમાણથી ઓછી વખત છ મહીનાથી વધારે રહત નીચે પગાર મળવાની નથી, તથા નીચે પગાર મળવા જતી એક મહીનાથી કુમી લેવા માં આવે તેા, ઓછી રહત ધઈકી એક મહીનાની રહત રદ જશે.

ઉદ્દાઃહરણ.

ઉપર લખેલા પ્રમાણ અન્વયે ચાર મહીનાની રહત નીચે પગાર ઓછી હશે અને તેમાંથી ૨૦ દિવસની નીચે રહત લેવામાં આવે તેા, ચાર મહીના ધઈકી એક મહીનાની રહત રદ થશે.

૧૧. પુરા પગાર કાપી ખાનગી કામ સાડ એકજ વખતે એક વર્ષથી વધારે રહત મળવાની નથી.

સાધારણ નિયમો.

૧૨. નીચે લખેલા કોડીને આ નિયમ લાગુ નથી.

૧. નામદાર ઇન્જેન સરકારના રાજ્યમાંથી આવેલા નોકરોને જોખાનું પેનશન ફંડ તે સરકારમાં ભરાય છે તેઓને લાગુ નથી.

૨. જે નોકરો સાથે રહત સંબંધી વિશેષ કરાર કરેલો હશે, તેમને તે કરાર વિરુદ્ધ આ નિયમ લાગુ નથી.

૩. હોલખાતામાં તથા પાલીસ ખાતામાં રહત સંબંધી વિશેષ નિયમ હશે તેા તે નિયમ જ નોકરને લાગુ છે તે નોકરને આ નિયમ લાગુ નથી.

૧૩. કુલ થલ નોકરને આ નિયમ પ્રમાણે રહત માગવાનો હક્ક છે એમ સંમત થવું નથી.

૧૪. તાત્કાલિક રત્ન શિવાય ખીજી રત્ન ઉપર જનર નોકરને જે પગાર પુરો અથવા નિમે મળવાનો હોય તે તેની કાપમ જગોનો પગાર સમજવો. એટલે તેમાં આક્રમીંગ અલાઉન્સ અથવા ડેપ્યુટેશન અલાઉન્સ ગણવું નહીં.

૧૫. રત્ન લીધા શિવાય કોઈ નોકરી ઉપરથી ગેરહાજર રહે તે, ગેરહાજરીના દિવસના પુરા પગાર કાપવામાં આવશે, તથા રત્ન શિવાય ખાર દીવસથી વધારે દિવસ કોઈ ગેરહાજર રહે તે તેના હક્કની મરુલી રત્ન રદ થશે, તથા રત્ન શિવાય કોઈ વીસ દિવસ ઉપરાંત ગેરહાજર રહે તે સરકાર નોકરીમાંથી દૂર થવાને પાત્ર થશે.

૧૬. સરકારી કામને હરકત હોય તે રત્ન આપનાર અધિકારી રત્નની દરખાસ્ત ના મંજૂર કરવાને મુખત્યાર છે.

૧૭. આ નિયમ પ્રમાણે પુરા અથવા થોડા પગારથી કોઈ પણ પ્રકારની રત્ન મળવાને પાત્ર થએલા નોકરને ઉપર લખેલી કલમો પ્રમાણે રત્ન મળવાને કામની હરકત હોય તે, તે દૂર કરવા સાથે કામની હરકત ના પાત્ર ત્યારે આ નિયમ અન્વયે રત્નની મુદતનો જે પગાર તેને મળત, તે પુરા અથવા ઈર્ષ્યાગ્રા કાપી બદલી રાખવા રત્ન ઉપર જનર કમુલ કરે અથવા પંદર રૂપિયા મુધોના પગારનો નોકર પોતાને જાતપમે થોડમ માણસ (જ્યાંહાં જમાન લેવાનો વહિવટ હોય ત્યાં જ જમીન સાથે) બદલી આપે તે, જે પ્રકારની રત્ન મળવાને તે પાત્ર હોય તે પ્રકારની રત્ન મળવા સાથે આ કલમ પ્રમાણે ગોઠવણ થઈ શકશે.

૧૮. હંગામી અથવા થોડી મુદત સાથે રાખેલા નોકરને પણ આ નિયમ પ્રમાણે રત્ન મળશે.

૧૯. મંદવાડની રત્ન શિવાય ખીજી કોઈ પણ પ્રકારની રત્ન લીધા પછી મંદવાડની રત્નની જરૂર પડે તે, પ્રથમની રત્નને જોડી મંદવાડની રત્ન મળી શકશે. આ પ્રકાર શિવાય ખીજી જે પ્રકારની રત્નમાં જોડી મળવાની નથી.

૨૦. આ નિયમ પ્રમાણે આપેલા રત્ન સાથે તેજવારની અથવા રવીવારની રત્ન, રત્ન આપનાર અધિકારીને થોડમ જાણી અને હરકત નહીં હોય તે જોડી શકાશે.

૨૧. સીપાઈઓ તથા ખાજી લોકો અને તેમના નાયક, જમાદાર, હવાલદાર એ લોકોને આ નિયમ લાગુ નથી, પણ તે લોકોને રત્ન આપવામાં આ નિયમના મોરણ ઉપર જનર રાખવી જોઈએ.

૨૨. કોઈ નોકરને વિશેષ કારણસર આ નિયમ બાહાર, રત્ન આપવાને હંજુર મુખત્યાર છે.

૨૩. આ નિયમમાં જરૂર પડેથી વખતે વખત ફેરફાર કરવાને હંજુર મુખત્યાર છે.

૨૪. આ નિયમના અર્થ વિશે કાઈ સંશય આવે તે, તેનો ખુલાસો હંજુરથી થશે.

૨૫. આ નિયમમાં જે બાબતો લખી છે તે બાબતોના સમર્થે પ્રથમ જે નિયમ થયા હોય, તે રદ થયા એમ સમજી તેના ટૂંકાણે આ નિયમ અમલમાં લાવવા.

૨૬. આ નિયમને અનુસરીને રત્નનો દાખલો રાખવા બદલ તેમજ રત્ન ઉપર જનર નોકરના પગારનો આખી કાકટ થવા બાબત, હિસાબી ખાતામાંથી જે સરકારી

નિકળે તે પ્રમાણે અમલ થવો જોઈએ.

૧૭. આ નિયમ તાં ૭ મી સપ્ટેમ્બર સન ૧૮૮૦ થી અમલમાં આવશે.

શ્રીમંત રાજ દિવાનસાહેબ ખાહાલુરના હુકમથી.

પી. જી.

કાજ સાહાયુદીન.

આહાલાની હાય સરસુખા,

સરકયુલર નંબર. ૨૦.

આરે પ્રાંતના મેજિસ્ટ્રાટના સુખાસાહેબ તરફ સરકયુલર.

માહાલોની ત્રીજીચૂંચાની શાનક દર માલન તપાસવા સંબંધી તારીખ. ૪ થી ૬-સપ્ટેમ્બર સન ૧૮૭૧ ની રૂલ થએલી છે, તે પ્રમાણે દરેક મહિનાની પેઢલા તારીખે શીલક તપાસાય છે. હાલમાં રાવસાહેબ દેહગામ મુનસીફે માહાલ મજકુરની ત્રીજીચૂંચાની શીલક તારીખ. ૧ થી જુન સન ૧૮૮૦ ને રોજ તપાસી એ તપાસણી સંબંધી રા. વ-હિવટદારે તકરાર ઉઠાવ્યાથી લખણ ચાલી છેવટ મેજિસ્ટ્રાટના રાવખાહાલુર. હુંજુર આસી-સ્ટેટ સાહેબ તરફથી લખાઈ આવ્યાથી માલમ પડે છે કે રા. વહિવટદારે પોતાનું ખા-નગી નાણું સરકારી ત્રીજીચૂંચામાં મુકવું હતું; અને તે તપાસવા હાથું નહીં. આવા નાણા સંબંધો જાંખમના કામમાં માહાલના કામદારો હુંજુરથી થએલા હુકમો ઉપર ધ્યાન ન આપે એ દીલગીરી ભરેલું છે. આપને સરકારી ત્રીજીચૂંચામાં કાઈ પણ કામદાર ખાનગી નાણું ન રાખે તથા માસ આખરે શીલકની તપાસણી બરાબર રીતે થવામાં કાઈ હરકત ન પડે, તેને સાફ આપ મેજિસ્ટ્રાટનીના રાફે ખદાખસ્ત કરશે.

સરકારી નાણાની સીલકમાં કાઈ પણ પ્રકારની ખામી ન રહેવી જોઈએ, તેને સાફ ઉપર ખતાવેલી રૂલ થએલી છે તે પ્રમાણે અમલ થશે. તોપણ વધારે ચોક્કશીને સાફ અપાય અને રાવસાહેબ નાયબસુખાસાહેબનું ડિરેક્ટમાં ફરવું થાય ત્યારે અઠાઉથી ખપ્પર આપ્યા શિવાય અચાનક જઈ માહાલની ત્રીજીચૂંચા તપાસવી જોઈએ, અને મા-હાલ કચેરીના સદર સ્ટેશનમાં મુકામ થાય ત્યારે તો, જરૂર તપાસવી જોઈએ.

સદરહુ પ્રમાણે અમલ થવા મેજિસ્ટ્રાટનીના રાફે તબવીલ રહેવી જોઈએ.

તારીખ. ૩૬ મી જુલાઈ સન ૧૮૮૦.

કાજ સાહાયુદીન.

સરસુખા.

સરકયુલર નંબર. ૬૫.

હાલ જાણવામાં આવ્યું છે કે દરરોજ દિવાળીના તેજુવારમાં, સારદા અથવા દરેકરે પુલન વખત સરકારે કિંવા ખાલ સરકારી નોકરને પાઘડી કિંવા ખીજી રીતે કાં-ઈ અપાય છે તે અથવા એવા ખાલ તેજુવારે એવી રીતે કાંઈ પણ સરકારી નોકરને કાંઈ મળતું હોય તે હવે પછી જ્યાંહાં નથી નીમનોક અમલમાં આવી હોય, ત્યાંહાં તેવા ખરબની નીમનોક હશે તો મળશે અથવા આપવું જોઈએ એમ સમજવું નહીં.

જોઈએ. માટે આ વિશે સરકયુલર થઈ બહાનસ્ત કરશે. મીલી માગશર વદ ૩૦ સેવત ૧૯૩૩ તારીખ. ૧૫-૧૨ ૭૬.

કાજ સાહાયુદીન.

માહાજાની હાય સરસુખા.

પી. નં.

રેડાંપ. જા. નંબર. ૪૨.

સરકયુ. ૬૬.

સરવીસ પોષ્ટ ડીક્રીટના સંબંધમાં ઓ નિશાનીનો નિયમ કરેલો છે, તેમાં નિચે લખ્યા મુજબ ફેરફાર કરવામાં આવ્યો છે.

૧. પાકીટ યા બેંગી ઉપર સરનામું વિગરે સી રીતે લખવું; તે બદલનો નમુનો કલમ ૩ માં બતાવેલો છે તેમાં હોદ્દા સાથે ફોટ કરનાર અધિકારીની સહી થવા વિશે લખ્યું છે તે હોદ્દાનો લગત વરોદરા સ્ટેટ એવા શબ્દ સ્પષ્ટ રીતે લખવા જોઈએ.

૨. ત્રીજી કલમમાં બતાવેલા નમુના મુજબ સરનામામાં નેટલું લખવું જોઈએ તે-ટલું લખાયું છતાં માત્ર ડીક્રીટ ચોડવી રહી ગઈ હોય અથવા કમી ડીક્રીટ ચોડાણ હશે તો, નેટલી ડીક્રીટ ચોડાણવી રહી ગઈ હોય તેટલા રોકડા પછિસા આપવા પડશે, એવા કલમ ૪ માં ડરાવ છે તે રદ કર્યો છે. કદાચિત એવી ભુલ થાય તો ખાનગી પાકીટ યા બેંગી મુજબ હાંસલ આપવું પડશે. માટે એ પ્રમાણે ન થવા વિશે ચોગ્ય બહાનસ્ત રાખવો જોઈએ.

૩. કલમ ૫ માં ચોથી કલમના સંબંધનો નેટલો ભાગ લખેલો છે તેટલો રદ જ એમ સમજવું.

૪. સરકારી કામદારને સરકારી સંબંધથી ખીલ લોકાના ખાનગી કામ વાસ્તે જવાય વિગરે મોકલવાના, તેનાં પાકીટ સરવીસબેરીંગ કરી મોકલવા વિશે છઠી કલમમાં ડરાવ છે તે રદ થયો છે. માટે એવાં પાકીટ મોકલતા વખતે અરજદાર તરફથી જો ડીક્રીટ આવી હોય તો તે ચોડાડી મોકલવી. ડીક્રીટ ન આવી હોય તો ખાનગી પત્ર તરીકે પાકીટ યા બેંગી નાટપેડ મોકલવાં, અને તેવાં પાકીટ યા બેંગીના ઉપર સરકારી કલમમાં બતાવેલા નમુના મુજબ સરનામું વિગરે લખવાની કાંઈ જરૂર નથી.

૫. જરૂરીયાત પ્રસંગે સાધારણ ટપાલની ડીક્રીટ ચોડાડી પાકીટ યા બેંગી મોકલવામાં આવે તો, તે પાકીટ યા બેંગી ઉપર ફક્ત ગાયકવાડ સરકારના કામ બાબત આ શબ્દો ખીલકુલ લખવા નહીં. તા. ૧૦ મી અગષ્ટ સન ૧૮૮૯ ઈસવી. મીલી આવણ સુદ ૪ સેવત ૧૯૩૭.

રકુનાથ રામચંદ્ર.

કાજ સાહાયુદીન.

માહાજાની હાય સરસુખા.

રજિસ્ટ્રેશન નંબર. ૪૩.

સરકારી.

ત્રણ પાઈ કીમતના પોષ્ટકાર્ડ ઉપર “આન હર મનિસ્ટીસ સરવીસ” એવા અક્ષરો છપામ્મલા છે તેવા કાર્ડ વાપરવા માટે લખવાનું કે,

૧. સ્ટાંપ નંબર. ૫૪૦ તા. ૧૯ મી એપ્રિલ સન ૧૮૮૦ ના સરકારી હુકમ ની ત્રીજી કલમ ૨૬ કરવામાં આવી છે, અને સરકારી હુકમમાં જે કલમમાં પોષ્ટકાર્ડ એવા અક્ષરો લખ્યા છે તે ટેકાણે સરવીસકાર્ડ એમ સમજવું.

૨. સરવીસ પોસ્ટલ સ્ટાંપ મંજૂરવા, આપવા વિગતે બદલ ને ને નિયમ લે નિયામના નિયમમાં કરેલા છે તે આ સરવીસ કાર્ડને લાગુ છે.

૩. કાર્ડ વાપરતી વખતે મજબુત લખવાની તરફ ઓકલનારની સહી અને આશીર્વાદ નિશાની લખવી જોઈએ. બાકીની શરતો પોષ્ટકાર્ડ મુજબ છે.

૪. સરકારી કાર્ડ શરૂ થવાથી હિસાબના નમુનામાં નીચે લખ્યા મુજબ એક કોષ્ટક અર્ધા આનાની ટીકીટના આસન પરેલા વધારવું જોઈએ. તા. ૧૦ મી અગષ્ટ સન ૧૮૮૦, મિલી આવણ સુદ ૪ સંવત ૧૯૩૭.

રમુનાથ રામચંદ્ર.

કાલ શાહાજીદીન.

માહાલાની હાથ સરમુખા.

<p>૫. આનાના સરવીસકાર્ડ રીમ ૧ નાં ખંડલ ૪૫. દરેક ખંડલની કિમત રૂ. ૦૫ મુજબ દર રીમના રૂ. ૩૦.</p>	
ખંડલ.	કાર્ડ.

અનુકરમાણીકા.

બાબત.	પાનું.
રત્નમંદીથી અગર રત્નમંદી શિવાય ન્હાના કે મ્હોટા માણસના પ્રવૃત્તવનો નાથ કરવો એ મહાવપથા અને ખુનનો ગુન્હો છે.	૧
રંગુનર ટરૂપના કાઈપણ માણસને પકડવો હશે તો તેના કમાડીંગ ઓશીસર મારફત પોલીસ અને માછલેટ પકડી મગાવવો.	૨
લાશ કિંવા જખમીની પરિક્ષા માટે અથવા ઓપડ ઉપચાર કરવા સારૂ મેડીકલ ઓશીસરને જરૂર પ્રસંગ શિવાય ન ખોલાવવા, અને ખોલાવે તેમાં જગા ઠીક ન કરવી.	૩
સરહદોના ટંટા બાબત ચોકશીનો અધિકાર.	૪
એક્સ્ટ્રાડીશન (સન ૧૮૭૯ ના આક્ટ ૨૧મા) પ્રમાણે ન ખોલાવી શકાય તેવાના તપાસ કરી હુજુર લખે ચોખ મરાનું.	૬
શીવાજીરાવ ઉરફે ન્હાનાસાહેબ ખાનવેલકરને આપવો ફરેલો અવેજ અનામત થા. ખો છે તેથી લેહેણું હોય તેણે એક માસમાં અટકાવવાને દિવાની કાર્ટનો દાખલો લાવવો.	૬
પોલીસ પટેલોને માછલેટ રત્ન આપવા વિશેનો નિયમ.	૭
યથાવંતરાવ નારાયણરાવ ભાઉરસીદને લેહેણાની ફરિયાદ પ્રથમ રટાપ ખર્ચ શિવાય અકાવવા મળેલી છ માસની મુદત.	૭
પારખ જગાભાઈ રણછોડાસને પ્રથમ મળેલી લેહેણાની ફરિયાદ કરવાની મુદત શિવાય છ માસની મુદત આપી.	૮
સખીદાસ ગોકળદાસની ફરિયાદો ખર્ચના લમીન લેઈ સાદા કાગળપર એક વર્ષ સુધી લેવી.	૮
મળના કે-ચાનું વારંટ દરેકનું જુડું કાઢાવું.	૧૦
રત્ન વચે બધે કદી પઈસાથી રમવું એ જુગાર છે.	૧૦
માછલેટ ગુન્હાના અને ફીરકાલ મુકદમાનો સંખ્યા જુદી બતાવવી એટલે ફોલ-દારી બાકીની સંખ્યા પ્રથમ, અને નિચે ફીરકાલ બાકીની સંખ્યા લખવી.	૧૧
ન્હાની ઉમરનાં છોકરાંઓ ગુન્હો કરે તો સન ૧૮૬૪ ના આક્ટ ૬ ઠાની કલમ ૫-૧૦ પ્રમાણે નેતરની સોદીથી મારવાની સજા કરવી.	૧૧
જે સ્ટાપ નકલો લેવા રજુ થાય તે પાછા આપવાના પ્રસંગે જેવી હદિકત હોય તેનો શેરો કરી સહી સાથે આપના જવું.	૧૨
પેટેલા વર્ગના માછલેટ પોનાના અખતીયાર સુધી સીલ ન કરતાં સેશન કમીટ કરે છે એ બરાબર ચોખ કારણ શિવાય નથી.	૧૨
સરકારી નોકર વિરુદ્ધ નનામી અરજીઓ અગર ખોટા નામથી સહીની અરજીઓ આવે છે તે પર હુજુર સરકયુલર નંબર ૭ પ્રમાણે લક્ષ અપાતું નથી, તો-પણ કટલાક અમલદારો નિયેના અમલદારોથી ખુલાસા મગાવે છે તેમ ન કરતાં જોવા નોકલવી અગર ટેમી ઓશીસીયલ રીતે મોકલવી.	૧૩

અશીમ ઉપર જકાત દર મહિરે. ૧૦) હરાબ્યા હો, બાપી પેટલાદ અને માણીદ મહાલની જકાતમાં ફેરફાર થતો નથી.	૧૩
બગડેલા સ્ટાંપ કાગળ પાછા આપે એક રૂપીએ એક આનો કાપી નાણું પાકું આપવું અને કાગળ જોઈએ તો તેટલો પુરતો ક્રીમત લેઈ આપવો.	૧૪
શીક્ષો આજખાપ અને તાંબા શીસાનો ૨ ગામડી ઉખડેલા ન હોય તો, તે પુરી ક્રીમતમાં લેવો.	૧૫
નીમનોશી નોકરોનો આખો સ્ટ્રાકટ.	૧૬
પુરવણી એવાન.	૧૮
નોકરોનું રબ પત્રક.	૧૯
હક્ક બાપતની પાવતી.	૨૦
અનામત અવેજ લેવાની પાવતી.	૨૧
નાણું મળે તેની પાંદોંચ.	૨૧
કામગીરી ભથા ખીલ.	૨૨
કંઠીજન્ટ ખીલ.	૨૩
પરરાબ્યના પાકીટા નોટપેડ થાય તો કંઠીજન્ટમાં ખરચ લખી પહોંચા આપવા.	૨૪
કંઠીજન્ટની રકમ આખીરૂંટકમાં આકારી લેવી.	૨૪
કુબીની મજુરીના પહોંસા રોકડા જોડર તરફના મોકલતાં જોલ ખાતે જમાં કરી દાખલો મોકલવો.	૨૪
પરરાબ્યના હુકમનામાપરથી ફરીપાદ તે હુકમનામાની તારીખથી ૭ વર્ષમાં દાખલ કરવી.	૨૫
સ્થાવર મીલકત લીલામમાંથી ખરીદ કરનારે માગેથી દાખલા માટે વગર લાંબે કાગળ આપવો.	૨૬
હારકુનોએ સારા શુદ્ધ મોહોટા વંચાય તેવા અક્ષર લખવા. અધિકારીઓનું લખણું તેવું ન હોય તો લખાવી સહી રાખેની નક્કલ રાખવી. ટકાઉ કાગળ પર લખવું.	૨૬
આણું સ્ટાંપ કાપદાનો અમલ સંવત ૧૯૨૫ ના પોસ્ટ મુદ ૧૦ થી.	૨૭

ગાયકવાડી ન્યાયપ્રકાશ.

અંક. ૨ નો.

હુજુર કચેરી જાવક નંબર ૧.

જાહેરનામું.

શ્રીમંત મરહુમ ગાયકવાડ સેનાપતિસમિતિ સમક્ષે જાહેર હુજુર કચેરી જ્યુડી-
શીયલ ડીપાર્ટમેન્ટ.

મરહુમના જાણવામાં આવ્યું છે -, આ રાજ્યની કટલી એક જગ્યાએ મનુષ્યના
પુરૂષત્વનો નાશ (નરવાણ) કરવાનું કત્ત આલે છે. એ વહિવટ ધણી ફર અને નિર્દય છે.
તે પુરી રીતે ખંધ કરવો જોઈએ, માટે તે સાથે સખમ રાખનારા સર્વને ખબર થવા
માટે આ ઉપરથી જાણવામાં આવે છે કે, પુરૂષત્વનો નાશ (નરવાણ) કરવાના કત્ત
માટે નિચે પ્રમાણે શિક્ષા આપવામાં આવશે.

કત્તનો પ્રકાર.	તે ઉપરથી કી ચાગુનો ધાય છે.	શિક્ષાને ગુજેગાર પાત્ર ધાય છે તે શિક્ષા.
૧. જાણકના વાલીની રજમંદીથી અગર રજમંદી શિવાય તે જાણકના પુરૂષત્વનો નાશ (નરવાણ) કરવો અને તેથી જો મટ ત્યુ ઉત્પન્ન નહી ધાય તો.	મહાબ્યા.	સાત વર્ષ સુધીએમાંથી ગમે તે પ્રકારની કદ અને તે શિવાય દંડ પણ થઈ શકે.
૨. જાણકના વાલીની રજમંદીથી અ ગર રજમંદી શિવાય તે જાણકના પુરૂષ ત્વનો નાશ (નરવાણ) કરવો અને તેથી જો મટત્યુ ઉત્પન્ન ધાય તો.	ખુન.	ક્રીથી અથવા જન્મ પર્થે ત એમાંથી ગમે તે પ્રકારની કદ ત- થા તે શિવાય દંડ પણ થઈ શકે.
૩. પુક્ત ઉમરના માણસના પુરૂષત્વનો નાશ (નરવાણ) તેની રજમંદી શિવાય ક રવો અને તેથી મટત્યુ ધાય નહી તો.	મહાબ્યા.	સાત વર્ષ સુધીએમાંથી ગમે તે પ્રકારની કદ અને તે શિવાય દંડ પણ થઈ શકે.
૪. પુક્ત ઉમરના માણસ એટલે અ- ગર વર્ષની ઉપરાંતનાનો પુરૂષત્વનો નાશ (નરવાણ) તેની રજમંદીથી કરવો અને તેથી જો મટત્યુ ધાય તો.	ખુનથી ઉ તરતા દર જનું શિક્ષ બુખમનુદય વધ.	જન્મ પર્થે ત બન્નેમાંથી ગમે તે પ્રકારની કદ અથવા દસ વર્ષ સુધી બન્નેમાંથી ગમે તે પ્રકારની કદ તથા તે શિવાય દંડ પણ થ ઈ શકે.

હીપ.

પુક્ત ઉમરના માણસના પુરૂષત્વનો નાશ (નરવણ) તેની રબનમંદી શિવાય કરવામાં આવશે, અને જો તેથી તેનું મૃત્યુ થાય તો તે કૃત્ય ખુન થાય છે, પરંતુ રામ મટાડવા માટે અમર જીવ અમાનવા માટે ઝકઢર લોકોએ કરેલા કૃત્યને ઉપર લખેલા પ્રકાર લાગુ નથી.

૨. એમ જાણાવવા આવે છે કે જો સખસો એ ગુન્હા કરવામાં મુખ્ય હશે તેઓને સજા કરવામાં આવશે એટલું જ નહીં પણ તેવા ગુન્હાને જો સખસો મદદ કરશે તે પણ સજાને પાત્ર થશે તેમજ પુરૂષત્વનો નાશ (નરવણ) કરતાં મૃત્યુ થયું છે એવી કોઈ સખસને ખબર થયા છતાં તે ખબર પોલીસને આપવામાં આવતી કારણ શિવાય તે સખસ કમુર કરશે તો તે પણ સજાને પાત્ર થશે.

૩. ઉપર મુજબ હુકમ આ સરકારની સર્વે ફોનદારી કોર્ટને આપવામાં આવ્યો છે; અને એવા કામો શોધી કાઢી રજુ કરવા પોલીસને ફરમાવવામાં આવ્યું છે.

૪. સરકારને ભરૂંસો છે કે, આવા ગુન્હા શોધી કાઢી ગુન્હેગારને રબન કરાવવાના કામમાં સરકારી અમલદારને સર્વે લોક મદદ કરશે. તાં ૯ મી અક્ટોબર સન ૧૮૮૦.

આપા.

વિભાગક જનારૂધન કીરતને.

હુન્નુર આસીસ્ટંટ.

હુ. ક. ફો. જા. નંબર. ૧૦૮.

પાલી મેટ્રોપોલીટન ખાનખાહાદુર વરિષ્ઠ કોર્ટના ચોક્કસરીસ સાહેબ તરફ લખી મોકલવાની કે—આ રાજ્યમાં કુટલેક કેકાણે માણસના પુરૂષત્વનો નાશ કરવાનું કૃત્ય આવે છે, એ વહિવટ ધણી અધમ અને ગિરિમ છે તે પુરવી રીતે બંધ કરવો જોઈએ. તે માટે નામદાર રાજ દાવાનસાહેબ ખાહાદુરના હુકમથી જાહેરાતનું નંબર. ૧ તાં ૯-૧૦-૮૦ નું પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવ્યું છે તેની પ્રતો ૧૫૦ આ સાધે આપના તરફ મોકલી છે તે તાખાની કોર્ટ તરફ જરૂર પ્રમાણે મોકલવાની તજવીજ મેટ્રોપોલીટી થશે.

સદરહુ જાહેરાતમાં લખેલા ગુન્હેગાર બદલ કોર્ટમાં ચોક્કસી થઈ સજા થશે તે બદલનો દાખલો આપના તરફથી વાર્ષિક રીપોર્ટમાં દાખલ કરતા જવાની તજવીજ મેટ્રોપોલીટી રહેતી જશે. તાં ૯ મી અક્ટોબર સન ૧૮૮૦ ઈ.

આ.

ટી. માધવરાવ

વિભાગક જનારૂધન કીરતને.

દા. તાં ૨૧-૧૦-૮૦.

હુન્નુર આસીસ્ટંટ.

હુન્નુર આસીસ્ટંટ સર. જયક. નંબર. ૪.

સરકચુલર.

આ સરકારના રાજ્યમાંના લોકર (રેગ્યુલર ટકસ) ના કોઈ પણ માણસને પકડવા ની જરૂર હોય છે ત્યારે તે હાસમને પકડવા સાદુ પલટણના અધિકારીને ખબર આપ્યા શિવાય પોલીસના સીપાઈઓને પરમારક મોકલવામાં આવે છે, એવો હાલમાં રીવાજ

માણુ છે. પણ હવે પછી તેમ નહીં કરતાં પલટાણા અધિકારી (કમાન્ડીંગ આફીસર) ને તે જસમને પકડવો હોય તે વિશે જાણ કરવું, એટલે તે સાહેબ તે માણસને પકડી સોંપશે.

હવે પછી આ સરકયુલર પ્રમાણે પોલીસ અને માળેજોડાએ ચાલવું. તા. ૧૧ મી માઈ નવંબર સન ૧૮૮૦ ઈસવી. મીતી કારતક સુદ ૧૫ સંવત ૧૯૩૭.

વિનાયક આખાજી.

ટી. માધવરાવ
હુનુર આસીસ્ટન્ટની વલી.

હુ. આ. પો. ડી સરકયુલર. નંબર. ૧. સરકયુલર.

લાશની કિંવા જખમી માણસની પરીક્ષા માટે અથવા આસડ ઊપચાર કરવા માટે મેડીકલ આફીસર કેટલેક પ્રસંગે તેમની જરૂર નરતાં પોલીસ અમલદાર ખાલાવે છે, અને કેટલેક પ્રસંગે જરૂર છતાં મેડીકલ આફીસર ખાલાવ્યા છતાં આખ્યા નહીં એવી તકરારો જાહેર થઈ છે.

લાશના તપાસ વિશે આ તરફથી સરકયુલર નંબર. ૫૦ તા. ૧૦ અક્ટોબર સન ૧૮૭૦ નો થએલો છતાં તે પ્રમાણે સર્વે ઠેકાણે પુરો અમલ થતો નથી એટલેવું જણાય છે, માટે ફરી આ સરકયુલર કરવામાં આવે છે કે:—

જો લાશની કિંવા જખમી માણસની પરીક્ષા કરાવવી અથવા આસડ ઊપચાર કરાવવું હશે તો લાશ અથવા જખમી માણસને ત્યાંહીં સુધી મેડીકલ આફીસરના સદર સ્ટેશન (ડીસ્પેન્સરી) માં લેવો. કદાચિત લાશ અથવા જખમી માણસ જો ઠેકાણે હશે ત્યાંહીં મેડીકલ આફીસરના સદર સ્ટેશનમાં લેતાં સુધી લાશ ખગડી જશે અથવા જખમી માણસના જીવને નુકશાન થશે એવો તપાસ કરનાર પોલીસ આફીસરની, ચોખ કારણ પરથી ખાતરી થશે તો જ મેડીકલ આફીસરને લાશ અથવા જખમી માણસ પડશે. હશે તે ઠેકાણે ખાલાવવા અને નેવા પ્રસંગે પોલીસ આફીસરે ખાલાવવું થએલું મેડીકલ આફીસરે વીલંબ ન કરતાં તે ઠેકાણે જવું જોઈએ.

ઉપર દર્શાવ્યા પ્રકારનાં મનુષ્યન કરણો નરતાં મેડીકલ આફીસરને ખાલાવ્યા એવું પાછળથી જાણમાં આવે તે વિશે ખાલાવનાર પોલીસ આફીસર તરફથી સખત જવાબ લેવામાં આવશે.

ઉપર લખેલા પ્રકારની ખાતરી કરી લીધા બાદ પોલીસ આફીસરે ખાલાવ્યા છતાં જો મેડીકલ આફીસર જવામાં હયગય કિંવા વીલંબ કરશે તો જવાબ તેમના પર રહેશે.

દવાખાના પર સીવીલ સરજનની નીમનોડા થએલી છે તે ઠેકાણે સીવીલ સરજનો તરફ પોલીસ આફીસર તરફથી લાશનો કિંવા જખમી માણસના તપાસ માટે આવવા વિશે લખાણ આપ્યાથી સીવીલ સરજન જાતે ન જાય અને તેમણે પોતાના હાથ નીચેના કુંચીયાર હાસ્પીટલ આસીસ્ટન્ટને મોકલશે તો ફરકત નથી. તા. ૯ મી અગષ્ટ સન ૧૮૮૦ મીવી આવણ સુધી ૩ સંવત ૧૯૩૭.

વિનાયક જનારુદન કીરતને.
હુનુર આસીસ્ટન્ટ.

સરહદીના ટંકા બાબત

સરહદીના આંતરેના શીમાડાની તકરારના સંબંધથી, ખીડમાં ડોરા ચરવાના હક્કના સંબંધથી શીશાદા ઉત્પન્ન થાય છે તેને અહિયાં સરહદીના ટંકા કહેલા છે તથા ઉપર લખેલી શીશાદામાંથી નંબર.] ગુન્હાની જગા. [કોના તરફથી ચોકશી થવાની.] અપીલ તપાસણી વિગરે

૧	૨	૩	૪
૧	વડોદરા સંસ્થાન.	વડોદરા સરકારની સ્થાનિક કોર્ટ.	શીરડા પ્રમાણે ગાયકવાડ સરકારના અધિકારી,
૨	ઇંગ્લેન્ડ સરકારનું રાજ્ય.	ઇંગ્લેન્ડ સરકારની સ્થાનિક કોર્ટ.	પ્રાંતીય સરકારના અમલદાર કાયદા પ્રમાણે.
૩	નેદરીવ સંસ્થાનો.	સરહદ નેદરીવ સંસ્થાનની હદમાં અને તેના ગુન્હાની જગ્યા અમલદાર ચોકશી કરી શકે છે તે અમલદાર તરફ તપાસાયેલ અમલદાર.	આ સરહદ નેદરીવ સંસ્થાનની હદમાં અને તેના ગુન્હાની જગ્યા અમલદાર ચોકશી કરી શકે છે તે અમલદાર તરફ તપાસાયેલ અમલદાર.
૪	ઇંગ્લેન્ડ અને ગાયકવાડ સરકારના શીમાડા ઉપર તકરાર થએલી જગ્યા સંશય યુક્ત હશે અથવા તકરારમાં ને હદમાં થઈ હશે.	ઇંગ્લેન્ડ સરકારની સ્થાનિક કોર્ટ.	પ્રાંતીય સરકારના અમલદાર કાયદા પ્રમાણે.
૫	વડોદરા અને બીજા નેદરીવ સંસ્થાનના શીમાડા ઉપર તકરાર થએલી જગ્યા સંશય યુક્ત હશે અથવા તકરારમાં ને હદમાં થઈ હશે.	સ્પેશીયલ કોર્ટ જેમાં એક કામનારેલ સોફ્ટ નીમરો, પછી તે કામનારેલ સોફ્ટ તરફ ચોકશી કરી શકે છે તે અમલદાર તરફ તપાસાયેલ અમલદાર.	આ સ્પેશીયલ કોર્ટના એક વિચારથી જ ન કાલ થશે તેના ઉપર અપીલ એન્ટ ગવર્નરનારેલ સોફ્ટ તરફ ચોકશી કરી શકે છે તે અમલદાર તરફ તપાસાયેલ અમલદાર.

ચોકસો કરવાના અધિકારી સંબંધી પત્રક.

પાણીની નીકાના હકના સંબંધથી અને સરહદ ઉપરના એવા પ્રકારના ખોલ હકના સંબંધથી જે ખોલન ગુન્હા ઉત્પન્ન થયો તેને પાલુ સરહદીના ટંટા એ શબ્દમાં સમાવેશ થાય છે.

ચીમકુંડ.

૫

જે પર ઈલાકાની રૈયતનો એવા કામમાં સંબંધ હશે તે રૈયતનું વડોદરા કોર્ટમાંથી મળેલા ઈનસાફથી જ્ઞે સમાધાન થયું નહીં તો વડોદરાના એન્ટ ગવર્નર જનરલ સાહેબ ખાલાફુરને જાહેર કરાવે તેઓ ખરેખર કાગળો મંગાવીને ન્યાય ખરખર થયો છે કે નહીં તે જોઈને ખાતરી કરી લેશે; તથા ગાયકવાડ સરકારની કોર્ટ તરફથી સરહદ પાસેના ઈનસાફના સંબંધથી કોઈ સલાહ આપવાનું એવરમાન એન્ટ ગવર્નર જનરલ સાહેબને જરૂર લાગશે તે તેથી સલાહ ગાયકવાડ સરકારને આપશે. આશપાશના એવરમાન પોલીસીકલ એન્ટ સાહેબ કિંવા ખોલ બ્રિટીશ અધિકારી જોમને આવા કામમાં સંબંધ હશે તેમના લખ્યા ઉપરથી એ રખાન એન્ટ ગવર્નર જનરલ સાહેબ ખાલાફુર ઉપર લખ્યા પ્રમાણે કરવાનું મુખત્યાર છે.

ચીમકુંડની જરૂર નથી.

૩. જા તથા ૪ થા કોષ્ટકમાં ખતાવેલા અમલદાર જ્ઞે પોલીસીકલ એન્ટ નહીં હશે તો, પોલીસીકલ એન્ટ સાહેબને કામના કાગળો મંગાવી ઈનસાફ વ્યાજખી થયો છે કે નહીં તેની ખાતરી કરી લેવાને અધિકાર છે. જરૂર લાગે તો પોલીસીકલ એન્ટ યાગ્ય ભાગીશો એવી સલાહ આ ખાખતમાં જે દરખાસ્તના સંબંધ હશે તે દરખાસ્તને આપશે. પોલીસીકલ એન્ટ સાહેબ આ ખાખતમાં જે સલાહ આપવાની તે વડોદરાના એન્ટ ગવર્નર જનરલ સાહેબની અગર પક્ષકારની સુચના ઉપરથી આપવાને મુખત્યાર છે.

આથી ખાખતમાં ગાયકવાડ સરકાર, હુકમન સંબંધી હક ખદલ કોઈ પાલુ તકરાર લેનાર નથી.

આમાં નમદ કરેલી સ્પેશિયલ કોર્ટ બ્રિટીશ ઈન્ડિયન પેનલ કોડ તથા ઈન્ડિયન કોમીનલ પ્રોસીજરમાં એ ખદલ કાયદામાં ખતાવ્યા પ્રમાણે ચોકસી ચલાવીને ઠરાવ કરશે. દેહીન શિક્ષા અગર જન્મ ઈપની શિક્ષા જ્ઞે આ સ્પેશિયલ કોર્ટને ઠરાવવી હશે તો નામદાર એન્ટ ગવર્નર જનરલ સાહેબની મંજૂરી લઈને પછીથી ઠરાવશે. આશપાશને કરેલી શિક્ષા જે સંસ્થાન તરફથી વ્યાજખી રીતે અમલમાં આણી શકાશે એવું સ્પેશિયલ કોર્ટની નજરમાં આવશે તે સંસ્થાન તરફ તે શિક્ષા અમલમાં લાવવા સારૂ તે આશપાશને તે સંધી દેશે. આ ખાખતમાં સ્પેશિયલ કોર્ટના કામદારનો મતભેદ પડ્યાથી જે સંસ્થાન ના તાખા માંહેલા જે ચુન્દેગારો હશે તે સંસ્થાન તરફ તે ચુન્દેગારોને સજા ભાગવવા માટે સ્પેશિયલ કોર્ટ જોડાશે.

આ પ્રમાણે નિયમ ઠરાવવામાં આવેલા છે મટિ તમામ અધિકારીઓએ ઉપર પ્રમાણે અમલમાં લાવવું. તા. ૧૩ મી સપ્ટેમ્બર સન ૧૮૮૦.

વિભાગ્યક જનાવધન કોરતને,

હુનુર આસીસ્ટન્ટ.

હુ. ક. એ સરકયુલર નંબર. ૧.

સન ૧૮૮૦-૮૧ સાલ પેકી. સરકયુલર.

બ્રિટીશ રેલવે આપણી હદમાં ગુન્હો કરી બ્રિટીશ હદમાં નહીં જાય છે એવા ગુન્હેગારની માગણી એક્સ્પ્રીડીશન એક્ટ પ્રમાણે (સન ૧૮૭૯ ના આક્ટ ૨૧) થવા જવો ગુન્હો હશે તો, તે વિશે માળખેટ પ્રાપ્તમાફક સેસ તૈયાર કરી હુન્નર મોકલે છે અને એક્સ્પ્રીડીશન એક્ટ પ્રમાણે માગણી થવા જવો ગુન્હો નહીં હશે તો, તે ગુન્હેગારની માળખેટ તરફથી કાઈ નબળી થતી નથી એવું કેટલાક કામમાં દેખાઈ આવ્યું છે, માટે આ સરકયુલર કરવામાં આવે છે કે, જે ગુન્હો મોટા બ્રિટીશ હદમાંથી એક્સ્પ્રીડીશન એક્ટ પ્રમાણે માગણી કરી શકતા નથી તેવા ગુન્હો બદલ ગુન્હેગાર બ્રિટીશ રેલવેમાં હશે તો, બ્રિટીશ હદમાં કામ ચલાવવા માટે સર્ટિફિકેટ આપવું બંધ એ. એ. માટે બ્રિટીશ રેલવેમાં આ હદમાં ગુન્હો કરી બ્રિટીશ હદમાં રહેતી છતાં તે ગુન્હો એક્સ્પ્રીડીશન એક્ટ પ્રમાણે માગણી થવા જવો નહીં હશે તો, માળખેટ તે ગુન્હો બદલ પોતાના માને રૂ પુરાવો રજુ થયો હશે તે રીપોર્ટ માથે હુન્નરને મોકલતા જવાનો વલિવટ રાખવો, એક્ટને અર્થથી સર્ટિફિકેટ આપવા જવું હશે તો પાંચમસન કરવામાં આવશે, કદાપી એવા ગુન્હો બદલ પુરાવો રજુ થયો નહીં હશે તો તે પ્રમાણે રીપોર્ટ તાબડોતો હુન્નર મોકલતાં જવો. તા. ૨૭ નવેમ્બર સન ૧૮૮૦ ઈ.

વિનાયક જનારધન કીરતને.

હુન્નર આસિસ્ટન્ટ.

હુ. ક. સરકયુલર નંબર. ૨.

જાહેરનામું.

સર્વે લોકોને ખબર આપવામાં આવે છે જે, શીવાજીરાવ ઉરફે જ્ઞાનાસાહેબ ખાનવેલકરે હમારે ત્યાંહીથી લાઈ કરેલી મીલકત પર્ધકી કેટલીક મીલકત અમને સરકારથી પાછી આપવામાં આવી અને કેટલીક મીલકત (જવાહીરના દાગીના વિગરે) સરકારી હોવાના સંબંધે સરકારવાળામાં જખામાં રાખેલી છે તે વિશે તપાસ થઈ અમારી મીલકત અમને મળવી એમ જાહેર કરવા ઉપરથી તે ખાખતમાં એકંદરે એકથી પર્ધ આશરે રૂપિયા ૧૨૯૧૯૩ પાર હજાર નવસો એગ્રીસીસ અગ્રીયાર આનાની મીલકત દાગીના વિગરે મળી, શીવાજીરાવ ઉરફે જ્ઞાનાસાહેબ ખાનવેલકરને પરત આપવા વિશે નામદાર રાજા જ્ઞાનાસાહેબ ખાનવેલકરે ઠરાવ કર્યો છે.

સદરહુ પાછી આપવાને હરેલી મીલકત આજથી એક મહીનાની મુદત સુધી સરકારમાં અનામત રાખવામાં આવશે, એ મુદતમાં શીવાજીરાવ ઉરફે જ્ઞાનાસાહેબ ખાનવેલકરની પાસે જ ન જોડાવું જોઈએ હેમ તેમણે શીરસ્તા પ્રમાણે સદરહુ મીલકત પર પોતાના જોડાવાના સંબંધે કઈના અટકાવનો દાખલો લાવી રજુ કરવો. સદરહુ મુદતમાં કાઈથી

દાખલો રજુ નહીં થાય તો મુદત પૂરી થતાં જ કરાવ પ્રમાણે મીલકત શીવાજીરાવ ઉ-
રફે નહાનાસાહેબ ખાનવેલકરને પાછી આપવા વિશે ચોખ્ખ તબવીબ કરવામાં આવશે.
તાં ૭ મી ફેબ્રુઆરી સન ૧૮૮૧.

વિનાયક જનારધન કીરતને.

હુજુર આસીસ્ટંટ.

હુ. આ. પો. ડી સરકયુલર. જા. નંબર. ૭.

સરકયુલર.

ગમેલી હામના પોલીસ પટેલોને કુણી કુટલી મુદત સુધીની રજા આપવી એ ખા-
ખા કાઈ વિચાર કરના નહીં હોવાથી ધારવાર હરફતો આવે છે માટે નીચે લખ્યા પ્ર-
માણે કરાવવામાં આવ્યું છે.

કાઈ પણ “પોલીસ” પટેલને રજા આપવી પડે તો તેની જોખમદારી ઊપર કામ
ન હરફત ન પડે એવો ખાતરી લાપક બદલી લીધા વગર રજા આપવી નહીં.

નીચે લખ્યા મુજબ અમલદારોએ પોલીસ પટેલને રજા આપવી તે તાલુકાના
ફોજદાર મારફતે આપવી જોઈએ.

ફોજદારે તાલુકાના માજીસ્ટ્રેટના આભિપ્રાય મેઠાં બધા મહીના સુધી રજા આપવી.
ફોજદાર તથા તાલુકાના માજીસ્ટ્રેટનું બિબચન પડેથી તેનો નીકાલ ફરદ કલાસ માજી-
સ્ટ્રેટ કરીને ચોખ્ખ હુકમ આપવો.

સેકન્ડ કલાસ માજીસ્ટ્રેટ એગ્રીએ બે મસ સુધી રજા આપવી, તેમજ ત્રણ મહીના
સુધી પોલીસ પટેલની રજા ફરદે કલાસ માજીસ્ટ્રેટ મંજુર કરવી.

એ કરતાં વધારે રજા આપવાની જરૂર પડે ત્યારે પ્રાંત મજકુરના રાવબાહાદુર મુબા
સાહેબની મંજુરી લેઈ બાદ રજા આપવી જોઈએ.

એ પ્રમાણે પોલીસ પટેલોને ફોજદારની મંજૂરી રજાના હુકમો આબ્યાથી વખતે
વખત કામને હરફતો આવનાર નથી.

રેવિન્યુ કામને માટે સ્વતંત્ર નીમેલા મતાનાંને રજા આપવાની જરૂર લાગે તો
તે રજા ફોજદાર મારફતે આપવાની જરૂર નથી. તાં ૧૦ ફેબ્રુઆરી સન ૧૮૮૧.

વિનાયક જનારધન કીરતને.

હુજુર આસીસ્ટંટ.

હુજુર કચેરી ડી. જાવક નંબર. ૧૮૪.

પાછી મેજુરખાન ખાનબાહાદુર વરીટકાર્ટના મોફ્જરફીસ સાહેબ તરફ લખી મો-
ક્લવાનું કે—એસ્વંતરાવ નારાયણરાવ ભાઉસાહેબ સીંદે અસાનનું પાલન કરનાર ગંગા-
ખાઈ કામ ભાઉ સીંદે એમણે હુજુર પાદ તારીખ ૧૧ મી જાન્યુઆરી સન ૧૮૮૧ ની
આપી કે, શીજેત મહમુદરાવ મહારાજની કારકીર્દીમાં ભાઉ સીંદે ઉપર જુલમ વિગરે

પછી આમાંથી છાંદોળી વિગરે અકુશ તકરી પછી તેથી આમાં ફેલું લેહેણું લોપ્પા તરફ રહેલું છે, તે લેહેણાની ફરીપાદ કરવાની મુદત ગણેલી છે, તેની હાલમાં દિવાની ફરીપાદ કરવાની છે તે માટે મુદતની હરકત ન લેતાં તથા દાવાના સ્ટાંપ અર્થની પ્રથમ હરકત ન લેતાં દિવાની કોર્ટમાં દાવા લેવા વિશે હુકમ થયો.

ભાઉ સીંદની બાબતમાં પાછલી કારકીર્દિમાં જે બાંધવા પડ્યા છે તેનો વિચાર મનમાં લાવી લખવામાં આવે છે કે—

૧. મહારાવ મહારાજની કારકીર્દિ શરૂ થઈ તે તારીખથી ભાઉ સીંદે જે લેહેણાની ફરીપાદ કરવાની મુદત વીતી પછી હશે તેવા લેહેણાનો ફરીપાદ ૬ મહીનાનો અંદર ભાઉ સીંદના વારસાએ ચોખ્ખા પ્રાંતમાં લાવવી. આ પેલી મુદત શિવાય પછી ખીછા મુદત મળવાની નથી આ પ્રમાણે ભાઉ સીંદના વારસાને ૨૫૪ જાણાવવું.

૨. મહારાવ મહારાજની કારકીર્દિ શરૂ થઈ તે પહેલાં જે લેહેણાની ફરીપાદ કરવાની મુદત પછી ગઈ હશે તેવા લેહેણાને ઉપલી કલમમાં લખેલી આવવામાં આવેલી મુદત લાગુ પડવાની નથી.

૩. ઉપરની કલમમાં લખેલા લેહેણાની ફરીપાદને અવગ દાવાના સ્ટાંપની હરકત ન લેતાં સાદા કાગળ ઉપર દાવાની અરજીઓ લખી દાવાના ફેંસલા આપે ભાઉ સીંદે એમના વારસા વિરુદ્ધ કરાવે હશે તે, દાવાના સ્ટાંપ વિગરે એમની પાસેથી શીરસ્તા અન્વે વસુલ કરના જતાં અને દાવાના ફેંસલા ભાઉ સીંદે એમના વારસા તરફમાં થયે તે ફેંસલાની ખતમવણીમાં પ્રથમ વસુલ આવશે તેમાંથી દાવાના સ્ટાંપ વિગરે અરજ મરમારમાં વસુલ કરી લેવામાં આવે, અને ફેંસલાની ખતમવણી વસુલ ન આવે તે સ્ટાંપ વિગરે અરજ શીરસ્તા પ્રમાણે ભાઉ સીંદના વારસાથી વસુલ કરી લેવાની તબવીબ રહેશે.

૪. ભાઉ સીંદના વારસાને આપના તરફથી જાણાવવું થશે તે તારીખથી કલમ ૧ માં લખેલી મુદત ગણનાં જાય, અને કઈ તારીખે જાણાવવામાં આવ્યું તે આ તરફ નોંધપાત્રીથી લખાઈ આવશે.

સહ લખ્યા પ્રમાણે ભાઉ સીંદના વારસા તરફ લખી જાણાવવાનું થયું અને તાખાની સર્વ દિવાની કોર્ટો તરફ પણ લખી જાણાવવાનું મહેરબાનીયો થયું. તા. ૨૧ ફેબ્રુઆરી સન ૧૮૬૧.

વિનાયક જ્ઞાનરંજન કીર્તને.

હુનુર આસીસ્ટન્ટ.

તા. ૫-૩-૮૧.

અરી નકલ.

ગંગાધર એસ્કંત કામદારના

વરીટકોર્ડ.

વ. અ. દી. અ. નં. ૮૩૫.

વ. અ. રો. જા. નં. ૪૪૫.

મેહુરખાન વડોદરા પ્રાંતના ન્યાયાધીશ સાહેબ.

હું મુરતી પાદી અન્વે આપના તરફથી તબવીબમાં આવતાં તાખાની કોર્ટો તરફ પાંચ લાખી મોકલવાનું કરવું બાઉસી દેના વારસને માદ તા. ૦૨ જી માચે સન ૧૮૮૧ ના રોજ પાંડોઆ તે તારીખથી છ મહીનાની મુદત ગણવાની છે તે મેહુરખાને જાણવું તા. ૪ જી સન ૧૮૮૧.

ખરસેદજી ફરતમજી.

ચીફ જસ્ટીસ.

અ. દી. જાવકનંખર. ૬૩૧.

પાદી મેહુરખાન વડોદરા પ્રાંતના ન્યાયાધીશ સાહેબ તરફ વરીષ્ટ કોર્ટ તરફથી લખવામાં આવે છે કે-પારખ જગજી રાજકોડના વારસે બેહુલું મુદતની અંદર હશે તે બેહુલુંની ફરીયાદો સાદા કાગળ ઉપર લેઈ કામ ચલાવવાની ખાખતમાં હું મુરતી હુકમ થયા અન્વે આ તરફથી પ્રથમ લખવામાં આવેલું હતું. ફરીયાદો કેટલી મુદત સુધી લેવી એ ખુલાસો મળવા વિશે આજમ સીટી મુનરાફ તરફથી રીપોર્ટ આપ્યા બાદ આ તરફથી હું મુરતી શેર તારીખ ૨૭-૨-૮૦ નો થયો તે દીવસથી એક વર્ષની મુદતમાં જ ફરીયાદો મુદત અંદરની આવશે તે બેહુલું વિશે લખવામાં આવેલું. હાલમાં અ-રજદાર પારખ જગજી રાજકોડના વારસે ગીરધરલાલ જગજીના વારસે પ્રેમાનંદ ગીરધરલાલે પાનાના કેટલાક કાગળ થત ખાતરી તરફ હશે તે મળવા બદલનો પત્ર અ-લાવેલો છે. તે કાગળ હસ્તગત થવાના દરમિયાન મુદત પૂરી થઈ જાય તો શિવાય એક વર્ષની મુદત મળવી એટલી મસારનોંદક પારખ જગજીના ઉપરથી શિવાય છ મહીનાની મુદત તેને આપવામાં આવી છે તો તે મુદત પ્રથમની મુદત પછીની સમજી આ છ મહીનાની મુદતમાં પાદીવાળાનો જ ફરીયાદો મુદત અંદરની થવા બદલની આવશે તે આપની કોર્ટમાં હાલમાં ખાતરી પછી લઈ દાખલ કરવાનું થતાં એ બદલ તાખાની કોર્ટો તરફ આપના તરફથી લખી મોકલવાનું કરશો. તા. ૧ જી માચે સન ૧૮૮૧.

ખરસેદજી ફરતમજી.

ચીફ જસ્ટીસ.

રમુ. નારાયણ મહાદેવ.

વરીષ્ટ કોર્ટ દી. જા. નં. ૫૨. ૩૯૦.

પાદી મેહુરખાન વડોદરા પ્રાંતના ન્યાયાધીશ સાહેબ તરફ વરીષ્ટ કોર્ટ તરફથી લખવામાં આવે છે કે-હાલના પારખ સંખીદાસ મેહુરખાનેની કુટુંબના વડા હરનારદાસ દાસો દરદાસ આ તરફ પાંચ બેહુલું કોર્ટ તરફ મોકલેલ શિવાય એક બેહુલું બદલ ફરીયાદો કરવાની, પરંતુ હું કમીશન ભરવાની પેતા પાસે સુવા જીવવાની જમીન લેઈ સાદા કાગળ પર ફરીયાદો દાખલ કરવા વિશે હુકમ મળવો વિગતે મેહુરખાની અજ્ઞ આપ્યા

લગત આ તરફથી હુજુરને હકીકત વીદીન કરતાં હુજુરને હુકમ નંબર ૫૨૨ તારીખ ૧૦ માહે ડીસેમ્બર સન ૧૮૮૦ નો થયો કે, આપના અભિપ્રાય પ્રમાણે અરજદાર પાસેથી જનમીન લેઈ પ્રથમ ખુરશ ન લેતાં સાદા કાગળ પર ફરીયાદો દાખલ કરવી એવો આપના ફરમાનથી, અરજદારને એ ફરીયાદો કેટલી મુદતમાં કરશે તે ઉપરથી તેને એક વર્ષની મુદત માગેલી છે, માટે લખવાનું કે અરજદાર આજથી એક વર્ષ ૧૧ મુદત આદર લે ફરીયાદો દાખલ કરવાને આપના ડ્રાઈમાં કિંવા તાબાની મદદમાં અ.વ.લે, તેની ફરીયાદો હુજુરના હુકમ પ્રમાણે જનમીન લેઈ સાદા કાગળ ઉપર દાખલ કરી કામ ચલાવવું, અને એ બદલ આપના તરફથી તાબાની કેટલી તરફ લખી મોકલવાનું કરશે, તારીખ ૧૯ ડીસેમ્બર સન ૧૮૮૦. ઈ.

જઈજાઈ બિન્દ સરખાદાર, ૩૧૬૬ રીલ,
જઈજાઈ વરીયકેટ.

વ. અ. ફ્રે. સરખાદાર નંબર. ૩.

વરીય કેટ તાં ૨૭ મી માહે એક્ટોબર સન ૧૮૮૦.

એક અધિકારી તરફથી પુદી લોકોના વારંટના સખંધમાં આ તરફ લખાણ આ-
નું તે ઉપરથી એવું માલમ પડે છે કે, દરક કેહીનું સજનું વારંટ જુદું જુદું નહીં પતા
ધણા કેહીનું એકલ વારંટ પાય છે, અને વખતસર તેમાંના એકા કેહીને ખીજી
ધરંગમાં સજન ભાગવવા સાર મોકલવાનું થયે વારંટના સખંધથી ઘણી અડચણ આવે
છે. એ વિગતે કારણથી એ વહિવટ દુરસ્ત નથી મારે આ સરકુલરથી સર્વે અધિકાર-
ીયોને ખુબર આપવામાં આવે છે કે, દરક કેહીનું વારંટ જુદું જુદું કરવાને વહિવટ
રાખના જવો, તારીખ મઠકુર.

શ્રીનારામ બજાજ.

આ. સી.

અરજદાર હુજુરમંજી,
મીફલરદીરા.

વ. અ. ફ્રે. સરખાદાર નંબર. ૪.

સરખાદાર.

વરીય અદાલત તાં ૧૭ ની નવેમ્બર સન ૧૮૮૦.

રસ્તા વચે બધી કડી પડીથી એ પુ એના સમાવેશ જુઓ રમવામાં ધાય છે
કે નહીં, એ બાબત એક માજીસ્ટ્રેટ તરફથી આ કોર્ટમાં લખાઈ અ.વતા આ રાજ્યના
કાયદામાં કરાવ પહેલાંની કલમ પર તમા તે કરવાનો છેવટ લખેલી નિર્ણાનારમાં,
અનુક્રમ નંબર ૬ તથા પેહેલાં નિયમમાં અંક ૨ થી પાદિમાં અનુક્રમ નંબર ૬ માં
જુઓ રમવો એ ગુન્હો ગણ્યો છે, તથા તે બદલ કેટલી સજન આપવી તે પણ પેહેલાં
કરાવની કલમ ૫૮ માં જુડાસા છે. પરંતુ કેહેવી રમતને જુઓ ગણવો તેની વાખ્યા
આ રાજ્યના કાયદાની કોઈ કલમમાં નથી, તેથી એ બાબત ન્યાય અને હિન્સાકીના પ્ર-
સિદ્ધ નિયમ એટલે સન ૧૮૬૬ નો એક્ટ ૩ જો છે તે વાંચી જોતાં તે એક્ટની કલમ

૧૧ ઉપરથી એવો મતલબ માલુમ પડે છે કે, જે રમત ગમે તે શાધનથી રમવામાં આવે, તેપણ તેમાં હાર જીતમાં પછસીનો નફો નુકશાન થવાનું હોય તો તે, જીવે જીવે. માટે તે સુલભ એ કામમાં હારજીતમાં પછસીનો નફો નુકશાન થવાના મતલબથી રમત રમનાનું જાણીય તો, એ રમત રમનાર ગુનહેગાર છે તેવો અભિપ્રાય આ કોર્ટે હુજુરમાં લખી મોકલ્યો હતો, ત્યાંહીથી શેરા નંબર ૪૭૦ તારીખ ૨૬ ની ડીસેમ્બર સન ૧૮૭૭ નો આજ્ઞો, તેમાં રસ્તામાં ખરી કુટ્ટી પછસીથી જલવું એનો સમાવેશ જીવામાં થાય છે, અને તે બાદ આ રાજ્યના કાયદા ઠરાવ પેટેલાની કલમ પર ગાં નો સંજ્ઞા ફરમાવી છે તે બાબત છે એ રીતે લખાઈ આવ્યું છે, માટે તે પ્રમાણે આપર સર્વે ફાજદારી કોર્ટે નિર્ણય રાખવો.

શીખારામ બલમદ.

આ. મી.

પરસેદજી ફરતમજી.

મીફરફરીસ.

વરીટ કોર્ટ. સરકયુલર નંબર. ૫.

તા. ૩૦ મી માટે ડીસેમ્બર સન ૧૮૮૦.

સરકયુલર નંબર ૫૦૩ પ્રમજિ માસ આખર બાકી કામ બદલ પત્રક દરેક ફાજદારી કોર્ટથી આવે છે તેના બાબત કોર્ટમાં પ્રેક્ષક માટેજીટ ગુનહાના અને કોરકુલ મુકદમા બાકી રહેલા હોય છે તેની એકંદર સંખ્યાલખ છે, અને કોર્ટમાં ફક્ત ગુનહાના મુકદમા બાકી રહેલા હોય તેટલાજ દાખલ કરે છે, તેથી એ સંખ્યા નિચે લખ્યા પ્રમાણે ઠરાવવામાં આવે છે.

સરકયુલર આસનમાં જે પ્રકારના મુકદમા માસ આખર નિકાલ ન થતાં બાકી ન રહેતા હોય તેની માત્રા લખી હોય તો, સારૂ સંખ્યા જે પ્રકારની બાકીની સંખ્યા નીચે નિરાજર બતાવી, એટલે, ફાજદારી બાકીની સંખ્યા પ્રથમ લખી તેની નિચે કોરકુલ બાકીની સંખ્યા લખ્યા. આ પ્રમાણે માત્રાની ફાજદારી કોર્ટોએ તે પત્રકના કોર્ટકર, માં આપના જાણી.

પરકુદના ગુનહેગારના સંખ્યા માહિતીનું પત્ર વહિવાનાર માટેજીટ વર્ગર, અને અવલ કારકુન માટેજીટ વર્ગર ૩ એમના તરફથી નો પ્રમાણે એક આવે છે તે પ્રમાણે એ પત્રક દરેક માટેજીટનું નિરાજર નથી આવતાં એકલ પત્રકમાં જે કોર્ટની માહિતી આપવા હરકત નથી.

જજારીન સખારામ, ગાકગીલ.

જજારી વરીટ કોર્ટ.

વરીટ કોર્ટ સરકયુલર નંબર. ૬ સન ૧૮૮૦-૮૧.

અમારા તરફ કડીપ્રાંતના સુબાસાહેબ તરફથી લખાણ આવેલું છે કે, જ્ઞાની ઉમરના બેકસાએ કાંઈ ગુનહો કરે તો તેમને કાયદામાં ફરમાવેલી શીલ્કાને બદલે ફટકાના કાયદા પ્રમાણે ફટકાની સંજ્ઞા કરવી કે કેમ, તે ઉપરથી તેમના તરફ નિચે સુલભ લખવામાં આવ્યું છે.

સાળ વર્ષની ઉમરની આદરનો હોકરો હાય તે તેને જ્ઞાત શિક્ષા થઈ શકે એવા ગુણ યોગ્ય બોલે કાઈ પણ ગુનો હોય તે તેને કાપણમાં કહેલી શિક્ષા બદલ ફક્ત ફટકોની શિક્ષા આપવામાં આવે. બુલો ફટકા બદલનો એકટ ૬ સન ૧૮૬૪ કલમ ૫, અને આ ફટકા મારવાને સદર એકટનો કલમ ૧૦ પ્રમાણે નિશાળના મેહતાબી શિક્ષા કરે છે તે પ્રમાણે નેરની હલકો શોધીથી મારવાના છે. આ ધોરણથી આ રીતમાં વહિવટ રાખવાને હરકત નથી.

મદરહુ પ્રમાણે સર્વે ન્યાય ખાતાના અધિકારીઓએ એ પ્રમાણે વહિવટ રાખવા તા. ૧૫ મી જાન્યુઆરી સન ૧૮૮૧.

ખરસેલુ ફરતમલુ.

મીફતહરીસ.

વરીટ કોર્ટ સરકયુલર નંબર ૮ તા. ૧૮૮૦-૮૧.

આ સરકયુલરથી જાણાવવા માં આવેલ છે કે, કારા રજીસ્ટરમાં આપવાના પ્રસંગે એક મદરહી રીત રહેલી.

તેથીજે સ્ટાંપ કાગળ કાટમાં રત્નુ થાય છે તેમાંજે સ્ટાંપ રજીસ્ટરમાં નોંધવાને પક્ષકારને નક્કલ લેવાની જરૂર ન રહેથી અથવા ખીલત પાછું કાર જુદી પક્ષકારને તેમજ કારા સ્ટાંપ પરત કરવા પડે તે લેવા તેના ઉપર મદરહુ નાનતબની શેરો નથી અધિકારીની સહી લઈ, અને સ્ટાંપ રજીસ્ટરમાં તે પ્રમાણે લેવા કયા પછી પાછા આપવાને વહિવટ રાખવે. તા. ૨૮ મી જાન્યુઆરી સન ૧૮૮૧.

ખરસેલુ ફરતમલુ.

મીફતહરીસ.

સરકયુલર નંબર ૧૫.

વરીટ સરકયુલર નંબર ૪ મી માહે જુલાઈ સન ૧૮૮૦.

આ કોર્ટ તરફ ફેટવાંક લખાણુ આવી છે તે ઉપરથી માલમ પડે છે કે ખીલત તથા ત્રીજા વર્ગના માળખેટા પોતાના માલકાર ઉપરાંત સબ થવા જોઈએ તેવાં કામે આજુથી કરવા પડી પોતાના સુમાસાહેબ તરફ મોકલે છે, અને પછી સુમાસાહેબ તે વિભાગના પેટેલા વર્ગ માળખેટ તરફ મોકલે છે એવું કરવાની વિનાકારણુ દર થાય છે, અને વખતપર આજુથીને અથડમણુ થાય છે તેથી લખવાનું કે.

ખીલત તથા ત્રીજા વર્ગના માળખેટના અધિકારના કામમાં તે માળખેટની નજર માં એમ આવે કે, તેમને જે શિક્ષા આપવાને આપકાર છે તેટલા કરતાં વધારે સબ તે કામના તેમજ મદરહુને આપવી જરૂર છે, તેવે પ્રસંગે ખીલ તથા ત્રીજા વર્ગના માળખેટમાં નધારે રાખત થવા માટે તે સુદરહમાના કાગળ તથા આજુથીને પોતાના વિભાગના પેટેલા વર્ગના માળખેટ તરફ પરભારવા માહલવા. સુમાસાહેબની તરફ મોકલવાની જરૂર નથી, અને પેટેલા વર્ગ માળખેટ હિંદુસ્તાનના ફેટવાથી કામ ચલાવવાની રીતના કામવાની કલમ ૪૬ નું ધોરણુ રાખી તે ચુકરહા ફેસલ કરવા.

કેટલાએક ખીલ વર્ગના માળખેટોને સેશન કમીટી ઠરવાનો અધિકાર મળેલો છે તેવાને જ્યારે ને પોતાના અધિકાર અંદરના પોતાના અખત્યાર કરતાં જાસ્તી શીક્ષા કરવા લાયકતાં પણ પેહેલા વર્ગના માળખેટ સીલ આપી શકે તેવાં કામો તેઓ સેશન કમીટી કરે છે. આમ થવાથી સેશન કોર્ટમાં કામ ધણી વધી પડે છે માટે લખવાનું કે, કમીટી એ માળખેટોએ આપવું તે પ્રમાણે નહીં કરતાં ને ને પ્રસંગે તેમની નજરમાં એમ આવે કે તે આશીનીને પેહેલા વર્ગના માળખેટ પોતાના અખત્યાર સુધીની સીલ આપશે તો ઈનમ કુનો હેતુ પર પડે તેવે પ્રસંગે ઉપર લખેલા ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીતના કાયદાનો કલમ ૪૬ પ્રમાણે માળખેટ તરફ વધારે સીલ થવા માટે તેને મોકલવો, તેમજ કેટલાએક પેહેલા વર્ગના માળખેટો ને કામો પાતા । અખત્યાર થી ચુકાવી શકે તેવાં કે જે વિશેષ કારણ શિવાય સેશન કમીટી કરે છે તે પણ રીવાજ દુરસ્ત નથી, મારું આપને તમ તરફ કારણ શિવાય નહીં કરવું. અને ને વિશેષ કારણ હોય તે પોતાના કમીટી ઠરવાના ઠરાવમાં દરજી વધું.

ખરસેદજી હરતમજી.

ચોક્કસરીસ.

૫. અ. દી. સર. નંબર. ૭.

રેવેન્યુ સરકાર.

આ સરકારની જાણવાના આવે છે કે, સરકારી નોકર વિરુદ્ધ કેટલીક નવામી અરજીઓ અગર ખોટા નામથી રાહી કરવા અરજીઓ આવે છે એ માટે હુસ્તુર સરકારી નંબર ૭ તારીખ ૧૧ મી માહે જુન સન ૧૮૭૫ અન્વે લલે આપવામાં આવેલું નથી એમ જાણે છે । અરજી ખટલ સરકારી રીતે નિયેના અમલદારને લખી ખુલાસો વિગરે મંગાવવામાં આવ્યો એટલે ને અમલદારને વિનાશી જાણ થાય છે, અને ગિંદા નો મજકુર અરજીમાં લખેલો હોય છે તેની માહેતી સર્વેન થાય છે એવું કરવું ખરાબર નથી. એવી અરજી આવે તે જતા વિરુદ્ધ તથા તેના તરફ જોવા મોકલવી થાય હશે તો તેમાં અપ્રીયીયલ રીતે મોકલવી, અને મોકલવાની જરૂર જણાઈ ના આવે અને તેમાં લખેલી કાંઈ વાતને ખુલાસો કરી લેવાની જરૂર જણાઈ આવે તો, ઈલાવતાં લખાણ કરી ને ખુલાસો લેવો હોય તે કરી લેવો, સરકારી રીતે એવી અરજી મોકલવી નહીં.

તા. ૧૭ મી જાન્યુઆરી સન ૧૮૮૧.

ખરસેદજી હરતમજી.

ચોક્કસરીસ.

મા. સર. અ. જાવક નંબર. ૨૬.

જાહેરનામું.

શ્રીમંત સરકાર ગાયકવાડ વિદ્યાન માહાલાની હાથ સરસુખા.

આ જાહેરનામાથી સર્વે લોકોને ખબર આપવામાં આવે છે કે, પેટલાદ તથા મોડેદ મહાલ શિવાય વડોદરા પ્રાંત એટલે નરમદા અને મહીનદી વચ્ચેના મોડેદ (શિવાયના આ સરકારના ચુલકમાં જાકાતનો નવીન ખંદોખસ્ત સન ૧૮૭૬ ના સોલજી થયો

તે સમયના આમદાનીની તકતમાં ૪૧ એપ્રિલ અગ્રીજી ઉપર જકાત દર મહુ ૧) ઉપર ૩.૨૦) નમુદ કરેલા છે તેને બદલે સદરહુ બાજમાં અગ્રીજીની જકાત દર મહુ ૧) ઉપર ૩.૭૧ અપરો એક રતલ હિવાને રીર ઉપર ૩ આના મુકરર કરવામાં આબ્યા છે તે મુજબ અગ્રીજી ઉપર જકાત લેવામાં આવશે.

૨. આ જાહેરનામાનો અમલ તા. ૧ લી માહે અમર સન ૧૮૮૦ થી ચાલુ થશે.

૩. પેટલાદ અને ચાંડોદ મહાલની જકાતમાં આ જાહેરનામાથી કાંઈ ફેરફાર થતો નથી. તા. ૨૯ મી માહે જુલાઈ સન ૧૮૮૦. } શ્રીમંત રાજ દિવાનસાહેબ બાહાદુરના મીની અસાદ વડી ૮ સેવત ૧૯૩૭ આ } હુકમથી.

પી. જી.

કાજ સાહાયુદીન.

માહાલની હાય સર સુભે.

૩૧
રેડાં. જા. નંબર. ૩૨૫.

જાહેરનામું.

શ્રીમંત સરકાર શાયકવાડ વિસ્તાર મહાલની હાય સરસુભે તરફથી

સર્વે ટોફિંગ બપર આપવામાં આવે છે કે. અરકારમાંથી પેચાણુ બાવેલા સ્ટાંપ કાગળ ઉપયોગમાં ન આવે તે તની કિંમત જાહેરના પાયા પછા આપવા નિશ્ચ સ્ટાંપ નિયમના અંક. ૧૮ મા હરાવ છે. પણ જાહેરના પાયા, કીમ્ પ્રતિભે, કુટલો આપવા એ વિશે સ્પષ્ટ જુનામાં ન હોવાની કુટલીએક હરકતો બોતા જાણ છે. માટે હરાવ છે કે,

૧. દરનાવેલ અથવા કોઈથી સ્ટાંપ જાહેરના કિંમત જાહેરના વાપરેલા હશે ને, તેનું જોપયોગ અંક. ૧૮ ના હેતુ મુજબ થશે નથી એવું સમજવામાં આવશે.

૨. પેટલી કલગમાં જાહેરના પ્રકારના સ્ટાંપ તા. ૫ મી મે સન ૧૮૭૮ ના રાત્ર પ્રસિદ્ધ થએલા જાહેરનામા મુજબ ખરીદ કરવાની તારીખ તા. ૫ માસની મદતની અંદર જાહેરના લેવાની ખવાએશ હશે તે, તે સ્ટાંપ અરજી સાથે રજુ કરવા.

૩. રજુ કરેલો સ્ટાંપ બરોબર રીતે ખરીદ કર્યો છે બની તપાસજીથી ખાતરી થયા પછી ચોખ અધિકારીની મંજુરીથી તેનો જાહેરના મળી શકશે. એટલે—

(૩મું.) ખરીદદાર પાછા રજુ કરેલા સ્ટાંપની રોકડ કિંમત માગે તે, સ્ટાંપની કિંમતમાંથી દર એક રૂપીએ એક આના પ્રમાણે કપાત કરી જામીના પડસા આપવામાં આવશે.

(૪મું.) ખરીદદાર પાછા આપેલા સ્ટાંપના બદલામાં નવા સ્ટાંપ માગે તે તેવા સ્ટાંપ ના ફા. કાગળની કિંમત કાપ્યા બદલ બા આઠ આના તથા ખાખાતી કાગળના દરેક બદલા અડધા આના પ્રમાણે આપેથી તે પ્રમાણે સ્ટાંપ મળશે.

આ જાહેરનામાનો અમલ તા. ૧ લી નવેબર સન ૧૮૮૦ થી શરૂ થશે. તા. ૮ મી અક્ટોબર સન ૧૮૮૦.

રજીસ્ટ્રાર શમસુદ્દીન.

શ્રીમંત રાજ દિવાનસાહેબ બાહાદુરના હુકમથી

રેડાં. કા.

કાજ સાહાયુદીન.

માહાલની હાય સર સુભે.

મા. સર. સરકુલર નંબર. ૩૧.

જાહેરનામું.

શ્રીમંત સરકાર ગામકવાડ સેનાખાસમ્મિલ સમયેર ખાહાદુર વિદમાન
મહાલાલી હાય સરસુમ્મિ.

આ જાહેરનામાથી તમામ લોકોને ખબર આપવામાં આવે છે કે—

૧. કેટલાએક પ્રકારનું ખાખાશાઈ રૂપાનાણું ચાલવા લાયક છતાં તે બદલાનું અ-
થવા વટાવ કાપવા લાયક ગણવામાં આવે છે, તેથી નાણાંની લેવડદેવડના કામમાં હરકત
પડે છે એવું જાહેર મવાથી નામદાર રાજા દિવાનસાહેબ ખાહાદુર “મીર્જા” હુકમ થતાં
સુધો નીચે મુજબ ફરમાવ્યું છે.

૨. નવે લખેલા પ્રકારના નાણાં શિવાય સરકારી ટંકરાખમાંથી નીકળેલું સર્વ ખા-
ખાશાઈ રૂપાનાણું બધાં જાખાશાઈ નાણું આવે છે તેમાંથી સર્વ સરકારી સોજીરીયોમાં
પુરેપુરી કિંમતે લેવામાં આવશે તથા સોજીરીયાંથી આપવામાં આવશે.

સોજીરીયામાં જે પ્રકારનું ખાખાશાઈ રૂપાનાણું લેવા આપવામાં આવશે નહીં તેનો
તપાસ.

(કે.) જે નાણાં ઉપરનો શિશો (છાપ) જેક ખાનુએ અથવા ખન્ને ખાનુએ
ખાલકુલ તસાઈ મર્યાદા આપવા મરજો થયાઈ મર્યાદા હોય કે તે એ-
ખાની શકાવ નહીં તે નાણું.

(ચ.) કેટલાક નાણામાં વજન પૂરું કે વા સર ગાખડી મારવામાં આવે છે તે
ગાખડી જે નાણામાંથી નીકળી ગઈ હોય તે નાણું.

૩. પેહેપાલી તથા ખીલ લોકોને આ જાહેરનામાથી ખબર આપવામાં આવે છે
કે, જે નાણામાં ઉપર લખેલા બે ખાખ પછીની કાંઈ પણ ખાખ નહીં હોય એવું તમામ
ખાખાશાઈ રૂપાનાણું પુરેપુરી કિંમતથી ઉપર લખેલ મુજબ સરકાર લેશે તથા આપશે.
માટે, વેકુપારી તથા ખીલ લોકોને એવું નાણું લેવાની ના પાડવા અથવા તે ઉપર વટાવ
માગવાને કાંઈ કારણ અથવા ખાહાનું દેરું નથી. માટે તેઓએ એવું નાણું કાંઈ પણ
વટાવ માગ્યા વગર લેવું જોઈએ. એવું નાણું લેવાની ના પાડવા અથવા તેનો વટાવ
માગવા બાબત ફરીપાઠા થશે તો એવી વર્તણૂકને માટે શ્રી શિક્ષાકરાવવી જોઈએ તેનો
સરકાર વિચાર કરશે.

૪. આટું નાણું તથા મોહોરફેર ખાખાશાઈ નાણું એટલે જોમાં રૂપાથી હલકી કિંમત
ની ખીલ પાતુનો ભાગ સરકારથી ફરેલા વજન કરતાં વિશેષ હોય એવું નાણું જે સરકારી
અધિકારીઓ તરફ તેમના હોદ્દાના સમ્બંધથી રજુ થાય તે અધિકારીઓએ કાળે તેના
ખાખે કડકા કરવા અને તે કડકા તે નાણું રજુ કરનાર માણસને પાછા આપવા. એવું
નાણું કાળે તેના કડકા કરતાં પેહેલાં તે નાણું આકલમ પ્રમાણે કાપવા જોગ છે તેની
આગળ સરકારી અધિકારીઓએ ફરી લેવી જોઈએ.

૫. આ જાહેરનામાની કલમ ૨ માં લખાતા મુલ્ય મુજબનું નવા ખીંડત પ્રકારનું નાણું જે પૂરે પૂરી કિંમત ચાલી શકશે નહીં તે વડે દરખાસરકારી ટંકશાળામાં રૂપાતી રીતે વચન કરી લેવામાં આવશે, અને ટંકશાળા નિયમ પ્રમાણિ તેને ગાળી નવા ખીંડત બંધારવા કરે. વાતી તે કરી તેમાંથી જરૂરના રૂાવા પડી શકશે તે પાડી મોકલે અને આવવામાં આવશે. એ રીતે કરી નાણા પાડી આવવા બદલ સરકાર કંઈ નફો લેશે નહીં, પણ કરી નાણું પડ્યા બદલ જે ખર્ચ લગાશે તેજ માત્ર મતેક પાસેથી મુજરે લેવામાં આવશે.

તા. ૪ થી હિંસબર માસ ૧૯૮૦.

મીતી આવશ્યક મુદ્દા સંવત ૧૯૩૭.

પી. જી.

મહાલાની હાથ સર મુલિ.

માહિતી આપવાથી એમને સંકેત રાખવાનું. વિશાલીના નમુના અમરમાં અ. વ. વાના ન.

વિશાલી. ક.

નીમણિકાના એમને સંકેત મુદ્દા સ. ૧૯૮ ના મંત્રોના મુલ્ય માં ન હોવાક વડેદરા મંજુરીની તારીખ નંબર.

૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪
અનુક્રમ નંબર.													
નં.													
હાલ.													
દર મહા પગાર, પાપારાઈ રૂપીયા મુળ નીમણાંક મુલ્ય.													
પછડી બાદ, વટાવ રારક રી આવ રાખ.													
પાકી મલકી ફલાંગી શી ક્કા-૧.													
<div> <div> <div>ફડ.</div> <div>સતી.</div> <div>નિરડેનઆપ દ</div> <div>ગુણવા-૧.</div> <div>કલ.</div> </div> <div> <div>કલ.</div> </div> </div>													
પાકી આપવાના રૂપીયા ફલાંગી શીક્કના.													
રૂપીયા આપવાની તારીખ													
લગતની સહી.													
શરૂ.													

૧. ગણા માસના એમને સંકેતમાં અમર ગણી લીધેલા પગારના તમામ રૂપાયા જોને તેને અદા કરવામાં આવ્યા છે.

૩. સદરહુ આખીસ્ટ્રાકટમાં નેનાં નામ દાખલ છે તે સિવાય બીજા કોઈનો પગાર મચકુર ઉપર દાવો નથી. ખર્ચે પડ્યાની તપસીલ.

૩. આ માસમાં નવો નોકર રાખવામાં આજ્ઞો નથી (નવો નોકર રાખવામાં આવે ત્યારે તે પ્રમાણે શેરા લખવો) તારીખ. રકમ.

તથા આર્ડ બીધાનો તારીખ, વખત સાથે તે હસમના નામની સામે શેરાના કોષ્ટકમાં લખવી. કલ.

૪. આ માસમાં કોઈને રત્ન આપવામાં આવી નથી તેથી પત્રક ઓકલું નથી (કોઈ નોકર રત્ન ઉપર હોય અધિકારીની સહી.

તે હલાયદા નમુના મુજબ રત્ન પત્રક ઓકલો ત્યારે) ફકીકત તે પ્રમાણે લખવી.

સહી. તઈયાર કરનાર કારકુનની. તપાસણીની સહી, અવલ કારકુનની. (સહી) વડિલદારનો.

સમગ્ર ત.

૧. કોષ્ટક ૮૮ નો ખુલાસો કોષ્ટક ૧૪માં લખવો. જ્યે (સી. ગ. હઈ તાં થી હઈ તાં સુધી સદર પ્રમાણે તથા નોટડાન રહેવાનું કામજી.

હસમ રત્ન ઉપર અગર માહાલમાં ફરવા ગએલા અગર કોઈ ઉપરી અધિકારીના ખાસ હુકમથી

બીજા હુકમ થતાં સુધી ન આપવાનો હરાવ થતો હોય તે વિગતે એવા બીજા કારણ) કોષ્ટક ૭

બદલ અખ ત્યારી ઉપરતનો દડ હશે તો શેરાના કોષ્ટકમાં ખુલાસો લખવો.

૨. પેલીસ તથા લશ્કર ખાતાના આખીસ્ટ્રાકટ શિવાય આ નમુનો બીજા નોકર પગાર આખીસ્ટ્રાકટને લાગુ થશે.

૩. તલાકી વિગતે કેટલાએક નોકરોનો પગાર દર માહા માસીક આખીસ્ટ્રાકટ થઈ ખર્ચ પડતો ન હોય તે નામના કોષ્ટકમાં

પ્રથમ નામ લખી તેના પેટામાં નોકરીનું, મુદતનું તપસીલ ખતાવવું.

ઉદાહરણ.

૧. જોદાલાલ મનસુખરામ.

માટે માર્ચ સન ૧૮૭૮ તાં ૧ તથા તાં ૩૧

માટે એપ્રિલ સન ૧૮૭૮ તાં ૧ તથા. વે. ૧૨

૪. પેરેલી કલમમાં પ્રતિજ્ઞા લખેલી તે બદલ પગાર લેનારની સહી થો ને આખીસ્ટ્રાકટ ઉપર થાય તેવા ઉપર એ શેરા લખવાની જરૂર નથી પણ આશીસના ઉપરી અધિકારીની ખરપાઈ થો ને આખીસ્ટ્રાકટોનો ખર્ચ પડે તેના ઉપર સદરહુ મુજબ શેરા થવો જોઈએ.

નીશાની, ખ.

પાછલા મહિનાનો દેવો પગાર જોતો તે મહિનાના આખીઆકટમાં દેવો કાણડેલો પાછી માટે સન ૧૮૮ ના મહાસર્ગી અગસ્ટ પડેલો તેનો પુર્વછી આખીઆકટ મહાસ પ્રાંત ઇલાકે વડેદરાનીમનોકુની મંજુરી બદલ હજુરનો હુકમ નંબર ૧૦ માટે સન ૧૮૮

જો આસ બદલુજ આખી કાનો દેવો પઆકટમાં ને બાર હોય તેનંબર હાખલ મહિનો. હોયતેનંબર.	નામ.	હુકો	દર અ હિનેપ ગાર.	પાછલાશીકાની નાહકાલ કે કાન કાણડેલી રકમવા આખ્ય. કો પાછળથી આપવા તે કલાકો ની તે. શીકાના.	કુલ રકમ કુલ રકમ	શીમાકં.				
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧
										કોણક ૭ માં હાખલ કરેલી રકમમાંથી નેટલા રૂપીયા કોણક ૮ માં હાખલ થયેલ તે બાદ જતાં બાકી બાખ્ય તે સ્પષ્ટ ખુલાસો આ કો રકમમાં લખાયો.

આ ખીલમાં લખેલો પાછલા માસનો પગાર જોતો તે માસના આખીઆકટમાં દેવો કાણડેલો તેના પ્રમાણે અને
તે અપાર સુધી અપાયો નથી એવી ખાતરી આપવામાં આવ્યો છે.

(સહી) વેપાર કરનાર કારકુનની. (સહી) વડેદરાની. (સહી) વડેદરાની.

મનઃ વૌદ્ધસનો હનુર વીજીવીના વીજીવી આશીસના એસ્ટાબ્લીશમેન્ટના નોકરોને મ'હે ક્યુરાન ૧૮૬૭ ના માસમાં ૧૯૮ આ પોથી તેમને

નીશાની, છ.

મહા પ્રાંત ઉદ્ધાકે વડોદરાની પાવતી હક્ક બાબતની માહે સન ૧૮૭૭ ના માસમાં ખર્ચ પટેલી રકમોની.

હરાવ થએલી કે વખર હરાવની.	પામનારનું નામ.	દર સાલની પાસાં દર સાલુલઆ નીમનોક લખદલખદલા પવાના નીમની આખા	આપવાના રૂપીયા.	જો અધિક કાચીની રૂ ખરે આ	રોડો.					
હરાવ થયા હશે હરાવ થયા તેના નામ તો વગરનોડો આ અધિકાચીનાં પતો તે. નામ સુધા.					લખવાનો.					
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧
હરાવ થયા પરામાર કાલુકે વગરના.	સેરા રહેનાર માન પ્રાંત નો.	સવત ૧૮૩૧ સવત ૧૮૩૨ સવત ૧૮૩૩ સવત ૧૮૩૪ સવત ૧૮૩૫	૮ ૦ ૦ ૦ ૦	સવત ૧૮૩૧ સવત ૧૮૩૨ સવત ૧૮૩૩ સવત ૧૮૩૪ સવત ૧૮૩૫	૮ ૮ ૮ ૪ ૪	૮ ૮ ૮ ૪ ૪	૮ ૮ ૮ ૪ ૪	૮ ૮ ૮ ૪ ૪	૮ ૮ ૮ ૪ ૪	સંવત ૧૮૩૦ના સાલના રૂપિયા ૮ સંવત ૧૮૩૧ ના મહા માસમાં રૂપિયા પીરોને તેના ખાદતે ગુજરાતી તેના છોકરા કાલુકે સેરાનુ નામ દાખલ થવા ઉપર અટકુલા તે નામ દાખલ થવાથી આપવા છે. સંવત ૧૮૩૧ ના સાલના રૂ. ૪) સંવત ૧૮૩૨ ના ઓગણ માસમાં ખર્ચ પડ્યા છે ત્યાર ખાદલેવા હોયર થવા ઉપર ખાજી હતી.
કાલુહરીભાઈ	૪ ૦ ૦	સવત ૧૮૩૩	૪ ૦ ૦	સવત ૧૮૩૩	૪ ૦ ૦	૪ ૦ ૦	૪ ૦ ૦	૪ ૦ ૦	૪ ૦ ૦	૪ ૦ ૦
કલ માહે મળકરનો ખરમ.	૪ ૦ ૦	સવત ૧૮૩૩	૪ ૦ ૦	સવત ૧૮૩૩	૪ ૦ ૦	૪ ૦ ૦	૪ ૦ ૦	૪ ૦ ૦	૪ ૦ ૦	૪ ૦ ૦

- આ બીજામાં દાખલ કરેલી રકમો નેની તેને બરોબર આપવામાં આવી છે.
- દેવાની રકમ ફતેરથી બરોબર ખાતરી કરી તથા હયાતી વિગરનો ખાતરી કરી છે.
- હાલ આપેલી રકમ ફરી નહીં આપાવે તે સમજી જોઈતો દાખલો રાખ્યો છે.

સહી. મળકરનો. સહી. અવલકાલકુની. સહી. વહિવટનાનો.

(પાને. ૨૦ એ ને નમુનો છે તેની સમજુતી.)

સમજુતી-

૧. દેવસ્થાન. ધર્મદા, પરગણાના વતનદાર, રસીદ, મલમુદાર, ફુડનીસ વિગરે આગના વતનદાર પટેલ વિગરે દરેક ખાખતની અડકી રસીદદર મહીને આ નમુના પ્રમાણે આંધી તે રસીદમાં લખી અવેજ નેનો તેને આપી માસ આખરે રસીદોના સરવાળા કરી તે રસીદ પાસ કરનાર ચોખ અધિકારવાળા અધિકારી તરફ મોકલી મંજુર કરાવી તાલેખ'ધ સાથે રહેવા દરેક ખાખતની જુદી જુદી રસીદ આપવી જોઈએ.

૨. નીમણીક એક નાણાની અને ખરચ ખોલ નાણામાં પાડવાનો હશે તો કોષ્ટક નંબર ૭-૮ ને વચે (પર્ષકો વજલ વટાવ સરકાર ભાવ મુજબ આકોઆપવાના ફલાણા શીક્ષાના એવા બે સદરે વધારે પાડવા જોઈએ.

નીશાની, અ.

અનામતના પ્રકાર.

આ રસીદમાં દાખલ કરેલી અથવા લાવક રકમ કઈ તારીખે (ફલાણા શીક્ષાની) માટે સન રોજ કેટલી રકમમાં કઈ ખાખતની જમે છે.

હાપર કહેલી અનામત ખાખતના રૂપીયા અનામત મારી વતા મહાલની ત્રીજેરીમાં જમાં હતા તે રૂ. અંક ફલાણા શીક્ષાના હું ને મહાલની ત્રીજેરીમાંથી આજ રોજ આપ્ય તે પાંહેર્યા છે. તાં માટે સન ૧૮૭૭ સેવત ૧૯ ના લેનારની સહી. રખર.

જે અધિકારીનો રખર આપ્યા તેની સહી

સમજુત.

સેવત ૧૯૩૦ ના શાલ આખરે સુધીમાં જમાં થયા હોય તો ફક્ત શાલ ખતાવવી તથા સેવત ૧૯૩૧ થી સેવત ૧૯૩૩ આખરે સુધીમાં જમાં થયા હોય તો માટે તાં શાલ મુજબથી ખતાવવા.

નીશાની, અ.

શ્રીમંત સરકાર ગાયકવાડ સેના ખાસજિલ સમરેર ખાહાદુર વિદમાન.

પાવની એસમી લખી આપનાર રહેનાર જત લખી

આપ હું કે અમુક અધિકારી સાહેબના નંબર. તાં માટે સન

ના હુંકમના આધારે અમુક કામ સારે અમુક ત્રીજેરીમાંથી આજ રોજ (ફલાણા શીક્ષાના) રૂ. અંક અને આપ્યા તે પાંહેર્યા છે. તાં માટે સન સહી.

રખર આપ્યા ખદલ.

સહી. વહિવટદારની અમરે અવલ કરકુનની.

રજીષ્ટ્ર નંબર. ૫૪૧.

સરકયુલર.

ખિરીયા પોસ્ટમાંથી રવાના થયેલા કાગળોના કવર ઉપર લખવામાં સુક ધામ કે વગર સંક્ષિપ્ત અગર બીજી કંઈ સુકથી તે પાકીટ નોટપેડ ધામ તો તે બદલ આવેલા પદ્ધતિમાં વસુલ કરવાના સંબંધમાં સ્ટાંપ જનરલ નંબર ૩૪૭ તા. ૬ ફેબ્રુઆરી સન ૧૮૮૦ નો સરકયુલર કાઢવામાં આવ્યો છે. તે સરકયુલર પરરાજ્ય તરફથી નોટપેડ થઈ આવેલા કાગળને લાગુ નથી, એથી રીતનું નોટપેડ હાંમલ વસુલ કરવાની તબીબ ન કરતાં કંટીનન્ટમાં ખરેખર લખી આવવું જોઈએ. તારીખ ૩ જાન્યુઆરી સન ૧૮૮૧, મિત્રો પોસ્ટ સુદી ૩ સંવત ૧૯૩૭.

રધનાથ રામમંદ્ર.

રજીષ્ટ્ર કારકુન.

મણીભાઈ રસભાઈ.

સ્પે. ડ્યુ. ડુ. રે. ડીપાર્ટમેન્ટ.

સરકયુલર નંબર. ૨૫૦.

મારે પ્રાંતના તાલેખંદ સાથે આવર આવેલા જંગલોમાં બીજા પ્રકારનો વહિવટ માન્ય હોય છે, તે એવો કે નેમલુંકો કાયમ કરી, કંટીનન્ટની રકમ વડોદરા પ્રાંતે અભીક્ષાકટ દાખલ કરી પદ્ધતિ અદા કરી લે છે, અને બાકીના પ્રાંતોમાં જુદાં બીજા કંટી પદ્ધતિ લેએ છે, એ બંને વહિવટનો તુલના કરી જોતા જુદાં બીજા આવી પદ્ધતિ લેવા કરતાં અભીક્ષાકટ દાખલ કરી, પદ્ધતિ લેવો. એ હુજુરના સરકયુલર નંબર. ૨૬ તા. ૩૧ જુલાઈ સન ૧૮૭૬ માંના નિયમને અનુચીને છે. માત્ર તાલેખંદો પગાર અને કંટીનન્ટની રકમ જુદો દાખલ કરવાની તેને અભીક્ષાકટના પાછળ તપસીલ કરી, તાલેખંદો આવરની તપસીલ પગાર આવર નંબર ફલાણ, અને કંટીનન્ટ નંબર ફલાણિ પદ્ધતિ હોય તે છતાં, જુદાં કરવાની મહેનત કમી પડી સુલભ પડશે અને વહિવટ એક સરખા રહેશે, માટે જુદાં બોલ કરવાનો વહિવટ ચાલુ મહીનાથી ખંદ કરી અભીક્ષાકટમાં કંટીનન્ટ દાખલ કરવાની તબીબ થવા વિશે આપના તાબાના ખાતાની હાલ જાણવાની મહેરબાની થવી. તા. ૬ ફેબ્રુઆરી સન ૧૮૮૧. ઈ.

ધાંકુરંગ કાજી.

હુજુર આડીટર.

સરકયુલર નંબર. ૨૬૬.

મેહેરબામ રાવબાહાદુર આસીસ્ટન્ટ સાહેબ જલ ડીપાર્ટમેન્ટ તરફથી બાબુએ લખેલા નંબર, તારીખનો શેર આવ્યા ઉપરથી લખવાનું કે.

નંબર. ૪૮૬ તા. ૨૪-૨-૮૧ જલમાંના કેહી લોકો પાસેથી રીપેર વિગર ફરએક પ્રકારના કામમાં મજુરી લે છે, અને તે મજુરીનો પદ્ધતિ શક્ય અદા કરી જલમાં જમે થાય છે, બાદ એકંદર જલનું ઉત્પાદન ન થયે તેમાં સામેલ થઈ જલ ખાતે તે પદ્ધતિ

કુદી જમે પાપ છે, એવો વહિવટ હેવાનું ફરિયાદ બીધો ઉપરથી માલુમ પાપ છે, તે કરતાં કુદી મળુરીનો પહોંસો જલમાં શેકડ ન આપતાં તે ખાતે જમે થવો તે એવો કે,

૧. જે કામમાં કુદીથી મળુરી લેવામાં આવશે તે કામના ખીલમાં સંપૂર્ણ તપસીલ અરમ્બનો ખતાવી, તે નીચે તેરીજ થવી, તે એવી કે, કુદી મળુરી, ખીલને અરમ્બ, એ પ્રમાણે તપસીલ કરી તે ખીલમાં થઈ આબ્યાપર પેમેન્ટ કરતી વખતે જે સખાંધનુ હશે તે ખાતે પુરે પુરે અરમ્બ લખી તે પહોંકી ફક્ત કુદી મળુરી માત્ર જે જલમાંના કુદી હશે તે જલ ખાતે મળુરીનો આકાર જમે કરવો, તેણે કરીને શેકડ પહોંસા આપવાની તરફ ન ફેરેતાં જલનુ ઉત્પન્ન સમજવાને ખુલ્લો માર્ગ છે. સદરહુ ઉત્પન્ન જમે કરવા બદલ જલ કામદારને દાખલો આપવો.

૨. કુદી લોકો પાસેથી મળુરી લેવા વિશે રાવખાહાદુર હુન્નુર આસીસ્ટન્ટસાહેબ તરફથી જે કાંઈ નિયમ થયો હશે તે કાયમ સમજવાનો છે.

૩. જે જે ડેકાણે જલ સ્થાપન થયેલી છે તે તે ડેકાણેના અધિકારીએ ખને તપાહાં સુધી કુદી લોકો પાસેથીજ હરએક પ્રકારના કામમાં મળુરી લેવી, તેણે કુદીને મળુરીનો પહોંસો ખાહાર ન જતાં સરકારમાં ફેરેશે, આ કાયદાની વાત તરફ પૂર્ણ લક્ષ રહે એવું થવું.

સદરહુ પ્રમાણે માલુ માસેથી આ સરકાયુલરનો અમલ પવાનો છે. તા. ૫ મી માર્ચ સન ૧૮૮૧ ઈ.

પાંકુરંઝ હાજી.

હુન્નુર આડીટર.

હુ. ક. સર. નંબર. ૩

સરકાયુલર.

પરરાજ્યના હુકમનામા ઉપરથી આ રાજ્યની દિવાની કોર્ટમાં હાલ ઘણા દાવા પાપ છે, એવા દાવાને મુદત ફટલી જોઈએ અને તે કપાથી ગણવીએ વિશે માલુ દિવાની નિયમમાં સ્પષ્ટ ખુલાસો નથી અને એવી બાબતની મુદત ઈએજ કાયદામાં લાગુ કરેલી છે, તેજ આંહીની કોર્ટ લાગુ કરવાથી આંહીની અને પરરાજ્યની રહ્યતને ન્યાયના સંખાંધે સરખા કાયદો મળશે, સખખ આ સરકાયુલરથી ઠરાવવામાં આવે છે કે, પરરાજ્યમાં થયેલા હુકમનામા ઉપરથી આ રાજ્યની કોર્ટમાં દાવો આણવો હશે તો, તે દાવો છ વર્ષમાં આણવો જોઈએ, અને એ છ વર્ષની મુદત ગણવી તેજ હુકમનામાથી ફરીયાદ કરવી હશે તે હુકમનામાની તારીખથી માત્ર ગણતા જવી.

આ સરકાયુલરનો અમલ તારીખ. ૧૫ મી માર્ચ સન ૧૮૮૧ થી થશે, સદરહુ તારીખ પેટેલાં જે ફરીયાદી પરરાજ્યના હુકમનામાપરથી થઈ હશે તેને આ સરકાયુલર લાગુ થનાર નથી. તારીખ ૧ જી માર્ચે ફેબ્રુએરી સન ૧૮૮૧.

ટી. માધવરાવ.

હુન્નુર આસીસ્ટન્ટ.

જી. કે. સર. નંબર. ૪

સરકયુલર.

વડોદરા શહેરમાં અને માહલમાં કોર્ટ મારફત સ્થાવર મીલકત હીલામમાં વેચાય છે, તે બદલ કોર્ટમાંથી હાખસો તે મીલકત લેનારને લેવાનો હોવાથી સદરહુ હાખસો લેવા માટે સ્ટાંપ કાગળ લેવા બંને સદરહુ કારણ સારૂ સ્ટાંપ જોઈએ છે એવું તે કોર્ટનું લખાણ સ્ટાંપ વેચનાર માંગે છે એમ જણાય છે.

સદરહુ પ્રમાણે કોર્ટનું લખાણ સ્ટાંપ વેચનારાએ માગવાનું કારણ નથી, કોર્ટનું લખાણ ન માગતાં જ કોર્ટ સ્ટાંપ વેચાતો માંગે તેને વેચાણ આપવો, અને અમુક કારણ સારૂ સ્ટાંપ આપો છે એવો શેરો સ્ટાંપ વેચનારાએ લખી આપ્યો. તા. ૧૮ મી ફેબ્રુઆરી સન ૧૮૮૧.

ડી. માધવરાવ.

હુન્નુર આસીસ્ટન્ટ તરફથી.

વડોદરા કોર્ટ સરકયુલર. નંબર. ૯ સન ૧૮૮૦-૮૧.

આ કોર્ટમાં દિવાની તથા ફોજદારી કામમાં નીચીની કોર્ટમાંથી આવેલા, અપીલ, તથા રીવીઝનનાં કામો આવે છે તેમાંની ઘણી જુખાનોચો, કસાવ, હુકમનામાં વિગરે સુવાચ્ય દસકતથી, તથા સારા કાગળ ઉપર લખેલા હતા નથી એવું જોવામાં આવે છે, માટે આ સરકયુલરથી સર્વ દિવાની તથા ફોજદારી અધિકારીઓને જાણવવામાં આવે છે કે,

૧. જુખાનોચો વિગરે કાગળ ને કારકુનના હાથના લખેલા હોય છે તે શુદ્ધ તથા સુવાચ્ય હોવા જોઈએ, માટે પ્રત્યેક અધિકારીએ પોતાના તાબામાંના કારકુનોને સમજાવવાની કે, તમામ કાગળ સારા અક્ષરથી તથા શુદ્ધ તથા વંચાય એવી રીતથી લખવા જોઈએ, અક્ષર સાચા હોવા તથા સુવાચ્ય લખવું એવો ગુણ પ્રત્યેક કારકુનમાં હોવો જોઈએ, અને તે ન હોય તો એ કારકુનીના કામ માટે લાયક નથી એવું સમજવું જોઈએ, માટે જ કારકુનના અક્ષર સારા તથા શુદ્ધ તથા સુવાચ્ય લખાતાં હોય તેમને છ માસની સુદત આપવી, અને તે મુદતમાં એ પોતાના દસકત સારા સુધારી શુદ્ધ તથા સુવાચ્ય લખનાર નહીં થશે તો તેમને ચાકરી ઉપરથી દૂર કરવામાં આવશે એવી સેખી સમજાવવી, અને મુદત થતાં જ પરીક્ષા લેવી, અને પરીક્ષાના પરીણામ પ્રમાણે તજવીજ કરવી. મુન્શરી તથા દક્ષી આ બંને હીલીને આ નિયમ લાગુ છે એમ જાણવું, પ્રત્યેક કારકુનને મુન્શરી લખતાં આવડવું જોઈએ, તથા તે દસકત સારા લખતાં આવડવા જોઈએ. શિવાય દક્ષી લખતાં આવડવું જોઈએ, શિવાય દક્ષી લખતાં આવડતું હોય તો તે અક્ષર જાણ સારા લખતાં આવડવા જોઈએ.

૨. કસાવ, હુકમનામાં હાલ જે કાગળ ઉપર લખવાનો વહિવટ છે તે કાગળ ટકાઈ નહીં હોવાથી હવેટ મુકદ્દમા આ તરફ આવતાં સુધી કાગળ ફાંટી તેના કેટલીક જખતે કસાવ

માય છે, માટે ઠરાવ અને હુકમનામાં સારા ટકાઉ કેવી અપવા કુબીરકેષ કાગળ ઉપર લખવાનો વહિવટ રાખવો.

૩. જુખાનીચો ધણીજ પાતળા કાગળ ઉપર લખેલી હોય છે, અને તે અક્ષરસુ-વાચ્ય ન હોવાથી લખવાને કાગળ પડી ગુફાઓ આ કાઢે તરફ આવતાં મુખો કેટલીક જુખાનીચોના કડકા માય છે, માટે જુખાનીચો સુવાચ્ય મોટા ફસકતની મધ્યમ પ્રતના ઠ-કાઉ કાગળ ઉપર લખવાનો વહિવટ રાખવો.

૪. અધિકારીએ પોતાના હાથે લખેલા ઠરાવ સુવાચ્ય તથા સારા રીતથી લખેલા ન હોય તો, એ દરેક કાગળનો સેહી શીક્ષા સહ ખરી નકલ સુવાચ્ય મોટા ફસકતથી ટકા બે કાગળ ઉપર લખેલી કામમાં સામીલ રાખવી. આધિકારીએ પોતાની સેહીએ સ્પષ્ટ તથા વચ્ચાપ એવી રીતથી કરતા નથી.

વકીલ કે મુખત્યાર કે પક્ષકાર લોક ને અરજીઓ આપશે તે સ્પષ્ટ મોટા ફસ-કતથી લખવાની તેમને પણ દરેક કાઢે તાકીદ આપવી. તાં ૧૪ ફેબ્રુઆરી સન ૧૮૮૧, માહા સુદી ૧૫ સંવત ૧૯૩૭.

ખરસેકલ ફરતમલ.

મોકુતરદીસ.

મા, સર. ન્યા. સરકયુલર નંબર. ૬

પાલો રાજીશી પેટલાક માહાલના વહિવટદાર તરફ, માહાલની હાથ સર ન્યાયાધીશ તરફથી લખવાની કે, સરકારથી રટાંપ બાબત સંવત ૧૯૨૪ આખર નિબંધ તથા ૬-૨૧૬ ૨૬ ધર્મ નવો સંવત ૧૯૨૫ નો નિબંધ. ૪ હરેસા છે તેની પ્રત આ સાથે મોકલી છે તો, વહિવટ સંવત ૧૯૨૫ માટે પોસ્ટ મુદ ૧૦ ની તારીખથી રાખ્યાનું તથા પ્રત પોસ્ટખાનો નવાખ લખવો. મીલી. માગશર સુદી ૧૪ સંવત ૧૯૨૫.

કરસાણુરાવ મહાહાર.

